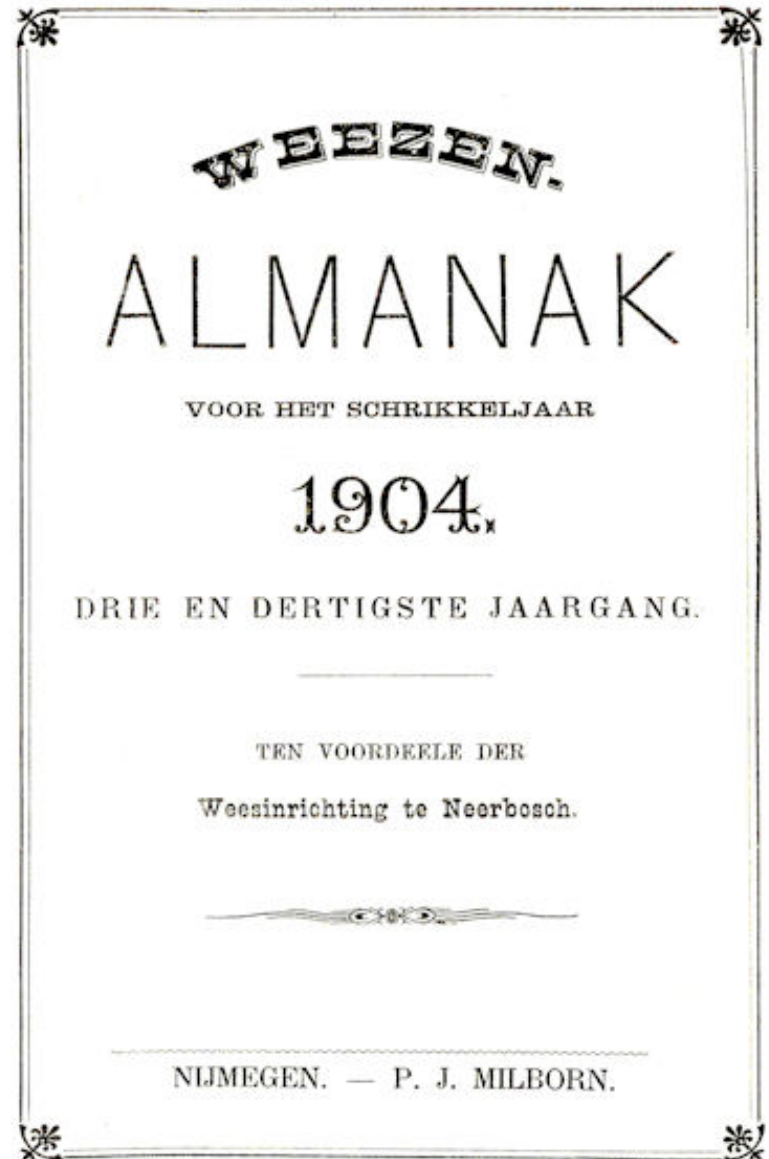

Ds. J. SCHRIJVER.
PREDIKANT-DIRECTEUR.

Mevrouw F. SCHRIJVER—VAN DER WOERDT.
DIRECTRICE.

Bestuurders der Weesinrichting.

Ds. A. PIJNACKER HORDIJK, *Voorzitter.*

Ds. J. SCHRIJVER, *Predikant-Directeur-Secretaris.*

A. BOSMAN, *Penningmeester ad Interim.*

D. J. HASPELS.

MR. A. BAYON VAN HEECKEREN VAN KELL.

} *Commissie van
financiën.*

E. J. GRIFFIJN.

J. VAN ZWET WZL.

C. W. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM.

Ds. A. VOORHOEVE.

Ds. B. TEN KATE.

Ds. J. D. VAN ARKEL.

MR. E. BAYON MACKAY.

G. JAKOBS, *Adjunct-Directeur*, Adviseerend lid.

KALENDER.

Voor hen, die de weezen bij testamentaire beschikking wenschen te gedenken, deelen wij mede, dat de naam van onze Vereeniging is:

*Vereeniging tot opneming en opvoeding
van verwaarloosde weezen, gevestigd
te Rijmegen.*

JANUARI

V. M. 3 Jan. 6, 7 v.m.	N. M. 17 Jan. 4,6 n.m.
L. K. 9 , 9,30 n.m.	E. K. 25 , 9,0 n.m.

V. 1	Filemon 1:3. Genade zij ulieden en vrede van God.
Z. 2	1 Thess. 5:23. De God des vredes zelf heilige U.
Z. 3	Ps. 34:4. Laat ons Zijnen naam samen verhoogen.
M. 4	Openb. 14:7. Vreest God en geeft Hem heerlijkheid.
D. 5	Jer. 42:10. Van Zijne vervolgenheid beeft de aarde.
W. 6	Job. 40:3. Zult gij ook mijn oordeel te niet maken?
D. 7	Ps. 2:2. Dient den Heere met vreeze, en verheugt u met beving.
V. 8	1 Sam. 2:10. De Heer zal de einden der aarde richten.
Z. 9	Job. 34:12. De Almachtige verkeert het recht niet.
Z. 10	Ps. 43:3. Zend Uw licht en Uwe waarheid.
M. 11	Job. 42:2. Ik weet dat Gij alles vermoegt.
D. 12	Jes. 33:5. De Heere is verheven, want Hij woont in de hoogte.
W. 13	Ps. 150:2. Looft Hem van wege Zijn mogendheden.
D. 14	Jes. 45:9. Wee dien, die met zijn Formeerder twist.
V. 15	Ps. 7:12. God is een rechtvaardig Rechter.
Z. 16	2 Kron. 17:13. Bekeert u van uwe booze wegen.
Z. 17	Ps. 27:8. Ik zoek Uw aangezicht, o Heer!
M. 18	2 Kron. 15:2. Zoo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden.
D. 19	Jes. 54:10. Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken.
W. 20	Ps. 4:7. Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns.
D. 21	Spr. 16:3. Wentel uwe werken op den Heere.
V. 22	Job 23:10. Hij kent den weg, die bij mij is.
Z. 23	Ps. 119:114. Op Uw woord heb ik gehoopt.
Z. 24	Ps. 3:9. Uw zegen is over Uw volk.
M. 25	Jes. 43:1. Ik heb u bij uwen naam geroepen.
D. 26	Ps. 63:9. Mijne ziel kleeft U achteraan.
W. 27	Hebr. 4:16. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade.
D. 28	1 Tim. 2:5. Er is een Middelaar Gods en der menschen.
V. 29	Micha 7:19. Hij zal onze ongerechtigheden dempen.
Z. 30	Joh. 14:27. Vrede laat Ik u, Mijnen vrede geef Ik u.
Z. 31	Ps. 19:10. De rechten des Heeren zijn waarheid.

LOUWMAAND.

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
8,14	3,53	av. 2,48	m. 5,42	
8,14	3,54	3,46	6,46	
8,13	3,55	4,54	7,44	
8,13	3,56	6, 9	8,34	
8,13	3,57	7,28	9,15	
8,13	3,59	8,48	9,50	
8,12	4, 0	10, 7	10,20	
8,12	4, 1	11,24	10,48	
8,11	4, 3		11,15	
8,11	4, 4	m. 0,39	11,42	
8,10	4, 5	1,51	av. 0,10	
8, 9	4, 7	3,	0,42	
		4, 4		
8, 9	4, 8		1,18	
8, 8	4,10	5, 4	1,59	
8, 7	4,11	5,58	2,46	
8, 6	4,13	6,46	3,38	
8, 5	4,15	7,27	4,34	
8, 4	4,16	8, 2	5,34	
8, 3	4,18	8,32	6,35	
8, 2	4,20	8,58	7,38	
8, 1	4,21	9,22	8,42	
8, 0	4,23	9,45	9,46	
7,59	4,25	10, 7	10,50	
7,58	4,27	10,30	11,55	
7,56	4,29	10,55	m.	
7,55	4,30	11,23	1, 2	
7,54	4,32	11,56	2,10	
7,52	4,34	av. 0,37	3,18	
7,51	4,36	1,27	4,23	
7,49	4,38	2,28	5,25	
7,48	4,40	3,38	6,20	

FEBRUARI

SPROKKELMAAND.

V. M.	1 Febr. 4,53 n.m.	N. M.	16 Febr. 11,24 v.m.
L. K.	8 „ 10,16 v.m.	E. K.	24 „ 11,28 v.m.
M.	1	Job. 25:5.	De sterren zijn niet zuiver in Zijne oogen.
D.	2	Jes. 6:3.	Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen.
W.	3	Openb. 11:15.	Hij zal als Koning heerschen.
D.	4	Mal. 3:2.	Wie zal den dag Zijner toekomst verdragen.
V.	5	Nahum 1:2.	Een ijverig God en een wreker is de Heere.
Z.	6	Rom. 12:19.	Ik zal het vergelden, zegt de Heere.
Z.	7	1 Kon. 22:19.	Hoort het Woord des Heeren.
M.	8	Spr. 10:7.	De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn.
D.	9	Ps. 37:37.	Let op den vrome, en zie naar den oprechte.
W.	10	Job. 8:3.	Zou dan God het recht verkeeren?
D.	11	Spr. 13:21.	Het kwaad zal de zondaars vervolgen.
V.	12	Jes. 26:7.	Het pad des rechtvaardigen is geheel effen.
Z.	13	Ps. 50:15.	Roep Mij aan in den dag der benauwdheid.
Z.	14	Deut. 12:5.	Naar Zijne woning zult gijlieden vragen.
M.	15	Jes. 45:22.	Wend u naar Mij toe en word behouden.
D.	16	Zach. 10:7.	Hun hart zal zich verheugen in den Heer.
W.	17	1 Sam. 2:8.	Hij verheft den geringe uit het stof.
D.	18	Ps. 116:6.	De Heere bewaart de eenvoudigen.
V.	19	Jes. 42:3.	Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken.
Z.	20	Ps. 12:8.	Gij Heere zult hen bewaren.
Z.	21	Num. 6:26.	De Heere verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede.
M.	22	1 Kron. 29:20.	Looft nu den Heere uwen God.
D.	23	Deut. 10:21.	Hij is uw lof, en Hij is uw God.
W.	24	Job. 13:16.	Ook zal Hij mij tot zaligheid zijn.
D.	25	Jes. 60:21.	Zij zullen zijn een spruit Mijner plantingen.
V.	26	Joh. 6:37.	Al wat Mij de Vader geeft zal tot Mij komen.
Z.	27	2 Petr. 3:18.	Wast op in de genade en kennis van onzen
Z.	28		Heer en Zaligmaker.
		Ex. 16:9.	Nadert voor het aangezicht des Heeren.
M.	29	Jer. 2:29.	Waarom twist gij tegen Mij?

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
7,46	4,41	av. 4,57	m. 7, 6	
7,45	4,43	6,19	7,45	
7,43	4,45	7,41	8,19	
7,41	4,47	9,02	8,49	
7,40	4,49	10,21	9,17	
7,38	4,51	11,36	9,45	
7,36	4,53	m.	10,14	
7,35	4,55	0,48	10,45	
7,33	4,57	1,55	11,20	
7,31	4,59	2,58	11,59	
7,29	5, 0	3,54	av. 0,44	
7,27	5, 2	4,43	1,34	
7,25	5, 4	5,26	2,28	
7,23	5, 6	6, 3	3,26	
7,21	5, 8	6,35	4,27	
7,19	5,10	7, 3	5,29	
7,17	5,12	7,28	6,33	
7,15	5,14	7,51	7,37	
7,13	5,16	8,13	8,41	
7,11	5,18	8,36	9,45	
7, 9	5,20	9, 0	10,51	
7, 7	5,21	9,26	11,57	
7, 5	5,23	9,57	m.	
7, 3	5,25	10,33	1, 3	
7, 1	5,27	11,17	2, 7	
6,58	5,29	av. 0,10	3, 8	
6,56	5,31	1,14	4, 4	
6,54	5,33	2,26	4,53	
6,52	5,34	3,45	5,36	

MAART

V. M.	2 Maart	3, 8 v.m.	N. M.	17 Maart	5,59 v.m.
L. K.	9	1,20 v.m.	E. K.	24	9,56 n.m.
			V. M.	31	1, 4 n.m.

- D. 1 Hoogl. 2:11. De winter is voorbij.
 W. 2 Ps. 147:5. Onze Heer is groot, en van vele kracht.
 D. 3 Job. 38:8. Wie heeft de zee met deuren toegesloten?
 V. 4 Ps. 89:10. Gij heerscht over de opgeblazenheid der zee.
 Z. 5 Spr. 30:4. Wie heeft den wind in Zijne voisten verzameld?
Z. 6 Ps. 22:24. Gij die den Heere vreest, prijst Hem.
 M. 7 Spr. 3:5. Vertrouw op den Heere met uw gansche hart.
 D. 8 Jon. 2:7. Mijne gebed kwam tot U, in den tempel Uwer heiligheid.
 W. 9 Ps. 116:1. Ik heb lief want de Heere hoort mijne stem.
 D. 10 1 Sam. 12:24. Dient Hem trouw met uw gansche hart.
 V. 11 Job 17:9. De rechtvaardige zal zijnen weg vasthouden.
 Z. 12 Deut. 32:36. De Heere zal aan Zijn volk recht doen.
Z. 13 Jes. 55:2. Laat uwe ziel in vettigheid zich verlustigen.
 M. 14 Ps. 146:5. Welgelukzalig is hij, die den God Jakobs tot zijne hulp heeft.
 D. 15 Jer. 14:9. Wij zijn naar Uwen naam genoemd.
 W. 16 Micha 7:19. Hij zal onze ongerechtigheden dempen.
 D. 17 Jes. 55:3. Neigt uw oor, en komt tot Mij.
 V. 18 Hebr. 11:6. Die tot God komt moet gelooven dat Hij is.
 Z. 19 1 Kon. 18:21. Zoo de Heere God is, volgt Hem na.
Z. 20 Ps. 150:1. Looft God in Zijn heiligdom.
 M. 21 Job 36:24. Ziet, God is groot en wij begrijpen het niet.
 D. 22 Jes. 66:1. De aarde is de voetbank Mijner voeten.
 W. 23 Ps. 104:3. Die van de wolken Zijnen wagen maakt.
 D. 24 Nahum 1:5. De bergen beven voor Hem.
 V. 25 Job 37:4. Hij dondert met de stem Zijner hoogheid.
 Z. 26 Ps. 104:31. De Heere verblijde Zich in Zijne werken.
Z. 27 Palmzondag. Joh. 12:15. Zie uw Koning komt.
 M. 28 Jes. 47:4. Onzes Verlossers naam is Heere der heirscharen.
 D. 29 Hosea 13:4. Er is geen Heiland dan Ik.
 W. 30 Ps. 69:22. Zij hebben Mij gal tot mijne spijs gegeven.
 D. 31 Jes. 53:6. De Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanloopen.

LENTEMAAND.

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
6,50	5,36	av. 5, 7	m. 6,12	
6,47	5,38	6,30	6,45	
6,45	5,40	7,52	7,15	
6,43	5,42	9,12	7,44	
6,41	5,44	10,28	8,13	
6,38	5,46	11,40	8,44	
6,36	5,47	m.	9,18	
6,34	5,49	0,46	9,57	
6,31	5,51	1,46	10,41	
6,29	5,53	2,39	11,30	
6,27	5,55	3,25	av. 0,23	
6,25	5,56	4, 4	1,20	
6,22	5,58	4,37	2,19	
6,20	6, 0	5, 6	3,21	
6,18	6, 2	5,32	4,24	
6,15	6, 4	5,56	5,38	
6,13	6, 5	6,18	6,32	
6,11	6, 7	6,41	7,37	
6, 8	6, 9	7, 5	8,43	
6, 6	6,11	7,31	9,49	
6, 3	6,12	8, 0	10,55	
6, 1	6,14	8,34	11,58	
5,59	6,16	9,14	m.	
5,56	6,18	10, 2	1, 0	
5,54	6,19	11, 1	1,57	
5,52	6,21	av. 0, 7	2,46	
5,49	6,23	1,20	3,29	
5,47	6,25	2,38	4, 7	
5,45	6,26	3,59	4,40	
5,42	6,28	5,20	5,11	
5,40	6,30	6,41	5,40	

APRIL

GRASMAAND.

L. K. 7 April 6,13 n.m.		E. K. 23 April 5,14 v.m.	
N. M. 15 , 10,13 n.m.		V. M. 29 , 10,56 n.m.	
V. 1	GOEDE VRIJDAG. Rom. 8:34. Christus is het die gestorven is.		
Z. 2	Jes. 53:9. Men heeft Zijn graf bij de goddeloozen gesteld.		
Z. 3	1e Paaschdag. Matth. 18:6. Hij is opgestaan.		
M. 4	2e PAASCHDAG. Hand. 13:30. God heeft Hem uit de dooden opgewekt.		
D. 5	Ef. 2:1. U heeft Hij mede levend gemaakt.		
W. 6	Gal. 2:20. Niet meer ik, maar Christus leeft in mij.		
D. 7	Col. 3:2. Bedenkt de dingen die boven zijn.		
V. 8	Ef. 5:8. Wandelt als kinderen des lichts.		
Z. 9	1 Cor. 6:20. Verheerlijkt dan God in uw lichaam en geest.		
Z. 10	1 Cor. 15:17. Indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof tevergeefs.		
M. 11	Job 19:25. Ik weet mijn Verlosser leeft.		
D. 12	Joh. 11:25. Die in Mij gelooft zal leven.		
W. 13	1 Cor. 15:54. De dood is verslonden tot overwinning.		
D. 14	Dan. 12:2. Die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken.		
V. 15	Hand. 2:26. Ook mijn vleesch zal rusten in hope.		
Z. 16	1 Thess. 4:18. vertroost elkander met deze woorden.		
Z. 17	Ps. 86:12. Ik zal U met mijn gansche hart loven.		
M. 18	Hab. 3:18. Ik zal mij verheugen in den God mijns heils.		
D. 19	Mal. 1:2. Ik heb u liefgehad, zegt de Heere.		
W. 20	Matth. 11:30. Mijne juk is zacht en Mijn last is licht.		
D. 21	Joh. 10:30. Ik en de Vader zijn een.		
V. 22	Mark. 10:21. Neem het kruis op en volg Mij.		
Z. 23	Job. 7:1. Heeft niet de mensch een strijd op aarde.		
Z. 24	Ps. 68:27. Looft God in de gemeenten.		
M. 25	2 Kron. 20:6. Gij zijt de Heerscher over alle koninkrijken.		
D. 26	Jes. 45:6. Ik ben de Heere en niemand meer.		
W. 27	Micha 7:18. Hij houdt Zijn toorn niet in eeuwigheid.		
D. 28	Joh. 3:35. De Vader heeft den Zoon lief.		
V. 29	Col. 1:17. Alle dingen bestaan te zamen door Hem.		
Z. 30	Ps. 33:6. Door het Woord des Heeren zijn de hemelen gemaakt.		

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
5,37	6,32	av. 8, 1	m. 6, 9	
5,35	6,33	9,17	6,40	
5,33	6,35	10,29	7,14	
5,30	6,37	11,33	7,51	
5,28	6,39	m.	8,34	
5,26	6,40	0,31	9,22	
5,24	6,42	1,20	10,14	
5,21	6,44	2, 2	11,10	
5,19	6,45	2,38	av. 0,10	
5,17	6,47	3, 9	1,11	
5,14	6,49	3,36	2,13	
5,12	6,51	4, 0	3,17	
5,10	6,52	4,23	4,21	
5, 8	6,54	4,45	5,27	
5, 5	6,56	5, 9	6,33	
5, 3	6,58	5,34	7,40	
5, 1	6,59	6, 2	8,47	
4,59	7, 1	6,34	9,52	
4,57	7, 3	7,13	10,55	
4,54	7, 5	7,59	11,53	
4,52	7, 6	8,53	m.	
4,50	7, 8	9,57	0,44	
4,48	7,10	11, 6	1,29	
4,46	7,12	av. 0,21	2, 7	
4,44	7,13	1,39	2,41	
4,42	7,15	2,57	3,11	
4,40	7,17	4,16	3,39	
4,38	7,18	5,34	4, 7	
4,36	7,20	6,52	4,36	
4,34	7,22	8, 7	5, 8	

MEI

BLOEIMAAND.

L. K. 7 Mei 0,10 n.m.	E. K. 22 Mei 10,38 v.m.
N. M. 15 „ 11,18 v.m.	V. M. 29 „ 9,14 v.m.

Z. 1 Ps. 150 : 6. Alles wat adem heeft, love den Heer!
M. 2 Hoogl. 2 : 12. De bloemen worden gezien in het land.
D. 3 Ps. 103 : 16. Als de wind daarover gegaan is, zoo is zij niet meer.
W. 4 Job. 7 : 16. Mijne dagen zijn ijdelheid.
D. 5 Ps. 90 : 12. Leer ons alzoo onze dagen tellen.
V. 6 Gen. 27 : 2. Ik weet den dag mijns doods niet.
Z. 7 Spr. 27 : 1. Beroem u niet over den dag van morgen.
Z. 8 Ps. 132 : 6. Hare priesters zal Ik met heil bekleeden.
M. 9 Fil. 1 : 27. Wandelt waardiglijk het Evangelie van Christus.
D. 10 Matth. 11 : 29. Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben.
W. 11 Joh. 14 : 18. Ik zal u geen weezen laten.
D. 12 HEMELV. Ps. 68 : 19. Gij zijt opgevaren in de hoogte.
V. 13 Rom. 8 : 34. Die ook ter rechterhand Gods is.
Z. 14 1 Joh. 2 : 1. Wij hebben een Voorspraak bij den Vader.
Z. 15 Hand. 13 : 16. Gij, die God vreest, hoort toe.
M. 16 Hebr. 7 : 26. Zoodanig een Hoogepriester betaamde ons.
D. 17 Ef. 2 : 6. En heeft ons medegezet in den hemel.
W. 18 Hebr. 12 : 28. Laat ons de genade vasthouden.
D. 19 Joh. 14 : 2. Ik ga heen om u plaats te bereiden.
V. 20 Col. 3 : 3. Uw leven is met Christus verborgen in God.
Z. 21 Rom. 7 : 25. Ik dank God door Jezus Christus.
Z. 22 1ste Pinksterdag. Hand. 2 : 4. Zij werden allen vervuld met den H. Geest.
M. 23 2e PINKSTERDAG. Ezech. 37 : 14. Ik zal Mijn geest in u geven.
D. 24 Ef. 1 : 14. Die het onderpand is van onze erfenis.
W. 25 Ps. 139 : 7. Waar zou ik heengaan voor Uwen Geest?
D. 26 1 Cor. 2 : 10. De Geest onderzoekt alle dingen.
V. 27 1 Cor. 3 : 16. Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt?
Z. 28 Ps. 116 : 16. Och Heere! zekerlijk ik ben Uw knecht.
Z. 29 Jes. 52 : 10. Al de einden der aarde, zullen zien het heil onzes Gods.
M. 30 Mark. 16 : 15. Predikt het Evangelie aan alle creaturen.
D. 31 Jer. 16 : 19. Tot U zullen alle heidenen komen.

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
4,32	7,24	av. 9,15	m. 5,43	
4,30	7,25	10,17	6,24	
4,28	7,27	11,12	7,10	
4,26	7,29	11,58	8, 2	
4,24	7,30	m.	8,58	
4,22	7,32	0,37	9,57	
4,20	7,34	1,10	10,58	
4,18	7,35	1 38	av. 0, 0	
4,17	7,37	2, 3	1, 4	
4,15	7,39	2,27	2, 8	
4,13	7,40	2,49	3,12	
4,11	7,42	3,12	4,18	
4,10	7,43	3,36	5,25	
4, 8	7,45	4, 3	6,33	
4, 7	7,47	4,34	7,42	
4, 5	7,48	5,10	8,47	
4, 4	7,50	5,54	9,48	
4, 2	7,51	6,47	10,43	
4, 1	7,53	7,49	11,30	
3,59	7,54	8,57	m.	
3,58	7,56	10,10	0,10	
3,57	7,57	11,25	0,45	
3,55	7,58	av. 0,42	1,15	
3,54	8, 0	1,59	1,43	
3,53	8, 1	3,16	2,10	
3,52	8, 3	4,32	2,38	
3,51	8, 4	5,47	3, 7	
3,50	8, 5	6,58	3,40	
3,49	8, 6	8, 3	4,17	
3,48	8, 8	9, 1	5, 0	
3,47	8, 9	9,52	5,49	

JUNI

L. K.	6 Juni	6,12 v.m.	E. K.	20 Juni	3,30 n.m.
N. M.	13	9,30 n.m.	V. M.	27	8,43 n.m.
W. 1	Spr. 10:5. Die in den zomer vergadert is een verstandig zoon.				
D. 2	Ps. 145:9. De Heere is aan allen goed.				
V. 3	Joh. 6:27. Werkt niet om de spijs die vergaat.				
Z. 4	Matth. 6:33. Zoekt eerst het koninkrijk Gods.				
Z. 5	Jes. 55:1. O alle gij dorstigen, komt tot de wateren.				
M. 6	Ps. 119:25. Mijne ziel kleeft aan het stof.				
D. 7	Rom. 14:7. Niemand van ons leeft zichzelfe.				
W. 8	Jes. 54:17. Hunne gerechtigheid is uit Mij.				
D. 9	Jer. 22:3. Doet recht en gerechtigheid.				
V. 10	Amos 5:15. Haat het booze en heb lief het goede.				
Z. 11	1 Thess. 4:6. Dat niemand zijnen broeder vertrede, noch bedriege.				
Z. 12	Ps. 118:28. O mijn God! ik zal U verhoogen.				
M. 13	Matth. 20:4. Gaat gij ook henen in den wijngaard.				
D. 14	Gen. 21:22. God is met u in alles wat gij doet.				
W. 15	1 Kron. 22:12. De Heere geve u kloekheid en verstand.				
D. 16	Rom. 11:21. Zijt niet hoog gevoelende, maar vrees.				
V. 17	Ps. 62:8. In God is al mijn heil en mijne eer.				
Z. 18	Job 34:24. Hij vermorzelt de geweldigen. WATERLOO.				
Z. 19	Jes. 65:24. Eer zij roepen, zoo zal Ik antwoorden.				
M. 20	1 Joh. 5:4. Al wat uit God geboren is overwint de wereld.				
D. 21	Obad. 1:21. Het koninkrijk zal des Heeren zijn.				
W. 22	Jes. 54:13. De vrede uwer kinderen zal groot zijn.				
D. 23	Spr. 15:29. De Heere is ver van de goddeloozen.				
V. 24	1 Kron. 29:12. In Uwe hand is kracht en macht.				
Z. 25	1 Sam. 2:7. Hij vernedert ook verhoogt Hij.				
Z. 26	Ps. 59:18. Van U, o mijne Sterkte! zal ik psalmzingen.				
M. 27	Jes. 10:20. Zij zullen steunen op den Heere.				
D. 28	Spr. 4:4. Uw hart houde mijne woorden vast.				
W. 29	2 Sam. 22:26. Bij den goedertierene houdt Gij U goedertieren.				
D. 30	Ps. 25:21. Laat oprechtheid en vroomheid mij behoeden.				

ZOMERMAAND.

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
3,46	8,10	av. 10,35	m. 6,44	
3,45	8,11	11,11	7,42	
3,44	8,12	11,41	8,43	
3,43	8,13	m.	9,46	
3,43	8,14	0, 7	10,49	
3,42	8,15	0,31	11,53	
3,41	8,16	0,54	av. 0,57	
3,41	8,17	1,16	2, 2	
3,40	8,18	1,39	3, 8	
3,40	8,18	2, 4	4,16	
3,40	8,19	2,32	5,24	
3,39	8,20	3, 6	6,32	
3,39	8,21	3,47	7,36	
3,39	8,21	4,36	8,35	
3,39	8,22	5,36	9,27	
3,39	8,22	6,43	10,11	
3,38	8,23	7,56	10,49	
3,38	8,23	9,13	11,21	
3,38	8,23	10,31	11,49	
3,39	8,24	11,48	m.	
3,39	8,24	av. 1, 5	0,16	
3,39	8,24	2,20	0,43	
3,39	8,24	3,34	1,11	
3,39	8,24	4,45	1,41	
3,40	8,24	5,51	2,15	
3,40	8,24	6,52	2,55	
3,41	8,24	7,46	3,41	
3,41	8,24	8,32	4,33	
3,42	8,24	9,10	5,30	
3,42	8,24	9,43	6,30	

JULI

HOOIMAAND.

L. K.	5 Juli 11,14 n.m.	E. K.	19 Juli 9,8 n.m.
N. M.	13 „ 5,47 v.m.	V. M.	27 „ 10,1 v.m.
V. 1	Ps. 103:15. De dagen des menschen zijn als het gras.		
Z. 2	1 Petr. 1:24. Alle vleesch is als gras.		
Z. 3	Ps. 90:2. Van eeuwigheid tot eeuwigheid zingt Gij God.		
M. 4	Ex. 15:11. Wie is als Gij verheerlijkt in heiligheid.		
D. 5	Zef. 2:3. Zoekt den Heere, alle gij zachtmoedigen.		
W. 6	Jes. 42:6. Ik zal u bij uwe hand grijpen.		
D. 7	Ps. 63:8. Gij zijt mij eene hulp geweest.		
V. 8	2 Cor. 3:5. Onze bekwaamheid is uit God.		
Z. 9	Openb. 22:14. Zalig zijn zij, die Zijne geboden doen.		
Z. 10	Ps. 32:7. Gij omringt mij met vroolijke gezangen van bevrijding.		
M. 11	Ex. 16:12. Gij zult weten dat Ik de Heere uw God ben.		
D. 12	Mark. 5:36. Vrees niet, geloof alleenlijk.		
W. 13	Jes. 55:2. Hoort aandachtelijk naar Mij.		
D. 14	2 Kon. 17:39. Den Heere uwen God zult gij vreezen.		
V. 15	Rom. 7:22. Ik heb een vermaak in de wet Gods.		
Z. 16	2 Petr. 1:5. Voegt bij uw geloof deugd.		
Z. 17	Ps. 126:5. Die met tranen zaaien zullen met gejuich maaien.		
M. 18	Gal. 2:20. Ik ben met Christus gekruist en ik leef.		
D. 19	Ps. 143:11. Maak mij levend om Uws naams wil.		
W. 20	Lev. 20:8. Ik ben de Heere die u heilige.		
D. 21	Matth. 8:3. Ik wil word gereinigd.		
V. 22	Ps. 138:8. Laat niet varen de werken Uwer handen.		
Z. 23	Job 14:4. Wie zal eenen reine geven uit den onreine?		
Z. 24	Ps. 24:10. Neem toch de misdaad uws knechts weg.		
M. 25	Hebr. 10:30. De Heere zal Zijn volk oordeelen.		
D. 26	Deut. 4:2. Bewaart de geboden van den Heere uwen God.		
W. 27	Zach. 7:9. Richt een waarachtig gericht.		
D. 28	Spr. 28:5. Kwade lieden verstaan het recht niet.		
V. 29	2 Kron. 19:5. Hij is bij u in de zaak van het gericht.		
Z. 30	Job. 12:17. Hij voert de raadsheeren beroofd weg.		
Z. 31	Ps. 92:13. De rechtvaardige zal groeien als een palmboom.		

ZON		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
3,43	8,24	av. 10,11	m. 7,32	
3,44	8,23	10,36	8,36	
3,44	8,23	10,59	9,39	
3,45	8,22	11,21	10,42	
3,46	8,22	11,43	11,45	
3,47	8,21	m.	av. 0,50	
3,48	8,21	0, 7	1,56	
3,49	8,20	0,33	3, 3	
3,50	8,19	1, 3	4,10	
3,51	8,19	1,39	5,17	
3,52	8,18	2,24	6,20	
3,53	8,17	3,19	7,17	
3,54	8,16	4,23	8, 6	
3,55	8,15	5,36	8,47	
3,56	8,14	6,54	9,22	
3,58	8,13	8,14	9,53	
3,59	8,12	9,34	10,22	
4, 0	8,11	10,52	10,49	
4, 2	8,10	av. 0, 9	11,16	
4, 3	8, 8	1,23	11,45	
4, 4	8, 7	2,35	m.	
4, 6	8, 6	3,42	0,18	
4, 7	8, 4	4,44	0,55	
4, 9	8, 3	5,40	1,38	
4,10	8, 2	6,29	2,27	
4,11	8, 0	7,10	3,22	
4,13	7,59	7,45	4,20	
4,14	7,57	8,14	5,21	
4,16	7,56	8,40	6,24	
4,17	7,54	9, 4	7,27	
4,19	7,52	9,26	8,30	

AUGUSTUS

L. K. 4 Aug. 2,22 n.m.		E. K. 18 Aug. 4,47 v.m.	
N. M. 11 " 1,18 n.m.		V. M. 26 " 1,22 v.m.	
M. 1	Spr. 8:5. De Koning zelfs wordt van het veld gediend.		
D. 2	Num. 6:24. De Heere zegene en behoede U. (EMMA.)		
W. 3	Richt. 8:23. De Heere zal over U heerschen.		
D. 4	Ps. 56:12. Ik vertrouw op God, ik zal niet vreezen.		
V. 5	Matth. 6:9. Uw Naam worde geheiligd.		
Z. 6	Jer. 10:6. Groot is Uw Naam in mogendheid.		
Z. 7	Ps. 66:7. Hij heerscht eeuwiglijk met Zijne macht.		
M. 8	Nah. 1:5. De aarde licht zich op voor Zijn aangezicht.		
D. 9	1 Petr. 1:17. Wandelt in vreeze den tijd uwer inwoning.		
W. 10	1 Joh. 5:21. Bewaart uzelfen van de afgoden.		
D. 11	2 Cor. 10:7. Ziet gij aan wat voor oogen is?		
V. 12	Rom. 12:2. Wordt deze wereld niet gelijkvormig.		
Z. 13	Matth. 6:24. Niemand kan twee heeren dienen.		
Z. 14	Ps. 119:125. Ik ben Uw knecht maak mij verstandig.		
M. 15	Hos. 1:10. Gij zijt kinderen des levenden Gods.		
D. 16	Ezech. 34:31. Gij zijt menschen, maar ik ben uw God.		
W. 17	Micha 6:3. O mijn volk, wat heb Ik u gedaan?		
D. 18	Jes. 44:22. Keert weder tot Mij, Ik heb u verlost.		
V. 19	Gen. 18:3. Heb ik nu genade gevonden in Uwe oogen?		
Z. 20	Ps. 4:8. Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven.		
Z. 21	Joh. 16:22. Niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen.		
M. 22	Rom. 5:3. Wij roemen ook in de verdrukking.		
D. 23	Openb. 7:17. God zal alle tranen van hunne oogen afwischen.		
W. 24	Ps. 87:2. De Heere bemint de poorten van Sion.		
D. 25	Jer. 31:8. Zij zullen Mij allen kennen.		
V. 26	Micha 7:18. Hij heeft lust aan goedertierenheid.		
Z. 27	Judas:21. Bewaart uzelfen in de liefde Gods.		
Z. 28	Jak. 4:6. Den nederigen geeft Hij genade.		
M. 29	Joh. 12:26. Waar Ik ben, zal ook Mijn dienbaar zijn.		
D. 30	Openb. 22:5 Zij zullen als Koningen heerschen.		
W. 31	Ps. 101:6. Mijne oogen zullen zijn op de getrouwen in het land.		

WILHELMINA.

OOGSTMAAND.

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
4,21	7,51	av. 9,48	m. 9,34	
4,22	7,49	10,11	10,38	
4,24	7,47	10,35	11,42	
4,25	7,45	11, 2	av. 0,47	
4,27	7,44	11,35	1,53	
4,28	7,42	m.	2,58	
4,30	7,40	0,15	4, 1	
4,32	7,38	1, 3	5, 0	
4,33	7,36	2, 2	5,53	
4,35	7,34	3,10	6,39	
4,36	7,32	4,26	7,18	
4,38	7,30	5,47	7,52	
4,40	7,28	7,10	8,22	
4,41	7,26	8,32	8,51	
4,43	7,24	9,52	9,20	
4,45	7,22	11, 9	9,49	
4,47	7,20	av. 0,23	10,21	
4,48	7,18	1,34	10,45	
4,50	7,16	2,38	11,38	
4,52	7,14	3,35	m.	
4,53	7,12	4,26	0,25	
4,55	7,10	5, 9	1,17	
4,56	7, 7	5,46	2,14	
4,58	7, 5	6,17	3,14	
5, 0	7, 3	6,44	4,15	
5, 2	7, 1	7, 9	5,18	
5, 3	6,59	7,32	6,22	
5, 5	6,56	7,54	7,25	
5, 7	6,54	8,16	8,28	
5, 8	6,52	8,40	9,32	
5,10	6,50	9, 6	10,36	

SEPTEMBER

HERFSTMAAND.

L. K. 3 Sept. 3,18 v.m.	E. K. 16 Sept. 3,32 n.m.
N. M. 9 „ 9, 2 n.m.	V. M. 24 „ 6, 9 n.m.

D. 1	Jer. 8:20. De oogst is voorbijgegaan, de zomer is ten einde.
V. 2	Judas:12. Zij zijn als de boomen in het afgaan van den herfst.
Z. 3	Ps. 50:12. Mijne is de wereld en hare volheid.
Z. 4	Ps. 56:13. Ik zal u dankzeggingen vergelden.
M. 5	2 Thess. 3:13. Vertraagt niet in goed te doen.
D. 6	Jes. 41:27. Ik zal een blijden boodschapper geven.
W. 7	Ps. 20:6. Wij zullen juichen over Uw heil.
D. 8	Neh. 5:9. Zoudt gij niet wandelen in de vreeze Gods.
V. 9	1 Kron. 16:24. Vertelt Zijne eer onder de heidenen.
Z. 10	Ps. 72:11. Alle heidenen zullen Hem dienen.
Z. 11	Hebr. 10:37. Hij die te komen staat, zal komen.
M. 12	Mal. 4:1. Ziet, die dag komt brandende als een oven.
D. 13	Zach. 1:4. Bekeert u toch van uwe booze wegen.
W. 14	Jer. 5:22. Zult gijlieden Mij niet vreezen?
D. 15	Jes. 55:6. Roept Hem aan terwijl Hij nabij is.
V. 16	Spr. 27:1. Gij weet niet wat de dag zal baren.
Z. 17	Gen. 19:22. Haast u, behoud u derwaarts.
Z. 18	Deut. 11:18. Legt dan deze mijne woorden in uw hart en in uwe ziel.
M. 19	1 Thess. 5:20. Veracht de profetieën niet.
D. 20	1 Petr. 1:25. Dit is het woord dat onder u verkondigd is.
W. 21	2 Cor. 5:14. De liefde van Christus dringt ons.
D. 22	Ps. 116:10. Ik heb geloofd, daarom sprak ik.
V. 23	Job 23:14. Hij zal volbrengen dat over mij bescheiden is.
Z. 24	Ps. 109:21. Maak het met mij om Uws naams wil.
Z. 25	Openb. 1:18. Ik heb de sleutels der hel en des doods.
M. 26	Matth. 14:27. Zijt goedsmoeds, Ik ben het.
D. 27	Ps. 118:28. O mijn God! ik zal U verhoogen.
W. 28	Gen. 32:26. Ik zal U niet laten gaan, tenzij Gij mij zegent.
D. 29	Deut. 2:7. De Heere uw God heeft u gezegend.
V. 30	Ps. 20:5. Hij geve u naar uw hart.

ZON		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
5,12	6,47	av. 9,35	m. 11,41	
5,13	6,45	10,11	av. 0,44	
5,15	6,43	10,54	1,47	
5,16	6,40	11,45	2,46	
5,18	6,38	m.	3,40	
5,20	6,36	0,48	4,28	
5,21	6,33	1,59	5,10	
5,23	6,31	3,16	5,46	
5,25	6,29	4,38	6,19	
5,26	6,26	6, 1	6,49	
5,28	6,24	7,24	7,18	
5,30	6,22	8,46	7,48	
5,32	6,19	10, 5	8,20	
5,33	6,17	11,19	8,56	
5,35	6,15	av. 0,27	9,36	
5,37	6,12	1,29	10,22	
5,38	6,10	2,23	11,13	
5,40	6, 7	3, 9	m.	
5,42	6, 5	3,48	0, 8	
5,43	6, 3	4,20	1, 7	
5,45	6, 0	4,48	2, 8	
5,47	5,58	5,14	3,10	
5,48	5,55	5,37	4,13	
5,50	5,53	5,59	5,17	
5,52	5,51	6,21	6,21	
5,53	5,48	6,44	7,25	
5,55	5,46	7, 9	8,29	
5,57	5,44	7,38	9,33	
5,59	5,41	8,11	10,36	
6, 0	5,39	8,50	11,38	

OCTOBER

WIJNMAAND.

L. K.	2 Oct.	2,12 n.m.	E. K.	16 Oct.	6,14 v.m.
N. M.	9	5,44 v.m.	V. M.	24	11,15 v.m.
			L. K.	31	11,33 n.m.

Z.	1	Ef. 5:18. Word niet dronken in wijn waarin overdaad is.
Z.	2	Ps. 36:9. Gij drenkt hen uit de beek Uwer wellusten.
M.	3	Deut 2:7. Geen ding heeft u ontbroken.
D.	4	Jes. 41:14. Vrees niet gij wormpje Jakobs.
W.	5	Jer. 1:8. Ik ben met u om u te redden.
D.	6	Joël 2:12. Bekeert u tot Mij met uw gansche hart.
V.	7	Mal. 1:2. Ik heb u liefgehad, zegt de Heere.
Z.	8	Hos. 14:5. Ik zal hunlieder afkeering genezen.
Z.	9	Jes. 38:17. Gij hebt al mijne zonden achter Uwen rug geworpen.
M.	10	Ps. 32:5. Mijne ongerechtigheid bedekte ik niet.
D.	11	Jes. 59:12. Onze overtredingen zijn vele voor U.
W.	12	Ezech. 36:26. Ik zal het steenen hart uit u wegnemen.
D.	13	Hos. Ik zal u Mij ondertrouwen in eeuwigheid.
V.	14	Zach. 8:13. En gij zult eene zegening wezen.
Z.	15	Matth. 9:2. Wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.
Z.	16	Joh. 20:28. Zijt niet ongeloovig maar geloovig.
M.	17	Hebr. 4:3. Wij die geloofd hebben gaan in de rust.
D.	18	2 Tim. 2:1. Wordt gesterkt in de genade.
W.	19	Col. 1:23. Indien gij maar blijft in het geloof.
D.	20	Rom. 8:25. Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus.
V.	21	Hoogl. 5:16. Al wat aan Hem is, is gansch begeerlijk.
Z.	22	Matth. 22:42. Wat dunkt u van den Christus?
Z.	23	Joh. 18:25. Zijt ook gij niet uit Zijne discipelen?
M.	24	Matth. 11:29. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij.
D.	25	2 Job.:9. Die in de leer van Christus blijft, deze heeft beiden den Vader en den Zoon.
W.	26	Hebr. 12:13. Maakt rechte paden voor uwe voeten.
D.	27	2 Tim. 2:22. Jaag naar rechtvaardigheid.
V.	28	Ef. 5:15. Ziet dan hoe gij voorzichtiglijk wandelt.
Z.	29	Ps. 141:3. Heere! zet eene wacht voor mijnen mond.
Z.	30	Spr. 18:21. Dood en leven zijn in het geweld der tong.
M.	31	3 Joh.:6. Volg het kwade niet na, maar het goede.

ZON		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
6, 2	5,87	av. 9,37	av. 0,38	
6, 3	5,34	10,34	1,33	
6, 5	5,32	11,39	2,21	
6, 7	5,30	m.	3, 4	
6, 9	5,27	0,51	3,41	
6,10	5,25	2, 8	4,14	
6,12	5,23	3,29	4,45	
6,14	5,20	4,52	5,14	
6,16	5,18	6,15	5,44	
6,17	5,16	7,37	6,15	
6,19	5,13	8,56	6,50	
6,21	5,11	10,10	7,29	
6,23	5, 9	11,16	8,14	
6,25	5, 7	av. 0,15	9, 4	
6,26	5, 4	1, 5	9,59	
6,28	5, 2	1,47	10,58	
6,30	5, 0	2,22	11,59	
6,32	4,58	2,52	m.	
6,34	4,56	3,18	1, 1	
6,35	4,54	3,42	2, 4	
6,37	4,52	4, 4	3, 7	
6,39	4,49	4,26	4,11	
6,41	4,47	4,49	5,15	
6,43	4,45	5,14	6,20	
6,44	4,43	5,41	7,25	
6,46	4,41	6,12	8,29	
6,48	4,39	6,49	9,33	
6,50	4,37	7,34	10,34	
6,52	4,35	8,27	11,30	
6,54	4,33	9,29	av. 0,20	
6,56	4,31	10,36	1, 3	

NOVEMBER

SLACHTMAAND.

N. M. 7 Nov. 3,56 n.m.		V. M. 23 Nov. 3,31 v.m.	
E. K. 15 „ 0,55 v.m.		L. K. 30 „ 7,58 v.m.	
D. 1	Job. 15:15. Op Zijne heiligen zou Hij niet vertrouwen.		
W. 2	Jes. 63:16. Abraham weet van ons niet, Israël kent ons niet.		
D. 3	1 Kon. 18:21. Hoe lang hinkt gij op twee gedachten?		
V. 4	Job. 13:11. Zal u niet zijne hoogheid verschrikken?		
Z. 5	Ps. 114:7. Beef, gij aarde voor het aangezicht des Heeren.		
Z. 6	Matth. 6:6. Eid uwen Vader, die in het verbor- gen is.		
M. 7	Ps. 5:4. Des morgens zal ik mij tot U schikken.		
D. 8	Jak. 6:13. Is iemand onder u in lijden dat hij bidde.		
W. 9	Jes. 10:3. Tot wien zult gij vlieden om hulp.		
D. 10	Jer. 8:22. Is er geen balsem in Gilead?		
V. 11	Mark. 10:49. Hebt goeden moed, Hij roept u.		
Z. 12	Gen. 28:15. Ik zal u behoeden overal.		
Z. 13	2 Kron. 15:2. Zoo gij Hem zoekt, Hij zal van U gevonden worden.		
M. 14	2 Cor. 6:16. Zij zullen Mij een volk zijn.		
D. 15	Spr. 3:6. Hij zal uwe paden recht maken.		
W. 16	2 Cor. 12:10. Als ik zwak ben dan ben ik machtig.		
D. 17	Rom. 7:25. Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere.		
V. 18	Jak. 1:5. Indien iemand wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere.		
Z. 19	Ps. 139:24. Zie of bij mij een schadelijke weg zij.		
Z. 20	Rom. 7:21. Als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij.		
M. 21	Joh. 14:1. Uw hart worde niet ontroerd.		
D. 22	Zef. 3:8. Verwacht Mij, spreekt de Heere.		
W. 23	Ps. 91:10. U zal geen kwaad wedervaren.		
D. 24	Job 5:27. Hoor het en bemerk gij het voor u.		
V. 25	Ps. 88:3. Laat mijn gebed voor Uw aanschijn komen.		
Z. 26	Jes. 43:13. Ik zal werken, wie zal het keeren?		
Z. 27	Jer. 10:10. De Heere God is de Waarheid, Hij is de levende God.		
M. 28	Joël 2:12. Hij is machtig, doende Zijn Woord.		
D. 29	Job 33:12. God is meerder dan een mensch.		
W. 30	Ps. 115:1. Niet ons, o Heer, maar Uwen naam geef eer.		

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
6,58	4,29	av. 11,49	av. 1,41	
6,59	4,27	m.	2,14	
7, 1	4,25	1, 6	2,44	
7, 3	4,24	2,25	3,13	
7, 5	4,22	3,46	3,41	
7, 7	4,20	5, 7	4,10	
7, 9	4,18	6,27	4,43	
7,10	4,17	7,45	5,20	
7,12	4,15	8,57	6, 2	
7,14	4,13	10, 1	6,50	
7,16	4,12	10,57	7,45	
7,18	4,10	11,44	8,44	
7,20	4, 9	av. 0,23	9,45	
7,21	4, 7	0,55	10,48	
7,23	4, 5	1,22	11,51	
7,25	4, 4	1,46	m.	
7,27	4, 3	2, 9	0,55	
7,29	4, 1	2,31	1,59	
7,30	4, 0	2,53	3, 3	
7,32	3,59	3,16	4, 7	
7,34	3,58	3,42	5,13	
7,36	3,56	4,12	6,19	
7,37	3,55	4,48	7,24	
7,39	3,54	5,30	8,27	
7,41	3,53	6,21	9,26	
7,42	3,52	7,21	10,19	
7,44	3,51	8,27	11, 5	
7,46	3,50	9,38	11,45	
7,47	3,49	10,53	av. 0,19	
7,49	3,49	m.	0,49	

DECEMBER.

WINTERMAAND.

N. M. 7 Dec. 4, 6 v.m.		V. M. 22 Dec. 6,21 n.m.	
E. K. 14 „ 10,26 n.m.		L. K. 29 „ 4, 6 n.m.	
D. 1	Ps. 74:17. Zomer en winter, die hebt Gij geformeerd.		
V. 2	Job. 30:29. Wie baart den rijm des hemels?		
Z. 3	Ps. 89:9. Wie is als Gij, grootmachtig.		
Z. 4	Jes. 28:29. Hij is wonderlijk van raad, Hij is groot van daad.		
M. 5	2 Sam. 7:22. Daarom zijt Gij groot, Heere God.		
D. 6	Jes. 28:16. Wie gelooft, zal niet haasten.		
W. 7	Ps. 119:16. Uw Woord zal ik niet vergeten.		
D. 8	Ps. 17:7. Maak Uwe weldadigheid groot.		
V. 9	Amos 5:14. Zoekt het goede, en niet het booze.		
Z. 10	Gal. 6:9. Laat ons goeddoende niet vertragen.		
Z. 11	Jes. 19:20. Hij zal hun een Heiland en Meester zenden.		
M. 12	Ps. 103:3. Die al uwe krankheden geneest.		
D. 13	Jer. 12:3. Gij ziet mij en proeft mijn hart.		
W. 14	Joh. 6:35. Ik ben het brood des levens.		
D. 15	Ps. 34:9. Smaakt en ziet dat de Heere goed is.		
V. 16	Luk. 1:53. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld.		
Z. 17	Hebr. 13:6. De Heere is mij een Helper.		
Z. 18	Jes. 43:13. Eer de dag was, ben Ik.		
M. 19	Mal. 1:14. Ik ben een groot Koning.		
D. 20	Ps. 97:1. Dat vele eilanden zich verblijden.		
W. 21	Jes. 43:11. Er is geen Heiland behalve Mij.		
D. 22	Deut. 32:7. Gedenk aan de dagen van ouden.		
V. 23	Jes. 40:11. Uwe waarheid en Uw heil spreek ik uit.		
Z. 24	Ps. 40:9. Zie Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven.		
Z. 25	1e KERSTDAG. Jes. 9:5. Een kind is ons geboren.		
M. 26	1 Tim. 3:16. God is geopenbaard in het vleesch.		
D. 27	Jes. 11:2. Op Hem zal de Geest des Heeren rusten.		
W. 28	Joh. 1:9. Dit was het waarachtige licht.		
D. 29	Fil. 2:8. Hij heeft Zich zelven vernederd.		
V. 30	Job 17:11. Mijne dagen zijn voorbijgegaan.		
Z. 31	Ps. 90:4. Duizend jaren zijn in Uwe oogen als de dag van gisteren.		

ZON.		MAAN.		Aanteekeningen.
Op.	Ond.	Op.	Ond.	
7,50	3,48	m. 0,10	av. 1,17	
7,51	3,47	1,27	1,44	
7,53	3,47	2,45	2,11	
7,54	3,46	4, 3	2,40	
7,55	3,45	5,20	3,13	
7,57	3,45	6,35	3,52	
7,58	3,45	7,43	4,37	
7,59	3,44	8,44	5,29	
8, 1	3,44	9,36	6,27	
8, 2	3,44	10,19	7,28	
8, 3	3,44	10,55	8,32	
8, 4	3,44	11,25	9,36	
8, 5	3,43	11,51	10,40	
8, 6	3,43	av. 0,14	11,43	
8, 7	3,44	0,36	m.	
8, 8	3,44	0,57	0,47	
8, 8	3,44	1,20	1,51	
8, 9	3,44	1,44	2,56	
8,10	3,44	2,12	4, 2	
8,10	3,45	2,44	5, 8	
8,11	3,45	3,23	6,12	
8,11	3,46	4,11	7,15	
8,12	3,46	5, 9	8,12	
8,12	3,47	6,14	9, 3	
8,13	3,48	7,26	9,46	
8,13	3,48	8,41	10,23	
8,13	3,49	9,58	10,54	
8,13	3,50	11,16	11,22	
8,14	3,51	m.	11,49	
8,14	3,52	0,33	av. 0,16	
8,14	3,53	1,50	0,44	

Zonsverduisteringen in het jaar 1904.

In 1904 zullen twee Zonsverduisteringen plaats hebben. De maan wordt in dit jaar niet verduisterd.

- I. **Ringvormige Zoneclips** op 17 Maart, onzichtbaar hier te lande, zichtbaar in het westelijk gedeelte van den Grooten Oceaan, den Indischen Oceaan, den Oostindischen Archipel, het het oostelijk gedeelte van Azië en het oosten van Afrika.
- II. **Totale Zoneclips** op 9 September onzichtbaar hier te lande, zichtbaar in den Grooten Oceaan en de westelijke helft van Zuid-Amerika.

TIJDREKENINGEN.

Guldengetal 5. — Epakta 13. — Zonnecirkel 9. — Romeinsche Indictie 2. — Zondagsletter C. B. — Juli-aansche periode 6617.

ISRAELIETISCHE FEESTDAGEN.

PURIMFEEST, 1 Maart.	GROOTE VERZOENDAG, 19 September.
PASCHEN, 31 Maart, 1, 6 en 7 April.	LOOFHUTTENFEEST, 24 en 25 September en 1 October.
PINKSTEREN, 20 en 21 Mei.	VREUGDE DER WET, 2 October.
VERWOESTING VAN DEN TEMPEL, 21 Juli.	WIJDING VAN DEN TEMPEL, 3 December.
NIEUWJAAR, 10 en 11 September. 5665.	

CHRISTELIJKE FEESTDAGEN.

NIEUWJAAR, 1 Januari.	HEMELVAARTSDAG, 12 Mei.
GOEDE VRIJDAG, 1 April.	PINKSTEREN, 22 en 23 Mei.
PASCHEN, 3 en 4 April.	KERSTMIS, 25 en 26 December.

VERJAARDAGEN VAN HET KONINKLIJK HUIS.

- 19 April. Z. K. H. Hertog HENDRIK, Prins der Nederlanden, Gemaal van H. M. Koningin WILHELMINA, geb. 1877.
- 5 Juli. WILHELMINA FREDERIKA ANNA ELISABETH MARIA, dochter van wijlen Z. K. H. Prins Frederik, gehuwd met den Prins von Wied, geb. 1841.
- 2 Aug. ADELHEID EMMA WILHELMINA THERESIA, Koningin-Moeder, geb. 1858.
- 22 Aug. WILLEM ADOLF MAXIMILIAAN KAREL, Prins von Wied, geb. 1845.
- 31 Aug. WILHELMINA HELENA PAULINA MARIA, Koningin, geb. 1880.

Lijst van Paasch- en Pinkstertijden in de eerstvolgende jaren.

Jaren.	Paschen.	Pinksteren.
1905	23 April.	11 Juni.
1906	15 "	8 "
1907	31 Maart.	19 Mei.
1908	19 April. Schrikkeljaar.	7 Juni.
1909	11 "	30 Mei.
1910	27 Maart.	15 "
1911	16 April.	4 Juni.
1912	7 April. Schrikkeljaar.	26 Mei.
1913	23 Maart.	11 Mei.
1914	12 April.	31 "
1915	4 "	23 "

OPGAVE DER JAARMARKTEN. *)

Verkorting: j. jaarmarkt, linn linnenmarkt, p. paardenmarkt, b. beestenmarkt, s. schapenmarkt, v. varkensmarkt, ve. veemarkt, enz. enz.

Na te komen verbeteringen vindt men achter in dit jaarboekje.

A. *Aalsmeer, ve. 21 Apr. en 27 Oct. **Aalten**, j. en ve. 4 en 18 Jan., 1 en 15 Febr. (15 Febr. tevens paardenm.), 7 en 21 Mrt., 6 en 18 Apr., 2 en 16 Mei, 6 en 20 Juni, 4 en 18 Juli, 1 en 19 Aug., 5 en 19 Sept. (19 Sept. tevens paardenm.), 3 en 17 Oct., 7 en 21 Nov., 5, 6 en 19 Dec.; vette v. op de gewone marktdagen in Jan., Febr., Oct., Nov. en Dec. **Aarle-Rixtel**, j. 15 Mrt., 31 Mei, 12 Juli en 25 Oct. **Abcoude**, p. 25 Aug. **Aduard**, ve. 5 Mei en 24 Octb.; p. 17 Sept.; ve. 26 Oct. **Cuijk en St. Agatha**, j. 19 Jan., 16 Febr., 8 en 22 Mrt., 19 Apr., 17 Mei, 21 Juni, 12 Juli, 9 Aug., 20 Sept., 18 Oct., 8 en 22 Nov. en 20 Dec. **Aifen (Z.-Holl)**, p. 21 Sept. **Alblasserdam**, p. 27 Juli. **Alkmaar**, magere b. 18 Apr., 7 en 23 Nov.; vette b. 15, 22 en 29 Oct. en 5 Nov.; p. 20 Apr., 5 Sept.; p. en veulenm., 9 Nov. **Almelo (Stad)**, p., ve., s. en v. 7 en 21 Jan., 4 en 18 Febr., 3 en 17 Mrt., 14 en 28 Apr., 26 Mei, 2 en 16 Juni, 7 en 21 Juli, 11 en 25 Aug., 8 en 22 Sept., 6 en 20 Oct., 3 en 17 Nov. en 1 en 15 Dec. **Almelo (Ambt)**, ve. 14 Jan., 9 Febr., 10 Mrt., 7 en 21 Apr., 2 en 17 Mei, 9 Juni, 4 en 30 Aug., 6 en 27 Sept., 25 Oct., 8 Nov. en 6 Dec. **Almkerk**, p. 6 Juni en 7 Oct. **Alphen (N.-Br)**, j. 14 Mrt.

*) De plaatsen met een sterretje aangeduid zijn berekend naar oudere opgaven.

en 21 Nov. **Ameide**, p. 13 Oct.; b. 4 Nov. **Amersfoort**, p. 14 Mrt., 7 Apr., 20 Aug. en 18 Oct.; b. 7, 14, 21, en 28 Apr., 5, 13 19 en 26 Mei. **Amstelveen**, Voorjaarsveem. 20 Apr.; p. 26 Aug.; Najaarsve. 5 en 27 Oct. **Amsterdam**, p., b., v. s. en kalv. elken Maandag, b. v. s. en kalv. elken Woensdag, kalv. en v. elken Vrijdag, v. elken Zaterdag; Voorjaarsve. van 11—30 Apr.; p. 24 Mrt. **Anlo**, j. 30 Mei en 30 Sept. **St. Anna-Parochie**, j. en ve. 23 en 24 Mei. **Annen**, j. en ve. 9 Mei, 25 Juli en 28 Oct. **Apeldoorn**, b. Woensd. van elke week; j. 17 en 18 Oct.; p. 13 Apr., 11 Mei, 12 Oct. en 9 Nov.; schapenm. elken Maandag van 15 Mrt. tot 1 Mei en van 25 Juli tot 7 Nov. **Appelscha**, j. en ve. 19 Apr., 21 Juni en 11 Oct. **Appingadam**, p. 17 Febr., 16 Mrt., 6 Apr. 25 Mei, 20 Juli, 17 Aug., en 29 Sept.; ve. 27 Apr.; weekveem. elken Woensdag in Mei en Juni; j. en ve. 3 Aug.; ve. 25 Aug. en 12 Oct.; weekveem. elken Woensdag van 19 Oct. tot 30 Nov. **Arnhem**, p. 25 Mrt. 17 Juni, 16 Sept., 14 Oct. en 3 Nov.; magere beestenm. elken Maandag van Apr. en 2 en 9 Mei; vette b. 11 en 25 Juli, 8 en 22 Aug., 12 en 26 Sept., 17, 24 en 31 Oct. Voorts elken Maandag in Nov., Dec., Jan., Febr. en Mrt. **Asperen (Z.-Holl.)**, b. 7 Apr. en 6 Oct.; p. 27 Oct. **Assen**, j. en ve. 2 Mrt., 5 Mei, 25 Aug., 5 Oct. en 3 Nov.; de maandmarkten elken eersten Woensdag der maand, in Nov. eersten Donderdag; wolm. 22 en 29 Juni, 6, 13, 20 en 27 Juli. **Assendelft**, ve. en zuivelm. elken Vrijdag. **Asten**, b. 8 Febr., 10 Mei en 22 Aug. **Avereest-Balkbrug**, j. en veem. 21 Mrt., 27 Apr., 16 Mei, 25 Juli, 29 Aug., 21 Sept., 10 Oct. en 19 Dec. **Axel**, ve. 25 Oct.

B. **Barchem**, j. 3 Oct. **Barendrecht**, p. 30 Mei. **Bareveld**, v. elken Zaterd. om de 14 dagen van af 9 Jan. **Barneveld**, p. 29 Febr.; b. elken Donderd. in Jan., Febr., Mrt., Apr. en Mei; schapenm. elken Donderdag van 3 Mrt. tot 19 Mei en 28 Juli; voorts alle Donderd. tot 29 Oct. **Bathmen**, j. 5 Apr. en 26 Sept. **Bedum**, ve. 2 Mei en 10 Oct. **Beek (Limb.)**, p. ve., v. en s. den derden Vrijdag van elken maand, en 13 Dec.

* **Beekbergen**, ve. 6 en 20 Apr., 19 Oct. en 16 Nov. **Beemster**, Stierenm. 20 Apr., 1 Aug.; Koem. 22 Apr., 3 Aug. en 31 Oct.; p. 2 Aug. * **Beerseveld**, j. en ve. 6 Apr., 5 Mei, 1 Juni, 14 Sept., 5 Oct. en 3 Nov. **Beesd**, b. s. en v. 15 Apr. p. b. s. en v. 9 Juni; b. s. en v. 9 Nov. **Beilen**, j. alle Maandagen van af Jan. tot einde Dec. behalve den 2en Maandag in Mei en Juni. **Beltrum**, j. 11 Mei en 13 Sept. **Bemmel**, ve. 30 Mrt., 13 Apr.; ve. en p. 30 Aug. * **Benschop**, b. 19 Oct. **Bergum**, ve. 16 Mei en 20 Sept. **Berlikum (Friesl.)**, b. 28 Apr. **Best**, j. 14 Mrt., 9 Mei, 8 Aug. en 13 Oct. **Beusichem**, hengstenm. 18 en 20 Juni; p. 20 tot 27 Juni; s. en v. 27 Juni; p., b., s. en v., 24 Sept. **Beverwijk**, ve. 5 Nov. **Bladel en Netersel**, j. 8 Febr., 14 Mrt., 30 Mei, 22 Aug., 31 Oct. en 28 Nov. **Blesse**, j. en ve. 3 Mei en 8 Sept. **Bodegraven**, vrije p. 31 Mei en 11 Oct.; ve., boter en kaasm. alle Dinsdagen. **Bolsward**, j. en p. 25 Aug.; groote kalverm. 19 Oct. **Borculo**, b. 13 en 27 Jan., 10 en 24 Febr., 16 en 30 Mrt., 13 en 27 Apr., 11 en 25 Mei; b. en wolm. 15 en 29 Juni; b. 13 en 27 Juli, 10 en 24 Aug., 14 en 28 Sept., 12 en 26 Oct., 9 en 23 Nov., 14 en 28 Dec. **Borger**, j. 11 Jan., 8 Febr., 14 Mrt., 8 Apr., 13 Mei, 10 Juni, 12 Juli, 30 Aug., 9 Sept., 7 Oct., 14 Nov. en 12 Dec. **Borne**, b. v. en s. den eersten Woensdag van elke maand. **Bourtange**, j. 10 Mei en 8 Sept. **Boxmeer**, ve., vlas en linnenm. 26 Jan., 9 Mrt., 11 Apr., 4 en 11 Mei, 7 en 10 Juni, 11 Juli, 10 Aug., 19 Sept., 26 Oct. en 14 Nov. **Boxtel**, j. ve. en kramerijen 25 Apr. en 24 Oct. **Brakel**, p. 26 Sept. **Breda**, j. 7 tot 15 Nov.; v. elken Dinsdag en Vrijdag, ve. laatsten Dinsdag van elke maand. **Bredevoort**, j. 25 Jan., 29 Febr., 28 Mrt., 25 Apr., 30 Mei, 27 Juni, 25 Juli, 29 Aug., 15 Sept., 20 Oct., 28 Nov. en 29 Dec. **Brielle**, j. 4 Juli; ve. 7, 15 en 12 Nov. **Brummen**, j. 12 Apr., 29 Aug. en 27 Sept. * **Budel**, j. 22 Febr., 16 Mei, 4 Juli, 30 Oct. en 28 Nov. **Buren (Geld.)**, p. 19 Febr., 25 Mrt., 11 Apr., 13 Mei, 17 en 26 Sept. **Buren (Amel.)**, b. 11 Oct. **Buitenpost**, p. 3 Aug.

C. **Capelle (N.Br.)**, ve. 31 Mrt., 6 Sept., 5 Oct. en 2 Nov.

Coevorden, p., b., s. en v. 11 Jan.; p., b., v. 8 en 22 Febr., 14 en 28 Mrt., 5 en 18 Apr., 2, 9 en 24 Mei, 13 en 27 Juni, 4 en 25 Juli, 1 Aug.; p., v., b. en veulenm. 15 Aug.; p., b., v. 22 Aug., 12 en 26 Sept., 3 en 24 Oct. p. b. s. en v. 31 Oct., 7 en 14 Nov., 5 en 19 Dec. **Culenburg**, p. 7 Mrt., 11 en 17 Oct.; b. alle Dinsdagen van 6 Sept. tot einde Dec.

D. **Dalen**, j. 20 Jan., 17 Febr., 16 Mrt., 20 Mei, 8 Juni, 11 Juli, 24 Aug., 28 Sept., 11 Oct., 16 Nov. en 21 Dec. **Dalfsen**, j. 2 en 16 en 30 Mrt., 13 en 27 Apr., 11 en 25 Mei, 8 en 22 Juni, 4 en 18 Aug., 1, 15 en 29 Sept., 13 en 27 Oct., 10 en 24 Nov. **Delden (Stad)**, p., b., v. en s. 19 Jan., 24 Febr., 11 en 24 Mrt., 12 en 26 Apr., 13 Mei, 10 Juni, 8 Juli, 5 en 26 Aug., 9 en 27 Sept., 13 en 28 Oct., 30 Nov. en 21 Dec. **Delft**, p. 1 Juni en 19 Oct.; ve. Donderdag van elke week; kaasm. elken Zaterdag, van 1 Apr. tot 1 Nov. **Delfzijl**, p. en ve. 20 Oct. **Denekamp**, p. en b. 10 Febr., 9 Mrt.; b. 6 Apr.; p. 11 Mei; b. 8 Juni, 20 Juli, 24 Aug., 28 Sept. en 19 Oct.; p. en b. 9 Nov. **Deurne**, j. 14 Mrt. en 31 Oct. **Deventer**, groote p. 15 Febr., 21 Mrt.; gew. p. den eersten Maandag van elke maand; groote ve. (koudemarkt) 24 Oct.; linneam. 26 Apr. en 3 Mei; ganzenm. 8 Nov. **Didam**, b. en v. 4 en 18 Jan., 1 en 22 Febr., 8 Mrt.; p., b., s. en v. 21 Mrt.; b. s. v. 12 Apr.; groote voorjaarsm. 2 en 16 Mei, 1 en 20 Juni; v. 4 en 18 Juli; p., b., s. en v. 9 Aug.; v. 22 Aug.; p., b., s. en v. 6 en 19 Sept.; b., s. en v. groote najaarsm. 17 en 18 Oct.; p., b., s. en v. 8 Nov.; v. 5 en 20 Dec. **Diemen**, ve. 27 Apr. en 19 Oct. **Diever**, j. 6 Mei, 6 Juli, 11 Aug. en 25 Oct. **Dinteloord**, p. 6 Juni; najaarsveem. 12 en 19 Oct. **Dinxperlo**, ve. 31 Mrt.; j. en ve. 28 Apr.; p., b., v. en s. 26 Sept.; ve. 31 Oct. **Dirksland**, p. 2 Juni. **Dodewaard**, b. 21 Apr. en 6 Sept. **Doesburg**, p., b. en j. 27 Apr., 3 Aug. en 2 Nov.; b. en v. 2 en 23 Mrt., 13 en 20 Apr., 4 Mei, 20 Juli, 17 Aug., 14 en 28 Sept., 5, 12, 19 en 26 Oct., 9, 16 en 23 Nov., 7 en 14 Dec. **Doetinchem**, (stad), j. 12 Jan., 9 Febr., 16 Mrt., 5 en 19 Apr., 3 en 24 Mei, 12 Juli; j. p. en veu-

lenm. 2 Aug., 27 Sept., 11 Oct., 8 en 15 Nov. en 13 Dec.; bigg. Vrijdag van elke week. **Ambt-Doetinchem**, (zie Gaanderen). **Dokkum**, p. 6 Juni; j. 7 Juni; ve. Woensdag van elke week. **Dongen**, p., b., laken en linnenm. 23 Mrt., 10 Aug. en 25 Oct. **Donkerbroek**, j. en ve. 13 Apr., 5 Juli, 28 Sept.; Maandveem. den eersten Dinsdag van elke maand, behalve Apr., Mei en Juni. **Dordrecht**, v. alle Vrijdagen in Nov. **Drachten**, ve. 21 Apr.; j. en ve. 31 Mei, en de twee volgende dagen, 25 Oct. en de twee volgende dagen; ve. alle Donderdagen in Nov. **Dreumel**, j. 12 Apr. en 5 Oct. **Driewegen**, (Zuid-Revel.), ve. 11 Apr. en 28 Nov. **Druten**, ve. 10 Mrt., 7 en 19 Apr., 13 Mei, 14 Juli, 11 Aug., 1, 15 en 27 Sept. en 6 Oct.; j. en ve. 20 Oct., 3 en 24 Nov. **Dwingelo**, j. 9 Mei, 13 Juni en 10 Oct.

E. Edam, ve. (overhouders) 28 Mrt.; ve. 25 Apr.; lammenm. 2, 9, 16, 23 en 30 Mei, 6 Juni, en 24 Nov.; kaasm. iederen Zaterdag. **Ede**, ve. elken Maandag na 1 Jan. tot einde Mei; schapenm. alle Maandagen in Aug. en Sept.; p. 1 Mrt.; vette kalverenm. (station) begint 21 Mrt. en voorts elken Maandag. **Eelde**, b., s., v. 28 Apr.; p., b., s., v. 5 Sept. **Eersel**, b. 13 Jan., 3 en 24 Febr., 23 Mrt., 13 Apr., 18 Mei, 8 Juni, 6 Juli, 9 Aug., 7 Sept., 5 Oct., 15 Nov. en 14 Dec. **Eibergen**, ve. en v. 25 Jan., 22 Febr., 21 Mrt., 11 en 28 Apr., 25 Mei, 27 Juni, 25 Juli, 8 Aug.; ve., v. en veulenm. 21 Sept.; ve. en v. 3 Oct., 7 en 21 Nov., 5 en 28 Dec. **Eindhoven**, p. b. s. 12 Jan., 9 Febr., 22 Mrt.; vrije b. 7 Juni; p. en b. 5 Juli; vrije b. 30 Aug.; p., b. en s. 29 Nov. **Elburg**, j. 11, 18, en 25 Oct. **Elsloo**, j. en ve. (voorjaarsm.), 28 Apr.; najaarsm. 18 Oct. **Elst**, (overb.), p. 24 Mrt., 5 Sept., 10 Oct. en 21 Nov.; b. en s. 14 Jan., 11 Febr., 10 Mrt., 6, 13, 20, en 27 Apr., 4 en 26 Mei, 30 Juni, 14 en 28 Juli, 11 en 25 Aug., 8 en 29 Sept., 13 en 27 Oct. en 3 Nov. **Emmen**, ve. v. s. en geiten, 8 Jan., en voorts om de 14 dagen; 29 Apr. en 2 Sept. tevens jrm.; ook op 4 Nov. na 21 Dec. geen markt. **Enkhuizen**, b. 21 Apr. en 10 Nov.; kaasm. vanaf 6 Apr. tot 28 Dec. elken Woensdag. **Enschede**, j. 7 Jan., 4 Febr., 3 Mrt., 7 Apr., 26 Mei, 30 Juni, 28 Juli, 11

Aug., 1 Sept., 6 Oct., 17 Nov. en 8 Dec. **Epe**, ve. 3 en 17 Mrt., 7 en 21 Apr. en 27 Oct. **Epen**, j. 30 Aug. **Erica**, b., s., v. 11 Mei en 14 Sept. **Etten**, j. 28 Mrt., 25 Apr., 28 Sept. en 19 Oct. **Etten en Leur**, (N.-B.) p. en b. (voorjaarsm. te Leur) 27 Apr. en 11 Mei; (te Etten), 4 en 18 Mei; p. en b. najaarsm. 5 en 19 Oct.; (te Leur), 12 en 26 Oct.; te Etten, ve. den eersten Woensdag van elke maand.

F. Fochteloo, j. en ve. 26 Apr. en 30 Aug., **Franeker**, groote ve. 11 Mei en ve. alle Maandagen in Mei, Juni, Oct., en Nov.; p. 20 Oct. **Fijnaart**, p. en b. 18 Apr.; b. alle Vrijdagen in Sept., Oct. en Nov.

G. Gaanderen, j. 12 Sept. **Gasselter-Nijveen**, j. 15 Juni en 16 Sept. **Geertruidenberg**, p. en b. 30 Mrt. en 31 Oct. **Geesteren**, b. 11 Jan., 9 Mei, 10 Juni en 21 Sept. **Geldermalsen**, j. 28 Apr.; p. 19 Aug., 21 Sept. en 10 Nov. **Geldrop**, j. 25 Febr., 14 Apr., 22 Juni en 28 Sept. **Gemert**, j. en ve. 18 Apr. en 12 Sept. **Gendringen**, j. 8 Mrt., 26 Apr., 31 Aug. 27 Sept. en 25 Oct. **Genemuiden**, ve. 18 Oct. **Gennep**, j. 25 Apr. en 7 Nov. **Gent**, p. 24 Mei en 23 Aug. **Giessen**, j. en p. 2 Juli. **Gieten**, p. en b. 17 Mei, 18 Juli en 4 Oct. **Giethoorn**, j. 4 Mei en 19 Oct. **Gilze-Rijen**, ve. 5 en 19 Jan., 9 en 23 Febr., 8 en 22 Mrt., 5 en 19 Apr., 3 en 17 Mei, 18 Oct., 8 en 22 Nov., 6 en 20 Dec. **Goes**, ve. 9 en 23 Febr., 8 en 22 Mrt., 12 en 26 Apr., 10 en 24 Mei, 14 en 28 Juni, 12 en 26 Juli, 9 en 23 Aug., 13 en 27 Sept., 11 en 25 Oct., 8, 15, 22 en 29 Nov., 13 en 27 Dec., p. 5 Juli. **Goor**, p., b. en v. 2 Febr., 15 Mrt.; ve. 7 Apr.; p. b. v. 3 Mei; ve. 9 Juni, 14 Juli, 31 Aug., 8 Sept., 12 Oct., 3 Nov. p. b. v. 15 Dec. **Gorinchem**, p. 20 Febr., 26 Mrt., 18 Juni, 20 Aug. en 24 Sept.; b. 5 Oct., St. Hubertsb.m. 28 Oct., St. Maartenspaardenm. 14 Nov., St. Maartensbeestenm. 15 Nov. **Gouda**, kaasm. 9 Mrt., 17 Aug., 28 Sept. en 2 Nov.; p. 25 Mrt. 21 Oct.; ve. 19 en 27 Oct.; nuchtere kalverenm. 's Maandags en Donderdags van iedere week. **Grafhorst**, ve. 11 Oct. **Gramsbergen**, j. 1 Sept. **Grathem** (Limb.), j., ve. en kramerijsen 24 Oct.; p. b. en kram. 28 Nov. **Grave**, j., p., b. en v.

8 Mrt. en 12 Apr. snijm. 21 Mrt.; j., p., b., en v. 11 Oct.; snijm. 28 Oct.; v. 1 Oct., en voorts elken Zaterdag tot het einde van Febr. 's-Graveland, p. 20 Juni. **Groenlo**, b., v. 7 Mrt., 13 Apr., 2 Mei; vette b. en v. 31 Oct. en 28 Nov. **Groesbeek**, ve. 6 en 20 Apr., 4 Mei en 2 Nov. **Groningen**, p. 14 Mrt., 18 Apr., 24 Mei, 18 Juli, 15 Aug. 3 Oct.; b. elken Dinsdag en Vrijdag. **Grootegast**, ve. 11 Mei en 21 Sept. **Grijpskerk** (Gron.), ve. 14 Mei en 3 Nov.; p. 27 Juli. **Gulpen**, ve. 14 Mrt., 11 Apr., 9 Mei en 3 Nov.

H. **Haaksbergen**, p., b., v., s. 16 Febr., 15 Mrt., 4 Mei, 15 Juni, 20 Juli; j. 7 Sept., 5 Oct., 9 Nov. en 21 Dec. **Haarlem**, p. 7 en 25 Mrt., 2 en 3 Mei, 26 Juli; v. 17, 24 en 31 Oct. en 7 Nov.; ve. voorjaarsm. 13 Apr., najaarsm. 26 Oct.; voorts ve. van 1 Apr. tot 1 Oct. elken Woensdag. **Haarlemmermeer**, ve. 28 Apr. en 5 Mei; p. 25 Juli; lammern. 19 Mei; wolm. 23 Juni; p. en ve. 20 Oct., 10, 17 en 24 Nov. **Haastrecht**, p. en s. 11 Juni. **Ham (Den)**, p. en b. 14 en 23 Jan., 15 en 25 Febr., 10 en 24 Mrt., 2 Mei, (Meim.) 16 Mei, 6 en 16 Juni, 11 en 23 Juli, 11 en 24 Aug., 8 en 22 Sept., 13 en 27 Oct., 5 en 21 Nov. en 12 Dec. **Harderwijk**, ve. 30 Mrt., 13 Apr., 4 Mei en 26 Oct. **Haren** (Gron.), ve. 2 Mei; ve. en veulenm. 26 Aug. **Harfsen**, b. 9 Apr. en 28 Sept. **Hattem**, p. 22 Mrt.; magere b. 12 en 19 Apr.; s. en houtm. 12 Aug.; s. 18 Aug.; vette b. 27 Oct. en 3 Nov. **Haulerwijk**, ve. en j. 14 Mei en 8 Oct. **Hedel**, p. 7 Nov. **Heenvliet**, ve. alle Vrijdagen van af 1 Apr. tot einde Juli; p. 24 Mei en 9 Nov. **Heerde**, b. 5 Apr., 2 Mei, 25 Juli en 3 Oct. **Heerenveen**, j. 10 en 31 Mrt., 30 Juni, 21 Juli, 18 Aug. en 15 Sept. 's-Heerenhoek, ve. 20 Apr., 5 Sept. en 7 Dec. **Heerlen**, ve. derden Maandag van elke maand. **Heeze** (N-Br.), j. 11 Apr., 16 Juni en 6 Oct. **Heino**, ve. 21 Apr. en 20 Oct. **Helden**, ve. 29 Mrt. en 13 Dec. **Hellendoorn**, ve., v. en kalv. 18 Febr., 3 en 24 Mrt. 7 en 28 Apr., 26 Mei; ve. 6 en 31 Oct. en 24 Nov. **Hengelo** (Geld.), j. 20 Jan., 17 Febr., 16 Mrt. 6 en 27 Apr., 18 Mei, 13 Juli, 10 Aug., 28 Sept., 12 Oct., 9

Nov. en 7 Dec. **Hengelo** (Overijs.) p. b. en v. 8 en 22 Jan., 5 en 19 Febr., 4 en 18 Mrt., 8 en 22 Apr. 6 en 20 Mei., 3 en 17 Juni, 1 en 15 Juli, 12 en 19 Aug., 2 en 15 Sept., 7 en 21 Oct., 4 en 18 Nov., 2 en 16 Dec. 's-**Hertogenbosch**, ve. alle Woensdagen; vette kalv. en v. alle Maandagen. **Heusden**, p. 20 Sept.; b. 20 Oct. en 10 Nov. **Heijen**, b. en v. 18 Apr., 25 Juli, 17 Oct. en 21 Nov. **Hilversum**, ve. 27 Jan., 24 Febr., 30 Mrt., 20 en 27 Apr., 4, 11 en 25 Mei, 29 Juni, 27 Juli, 31 Aug. 28 Sept., 19 en 26 Oct., 2, 9 en 30 Nov. en 28 Dec.; vette kalveren Donderdags van iedere week; p. 30 Mrt. en 28 Sept. **Hilvarenbeek**, j. 23 Febr., 18 Mei en 28 Nov. **Hoeven**, ve. 26 Apr. en 27 Sept. **Hollum** (Amel.), p. en veulenm. 13 Sept. ve. 20 Sept. **Holten** (Overijs.), b., v., s. 2 Mei, 24 Aug., en den tweeden Donderdag van elken maand. **Hoogeveen**, ve. Donderdags van elke week; j. 26 Mei, 28 Juli en 27 Oct. **Hoogwoud**, p. 27 Juni en 19 Sept. **Hoorn** (Terschell.), p., ve. en s. 28 Sept. en 26 Oct. **Hoorn**, p. 10 Aug.; groote b. 29 Apr. en 14 Nov.; kleine b. 28 Nov.; ve. op Maandag, Vrijdag en Zaterdag van iedere week; kaasm. elken Donderdag. **Horst**, ve. 4 Apr., 20 Sept. en 12 Dec. **Hontrijk en Polanen**, ve. 21 Apr.; p. 10 Juni en 19 Oct.; ve. 25 Oct. **Huissen**, ve. 5, 12 en 19 Apr. **Huisterheide**, p. 10 Aug. **Hulst**, j, p, en ve. 3 Oct. **Hummelo**, j. 5, 18 en 25 Apr.

I. **Ingen**, p., b., s. 27 Juli, 10 en 24 Aug.

J. **Jan Steen** (St.), ve. 1 Mrt. **Joure**, ve. 21 Apr., 11 Mei, 22 Sept. en 27 Oct. p. 22 Sept.

K. **Katwijk a/d Rijn**, ve. 14 Sept. en 25 Oct. **Kesteren**, b. en s. 19 Apr. en 4 Aug. **Klundert**, p. 13 Juni. **Koeke**, j. 3 Mei en 17 Oct. **Kollum**, ve. 25 Apr., 31 Oct., 7, 14 en 21 Nov. **De Krim**, ve. 17 Mei en 16 Aug. **Kropswolde**, j. 30 Apr. en 30 Sept. **Kruiningen**, ve. 13 Apr. 29 Juli en 9 Nov. **Kwakel**, ve. 19 Sept.

L. **Laren** (Geld.), ve., s. en v. 15 Febr. en 5 Sept. **Lan**gewijk, ve. om de 14 dagen behalve Juni, Juli en Augustus.

De Leek, j. en ve. 23 Mei, **Leende**, j. 14 Mrt. **Leens**, j. 12 Mei. **Leerdam**, p. 21 en 28 Sept.; b. 21 Apr. en 10 Nov. **Leeuwarden**, p. 15 Mrt., 3 Mei en 15 Sept.; kalverenm. 20 Oct.; ve. Vrijdags van elke week. **Leiden**, p. 13 Sept.; lammerenm. 20 en 27 Mei, 3, 10 17 en 24 Juni; ve. elken Vrijdag. **Leur**, p. en b. 27 Apr. 11 Mei, 12 en 26 Oct. **Lexmond**, p. 22 Aug. **Lichtenvoorde**, ve. en v. 12 Jan. en verv. om de 14 dagen. **Lienden**, p., b., s. en v. 7, 13, 21, en 28 Apr., 5, 13 en 26 Mei, 9 en 23 Juni, 21 Sept. en de volgende Woensdagen tot en met 16 Nov. **Lierop**, j. 11 Apr. * **Lippenhuizen**, p. en ve. 23 Mei en 4 Oct. **Lochem**, ve. 6 en 20 Jan., 3 en 17 Febr., 9 en 23 Mrt., 6 en 20 Apr., 4 en 18 Mei, 8 en 22 Juni (22 Juni tevens wolm.), 6 en 20 Juli, 3 Aug., 7 en 21 Sept.; veulenm. 14 Sept.; ve. 5 en 19 Oct., 2 en 16 Nov., 7 en 21 Dec. **Loppersum**, p. en b. 21 Sept. **Lottum**, j. 8 Febr. en 14 Nov.

M. Maastricht, p. en b. 12 Jan., 8 Mrt., 13 Mei, 12 Juli, 13 Sept. en 8 Nov. **Made en Drimmelen**, p., b. en v. 10 Feb., 2 en 16 Mrt., 6 en 27 Apr., 25 Mei, 29 Juni, 27 Juli, 31 Aug., 21 Sept., 5 en 19 Oct., 2 en 30 Nov. **Makinga**, j. en ve. 3 Mei, 19 Sept. en 14 Nov. **Markelo**, groote p., b. en v. 29 Jan.; p., b., v. 1 Mrt. 27 Apr.; p., b., v., s. 29 Sept.; groote p., b. en v. 6 Dec. **Martenshoek**, ve. 19 Mei en 19 Oct. **Marum**, j. 7 Mei, 18 Juni en 28 Oct. **Maurik**, p. en ve. 15 Apr. en 29 Juli. **Mechelen**, j. 17 Febr. en 20 Apr. **Medemblik**, ve. alle Maandagen, v. elken Donderdag in Nov.; kaasm. elken Woensdag van 1 Mrt. tot einde Dec. **Meerkerk**, kaasm. iedere Vrijdag, van 1 Mrt. tot 1 Nov.; p. 10 Nov. en ve. 11 Nov. **Mensingaweer**, ve. 6 Mei en 26 Oct. **Meppel**, ve. en v. 7 Jan.; v. 14, 21 en 28 Jan.; ve. en v. 11 Febr.; v. 4, 18 en 23 Febr. 3, 10, 17, 24 en 31 Mrt., j. en v. 29 Mrt. 7, 14, 21, 24 en 31 Apr., 5, 12, 19, 26 en 31 Mei, 9 Juni, 14 en 28 Juli, 11 en 30 Aug. en 13 Oct.; ve. en p. 17 Mrt.; j. p. en ve. 26 Apr. en 20 Sept.; b., s. en v. 13 Oct. 3, 10, 17, en 24 Nov. 1, 8, 15, 22, 27 en 29 Dec.; boterm. 22 Sept. en 6 Nov.; schapenm. alle Donderin.

in Sept. **Middelburg**, ve. eersten Donderdag van iedere maand.; p. en b. 23 Juni. **Midsland**, ve., p. veulen, s. en lammerenm. 31 Aug., 24 Sept en 15 Oct. **Mierlo**, b. 1 Mrt. en 22 Nov. **Mill en St-Hubert**, b., s. en v. 1 en 22 Febr., 24 Mrt., 28 Apr. 6 Juni, 25 Juli, 3 en 31 Oct. en 28 Nov. **Monnikendam**, lammerenm. (overhouders) 24 Febr.; lamm. 11 Mei, 2 en 16 Nov.; b. 27 Apr., 27 Juli en 26 Oct.; kaasm. elken Woensdag; v. 2 Nov.; j. 20 Aug. **Montfoort**, p. 22 Oct.; ve. 25 Oct.

N. Naarden, j. en ve. 21 Apr. en 27 Oct. **Nederweert**, p. 12 Mrt.; ve. 4 Apr. en 7 Dec. **Neede**, p., b. en v. 5 Jan., 2 Febr., 1 Mrt., 18 Apr., 9 Mei, 7 Juni, 5 Juli, 2 Aug., 6 Sept., 6 Oct., 1 Nov. en 6 Dec. **Neer**, p., b., v. 21 Mrt. en 28 Nov. **Nes**, (Amel.), b. 27 Sept. * **Neeritter** (Limb.), j. 1 Oct. en 13 Dec. **Nietap**, s. en v. 23 Mei; ve. 18 Aug. **Nieuw-Amsterdam**, b., s., v. 13 Apr., 6 Juli en 5 Oct. **Nieuw-Buinen**, j. en b. 24 Mei en 18 Aug.; v. eersten en derden Woensdag van elke maand. **Nieuwe Schans**, j., p., b. 25 Apr. en 20 Sept. * **Nieuwehorne**, j. 5 Apr. en 8 Nov. **Nieuwolda**, veulenm. 21 Juli. **Nieuwveen**, ve. 26 Apr., 25 Oct. en 8 Nov. **Nisse**, ve. 9 Mei en 7 Nov. **Noordbroek**, j., p. en b. 15 Sept. **Noordhorn**, ve. 7 Nov. **Noordwolde**, j. en ve. 4 Mei en 31 Aug.; ve. 15 en 29 Sept., 13 en 27 Oct., 10 en 24 Nov. * **Noordwijk**, j. 12 Apr. en 18 Oct. **Norg**, p. en b. 20 Apr. en 24 Mei; p. 26 Juli en 6 Sept. **Nuland**, j. 4 Mei. **Numansdorp**, p. 8 Juni en 8 Sept. **Nunspeet**, p., b., s. en geiten 28 Apr. en 6 Oct. **Nijbroek**, ve. 28 Sept. en 13 Oct. **Nijkerk**, p. 17 Febr., 25 Mei en 4 Oct.; ve. 1, 9 en 16 Mei, 17, 24 en 31 Oct.; b., s. en v. 's Maandags van elke week. **Nijmegen**, p. 5 Apr., 20 Sept., 14 en 26 Oct., (de markt op 26 Oct. word gehouden in plaats van 1 Nov.) en 15 Nov.; b. 5 en 19 Jan., 2 en 16 Febr., 2 en 16 Mrt., 5 en 19 Apr., 3 en 17 Mei, 14 en 28 Juni, 5 en 19 Juli, 3 en 17 Aug., 7 en 21 Sept., 5 en 19 Oct., 2 en 16 Nov., 7 en 21 Dec. **Nijswiller**, j. 9 Oct. **Nijverdal**, ve. 12 Mei, 28 Juli en 8 Sept. **O. Odoorn**, j. 28 Mrt., 11 Mei, 24 Juni, 2 Aug., 15 Sept. 26 Oct., 2 en 25 Nov. **Øedenrode (St.)**, j. 18 Jan., 8 Mrt.,

10 Mei, 28 Juni, 9 Aug., 14 Sept., 4 Oct. en 15 Nov. **Oene**, ve. 24 Mrt., 20 Oct. 3 Nov. **Oirschot**, j. 19 Jan., 11 Febr., 9 Mrt., 12 Apr., 17 Mei, 21 Juni, 11 Aug., 16 Sept.: 8 Nov. en 15 Dec. **Oisterwijk**, ve., v. en linnenm. 25 Jan., 17 Mrt., 9 Mei, 13 Juni, 31 Aug., 28 Sept. en 31 Oct. **Oldeberkoop**, ve. 13 Mei, 7 Sept. (tevens paardenm.) en 28 Oct. **Oldebroek**, ve. 6, 13, 20 en 27 Apr., 4, 11, 18 en 25 Mei, schapenm. 14 Sept.: ve. 27 Oct en 3 Nov. **Oldemarkt**, v. 9 Apr. b. en v. 14 Mei, 24 Sept. en 5 Nov. **Oldenzaal**, p., b., v. 11 Jan., 1 en 15 Febr., 7 en 21 Mrt., 5 en 18 Apr., 2 en 16 Mei, 6 en 20 Juni, 4 en 18 Juli, 1 en 15 Aug., 5 en 29 Sept., 17 Oct., 11 en 28 Nov. en 12 Dec. **Olst**, ve. 11 en 25 Apr. en 17 Oct. **Ommen**, (Stad), j. en ve. 29 Apr. (Palmm.); 11 Apr. (Paaschm.); 3 Mei (Meim.); 24 Mei (Pinksterm.); Ommerbissing, 11, 12 en 13 Juli waarvan de 13e veemarkt is; 4 Oct. (St.-Michaëlsm.); 20 Oct. (Zuidlaarderm.); 8 Nov. (St.-Maartensm.) en 5 Dec. (St.-Nicolaasm.). **Oostburg**, ve., v., s. en graanm. alle Woensdagen; p. 22 Juli en 12 Nov. **Oosterhesselen**, j. 4 Mei en 7 Sept. **Oosterhout** (N.Br.), b. eersten Zaterdag van iedere maand. **Oostermeer**, ve. 20 Juni en 26 Sept. **Oosterwierum**, p. 2 Juni. **Oosterwolde**, (Fr.) j. en ve. 10 Mei, 5 Sept.; ve. (maandm.) den eersten Maand. van Apr., Juni, Juli, Aug. en Oct. **Oosterzee**, p. 1 Juni. **Ootmarsum**, p. en b. 4 Febr.; b. 1 Mrt.; p. en b. 15 Mrt.; b. 8 en 28 Apr., 18 Mei, 23 Juni, 26 Juli, 9 Aug., 1 Sept., 4 en 20 Oct., 4 Nov. en p. en b. 8 Dec. **Opende**, ve. 18 Apr. en 5 Nov. **Opheusden**, b. en s. 14 Apr., 26 Juli, 7 en 20 Sept. en 4 Oct. **Opmeer**, p. 6 Juni; koem. 13 Apr. en 2 Nov. **Oss**, p. 27 Oct., 10 Nov.; ve. en v. 's Woensdags van elke week. **Ossendrecht**, ve. 17 Mrt., 21 Apr., 22 Sept. en 20 Oct. **Oud-Alblas**, ve. 22 en 29 Oct., 5 en 12 Nov. **Oud-Beijerland**, b. en v. 3, 10 en 17 Nov. ***Oud-dorp**, p. en b. 5 Apr. en 1 Nov. ***Oudenbosch**, p. 15 Mrt. **Oude-Pekela**, j. 5 Mei, 28 Juli en 27 Oct. **Oude-Schans**, j., p. en b. 12 Oct. **Oude-Tonge**, ve. 15 Apr. en 18 Nov. **Oudewater**, j. 28 Mrt.; b. 22 Apr. en 11 Oct. **Oud-Gastel**,

ve. 19 Apr. en 8 Nov. **Ovezande**, ve. 25 Apr. en 21 Nov. **P. Panningen**, j. 4 Apr., 23 Mei en 8 Sept.; ve. 2 Mei. **Peize**, j. 6 Mei en 31 Aug. **Prinsenhage**, j. en v. 7 Apr. en 3 Nov. **Purmerend**, b. 2 Mei, 10 Oct., 21 Nov.; p. 4 Mei, 5 Juli, 12 Oct. en 16 Nov. **Putten**, p, b., s. en v. 6, 13, 20 en 27 Apr., 4 en 11 Mei; ossenm. 12 Oct. **Puttershoek**, ve. en v. 7, 14, 21 en 28 Apr., 5, 12, 19, en 26 Mei; p. 31 Mei en 12 Nov. **R. Raalte**, ve. en boter alle Woensdagen; 4 Mei (Meim.); p. 27 Jan., 24 Febr., 30 Mrt., 27 Apr., 25 Mei, 29 Juni, 27 Juli, 24 Aug., 28 Sept., 26 Oct., 23 Nov. en 28 Dec. **Raamsdonk**, p. en b. 20 Febr.; b. 16 Mrt. en 12 Oct. **Ravestein**, ve. 2 Mei; koolm. 28 Oct. **Rhenen**, p. 6 Juni; b., s. en v., alle Donderdagen behalve 14 Apr. en 4 Aug. **Rien**, p. 24 Aug. **Roden**, ve. 11 Mei en 25 Juli; p. en ve. 27 Sept. **Roermond**, p. 9 Febr. en 9 Nov.; ve. 18 Jan., 15 Febr., 21 Mrt., 18 Apr., 16 Mei, 20 Juni, 18 Juli, 15 Aug., 19 Sept., 17 Oct., 21 Nov. en 19 Dec.; biggenm. iederen Zaterdag. **Rolde**, j. en ve. 4 Mei, 27 Juli, 13 Sept. en 7 Nov. **Rosmalen**, j. en ve. 6 Apr., 2 Aug. en 16 Nov. **Roswinkel**, b., v., s. 3 Mei, 16 Aug. en 25 Oct. **Rotterdam**, b. Maandags, Dinsdags en Vrijdags van iedere week; p. 20 Mei en 11 Nov. **Rottevalle**, j. en ve. 11 Mei en 12 Oct. **Roosendaal**, ve. 1 en 15 Jan., 5 en 19 Febr. 4 en 18 Mrt., 1 en 15 Apr., 6 en 20 Mei, 3 en 17 Juni, 1 en 15 Juli, 5 en 19 Aug., 2 en 16 Sept., 7 en 21 Oct., 4 en 18 Nov., 2 en 16 Dec.; p. 27 en 28 Sept. j. 6 Mrt. **Ruinen**, j. 13 Apr., 11 Mei, 3 Aug., 14 Oct. en 9 Nov. **Rumpt**, b., s. en v. 6 en 25 Apr. en 26 Oct. **Ruurlo**, j. 18 Jan., 15 Febr., 21 Mrt., 18 Apr., 16 Mei, 13 Juni, 18 Juli, 15 Aug., 12 Sept., 17 Oct., 21 Nov. en 19 Dec.; vette v. eersten en derden Donderdag van elke maand. **Rhijnsburg**, p. 21 Juni. **De Rijk**, lammerenm. 18 Mei; vette v., s. en lamm. 9 Nov. **Rijssen**, p., b., s. en v. 11 en 25 Jan., 8 en 22 Febr., 14 en 28 Mrt., 11 en 25 Apr., 9 en 24 Mei, 13 en 27 Juni, 11 en 25 Juli, 8 en 22 Aug., 12 en 26 Sept., 10 en 24 Oct., 15 en 28 Nov., 12 en 27 Dec.

S. **Sas van Gent**, j. en ve. 10 Mrt. en 27 Oct. **Schagen**, p., b., s., v. elke week Donderdags; groote koem. 27 Oct.; p. 20 Juni en 23 Juli; veulenm. 24 Nov. **Schagerbrug**, p. 12 Sept. **Scharmer**, j. 25 Apr. en 31 Oct. **Scheemda**, ve., s., en v. 2 Mei, 9 Juni en 14 Juli; j., p., veul., ve., s. en v. 10 Aug.; ve., s. en v. 7 Sept. en 28 Oct. **Scherpenzeel**, ve. 30 Mrt., 6, 13 en 20 Apr., s. 27 Apr., 4 Mei, 27 Juli, 3, 10, 17, 24 en 31 Aug., 7 en 9 Sept.; p. 6 Apr. **Schiedam**, p. 11 Mrt.; v. 11 Nov. **Schoonebeek** (Oud), j. 12 Apr. (Nieuw Sch.) 27 Apr. (Oud Sch.) 19 Aug. (Nieuw Sch.) 27 Sept. **Schoonoord**, j. 25 Apr. en 12 Sept. **Schoonrewoerd**, b., s. en v. 20 Mei en 2 Sept. **Schijndel**, p. en b. 24 Febr., 20 Apr., 25 Mei en 14 Sept. **Sevenum**, b. 28 Mrt. en 5 Sept. **Siddeburen**, j. 29 Apr. en 10 Oct. **Silvolde**, ve. 25 Jan., 15 Febr., 28 Mrt., 2 en 18 Mei, 8 Juni, 8 Juli, 8 Aug., 19 Sept., 25 Oct. 28 Nov. en 16 Dec. **Sitard**, p., b. en v. 25 Jan., 29 Febr., 28 Mrt., 25 Apr., 30 Mei, 27 Juni, 25 Juli, 29 Aug., 26 Sept., 31 Oct., 28 Nov. en 27 Dec.; j. en kramerijen 19 Mrt., 23 en 24 Mei, 30 en 31 Aug. en 3 Oct. **Sleen** (Zuid), j. 24 Mei en 20 Sept. **Slochteren**, ve. 4 Mei en 5 Oct. **Sloten** (Friesl.), j. 13 Sept. **Sloten** (N. Holl.), voorjaarsp. 1 Mrt., najaarsp. 23 Aug.; voorjaarsve. 28 Apr., najaarsve. 19 Oct. en 2 Nov. **Smilde**, j. 8 Jan., 12 Febr., 11 Mrt., 8 en 27 Apr., 13 Mei, 10 Juni, 8 Juli, 12 Aug., 9 en 14 Sept., 14 Oct., 11 Nov. en 9 Dec. **Sneek**, p. 1 Juni en 21 Sept.; kalverenm. 24 en 31 Oct. **Someren**, j. 2 Mei, 11 Juli, 29 Aug. en 7 Nov. **Sommelsdijk**, ve. 27 Apr. en 2 Nov. **Son en Breugel**, ve. en v. 17 Mrt., 25 Mei, 17 Aug. en 19 Oct. **Spijkerboor**, v. 29 Apr., 27 Mei, 24 Juni, 29 Juli, 26 Aug. en 30 Sept. **Stadskanaal**, ve. 18 Mei, 6 Juli en 3 Nov. **Staphorst**, p. en ve. 19 Apr., 9 Mei, 17 Aug. en 11 Oct. **Steenbergen**, p. en b. 14 Apr., 13 Juni. **Steenderen**, ve. 29 Mrt., 26 Apr. en 28 Juni. **Steenwijk**, ve. alle Maand. In de maand Jan. alleen op den 4en en 18en der maand; in Dec. 5 en 12 der maand. Op Maandag 22 Aug. en 31 Oct. geen markt; p. 21 Mrt., 25 Apr., 6 en 27 Juni, 25 Juli, 23 Aug. en 1 Nov.; s. 23 Aug., 12 Sept. en 1 Nov.;

v. 4 Jan., 8 Febr., 7, 14, 21 en 28 Mrt., 5, 11, 18, en 25 Apr., 1 Nov. en 12 Dec.; j. 25 Apr., 6 en 27 Juni, 25 Juli, 15 en 16 Aug., 26 Sept., 24 en 25 Oct., **Stiens**, j. 4 Mei. **Stolwijk**, ve. 5 en 26 Oct. en 9 Nov. **Stramproy**, p., b., s. en kramerijen, 7 Mrt. en 30 Nov. **Suameer**, ve. 7 Juni en 3 Nov. **Susteren**, j. en s. 17 Mrt., 2 Mei en 28 Oct.; j., ve. en s. 25 Nov. **Surhuisterveen**, j. 19 Mei en 19 Oct.

T. **Ter Apel**, j. 6 Mei, 30 Juni, 25 Aug., 13 Oct. en 3 Nov. **Terborg**, j. 22 Febr., 14 Mrt., 14 Apr., 10 Mei, 30 Aug., 13 Sept., 5 Oct. en 8 Nov. **Terheijden**, b. 7 Jan., 4 Febr., 3 Mrt., 7 Apr., 1 Sept., 6 Oct. en 3 Nov.; vette b. alle Donderd. in Nov.; b. 1 Dec. **Terneuzen**, p. en ve. 9 Nov. **Texel**, ve. 11 Jan., 8 Febr.; (gr. voorj.) b. 25 Apr.; ve. elken Maandag van 16 Mrt. tot half Nov.; gr. najaarsb. 8 Nov.; ve. en lammerenm. 16, 23 en 30 Mei, 6 en 13 Juni; p., ve. en lammerenm. 13 Juni; ve. en veulenm. 8 Aug.; ve. 12 Dec. **Tholen**, p. 3 Juni; ve. 14 Apr. en 10 Nov. **Thorn**, ve. 3 Febr. **Tiel**, p. 18 Febr., 23 Mrt., 17 Aug., 23 Sept. en 11 Nov.; ve. 5 en 18 Apr., 2 en 16 Mei, voorts alle Maandagen in Juli, Aug., Sept., Oct., Nov. en Dec. **Tilburg**, p., b., laken- en linnenm. eersten Maandag van iedere maand; p. 22 Mrt. en 13 Oct. **Tolbert**, j. en ve. 27 Apr. en 19 Mei; p. 15 Sept.; j. en ve. 20 Oct. **Tongelre**, ve. en kramerijen 19 Mei. **Tungelroy**, ve. 5 Apr. en 6 Sept.

U. **Uden**, p. en b. 11 Jan., 8 Febr., 7 en 21 Mrt., 5 en 18 Apr., 9 Mei, 6 Juni, 4 Juli, 8 Aug., 5 en 26 Sept., 17 Oct., 7 Nov. en 12 Dec. **Uithoorn**, ve. voorjaarsm. 13 en 27 Apr., 11 en 25 Mei; najaarsve. 5 en 19 Oct., 2 en 16 Nov.; kaasm. begint op Vrijdag 29 Apr. en voorts elken Vrijdag tot en met 25 Nov. **Uithuizen**, p. 8 Apr., 18 Juli, 15 Aug.; ve. 28 Apr., 12 Mei en 19 Oct. **Uift**, j. 21 Apr., 6 Juli en 20 Oct. **Urum**, j. 21 Juli. **Utrecht**, p. 18 Jan., 22 Febr., 28 Mrt., 18 Apr., 16 Mei, 12 Juni, 4 Juli, 8 Aug., 19 Sept., 10 Oct., 7 Nov. en 12 Dec.; vette b. elken Woensdag in Mrt., Apr., Mei, Sept., Oct. en Nov. * **Ureterp**, p. en ve. 4 Mei.

V. **Valkenburg** (Z.-Holl.), p. 12 Sept. **Valkenburg**

(Limb.), p., b., v. 4 Jan., 1 Febr., 7 Mrt., 4 Apr., 2 Mei, 6 Juni, 4 Juli, 1 Aug., 5 Sept., 3 Oct., 7 Nov. en 5 Dec. **Valkenswaard**, j. 15 Febr., 10 Mrt., 30 Mei, 8 Aug., 26 Sept. en 6 Dec. **Varseveld**, j. en ve. 11 Jan., 8 Febr., 14 Mrt., 20 Apr., 9 Mei, 8 Juni, 11 Juli, 8 Aug., 12 Sept., 19 Oct., 14 Nov. en 12 Dec. **Veendam**, j. en ve. 16 Mei, 19 Aug., 18 Oct. en 23 Nov. **Veenendaal** (Utr.), ve. 22 en 29 Mrt., 5, 12, 19 en 26 Apr., 3 en 10 Mei; p. 28 Juni; ve. 18 en 25 Oct., 1 en 8 Nov. **Veenendaal** (Gelderl.), wolm. 10, 17, 24 en 31 Mei; aan de Klomp., 1, 8, 15, 22 en 29 Juni; bijenn. 7—20 Juli. **Veenwouden**, ve. 9 Mei en 24 Oct. **Veghel**, j. en ve. 3 Mrt., 14 Apr., 26 Mei, 21 Juli, 15 Sept. en 27 Oct. **Velsen**, ve. 16 en 30 Apr., 12 en 26 Nov. **Venlo**, p., ve., s. en v. 7 Mrt. en 3 Oct. **Venray**, p., b., s. en v. 18 Jan., 15 Febr., 14 Mrt., 7 en 27 Apr., 18 Mei, 27 Juni, 20 Juli, 3 Aug., 7 en 28 Sept., 17 Oct., 23 Nov. en 21 Dec. **Vianen**, palmpaardenm. 24 Mrt.; p. 12 Oct.; b. 14, 21 en 28 Sept., 5, 12, 19, en 26 Oct., 2, 9 en 16 Nov. **Vierakker**, p. en b. 3 Aug. **Vierlingsbeek**, p., b. en v. 8 Febr., 17 Mrt., 21 Apr. en 3 Nov.; v. 26 Mei. **Vlaardingen**, p. 24 Juni. **Vlagtwedde**, j. 12 Mei en 15 Sept. **Vledder**, j. 29 Apr. en 3 Oct. **Vollenhove** (Ambt), ve. 25 Apr. **Vollenhove** (Stad), ve. 13 Apr. **Voorschoten**, p. 28 Juli. **Vries**, p., ve. en j. 25 Apr., 1 Juni; ve. en j. 10 Aug.; p. en b. 21 Oct. * **Vriezeveen**, b., v. en s. 6 en 20 Jan., 3 en 17 Febr., 2 en 16 Mrt., 6 en 20 Apr., 4 en 18 Mei, 1 en 15 Juni, 9 en 20 Juli; (Bissing) 3 en 17 Aug., 5 en 21 Sept., 5 en 19 Oct., 4 en 16 Nov., 7 en 21 Dec. * **Vroomshoop**, j. 4 Mrt., 13 Apr., 11 Mei, 6 Juli, 2 Aug., 2 Sept., 12 Oct. en 9 Nov. **Vugt**, j. 5 Apr., 9 Mei, 13 Juni, 1 Aug., 3 Oct. en 7 Nov.

W **Waalwijk**, p., b., laken- en linnenm. 28 Jan., 24 Febr.; p. 24 Mrt.; p., b., lak. en lin. 14 Apr., 5 Mei, 1 Juni, 7 Juli, 4 Aug.—en 7 Sept.; p. 21 Sept.; p., b., lak. en lin. 6 en 27 Oct., 10 Nov. en 5 Dec. **Waardenburg**, j. 25 Mei en 21 Sept. * **Wageningen**, ve. 6, 13, 20, en 27 Apr. 4 Mei;

groote ve. en p. 14 Sept., ve. 21 Sept. en voorts alle Woensdagen tot einde Nov. **Wamel**, j. 21 Apr., 3 Mei. (vrijm.) 9 Aug., 7 Sept., (vrijm.) 13 Oct., 8 Nov., (vrijm.). **Wanneperveen**, j. 3 Mei en 25 Oct. **Warnsveld**, p. en b. 10 Mei, 7 Sept. en 16 Nov. **Wedde**, j. 1 Juni, 31 Aug. en 21 Oct. **Weert**, p. 14 Mrt.; ve. 5 Dec. **Weesp**, p. 18 Mei en 5 Oct. **Wehe**, p. 6 Juli. **Wehl** (Gelderl.), v. 11 Jan.; b., s., v. 15 Febr., 14 Mrt., 11 Apr., 9 en 30 Mei; v. 11 Juli, 8 Aug.; b., s., v. 5 Sept., 4 Oct. en 24 Nov.; v. 19 Dec. **Well**, p., b., v. 14 Mrt., 18 Apr. en 31 Oct. **Wessem**, b. 12 Jan. en 12 Apr. **Wesepe**, ve. 25 Aug. **Westerbork**, j. 22 Apr. en 23 Sept. * **Westervoort**, p. 16 Mrt. en 1 Aug.; b., s., v. 16 Mrt., 13 Apr. en 12 Oct. * **Westkapelle**, ve. 4 Mei en 5 Oct. * **Westwoud**, p. 6 Sept. **Wierden**, b. en v. 4 en 18 Jan., 1 en 15 Febr., 7 en 21 Mrt., 5 en 18 Apr., 2 en 16 Mei, 6 en 20 Juni, 4 en 18 Juli, 1 en 15 Aug., 5 en 19 Sept., 3 en 17 Oct., 14 Nov., St. Maartensm 5 en 19 Dec. **Wieringen** (Eil.), lammeren, 11, 18 en 25 Mei, 1, 8, 15, 22 en 29 Juni; veulenm. 17 Aug. * **Wildermarkt**, j., p. en ve. 18 Aug. **Wildervank**, p. en b. 28 Apr., 11 Oct. en 8 Nov. **Willemstad**, p. 7 Juni. **Winschoten**, p. 10 Febr., 11 Mrt., 27 Apr., 8 Juni, 12 Aug. en 14 Oct.; voorjaarsve. 19 Mei, najaarsve. 29 Sept. **Winsum** (Gron.), p. 12 Sept.; ve. 17 Oct. **Winterswijk**, b. elken Dinsdag om de 14 dagen; p. den eersten marktdag in Mrt., den tweeden marktdag in Sept. en den eersten marktdag in Nov.; vette v. alle marktdagen in Nov., Dec. en Jan.; wolm. den laatsten marktdag in Juni en den eersten in Juli., op N. jaar, 1ste Kerstdag, Chr. en Isr. feestdagen vallen de marktd. daags te voren, valt Kerstfeest op Maandag en Dinsdag dan wordt Woensdag d. o. v. markt gehouden, evenzoo met Isr. feestdagen die op Maandag en Dinsdag vallen. **Witmarsum**, ve. 9 Mei, 31 Oct. en 7 Nov. **Woerden**, ve. 27 Apr., 4 Mei; groote j. en p. 24 Oct.; najaarsveemarkt 2 en 9 Nov. **Wolvega**, j. en ve. 2, 9, 16, 23 en 30 Mrt., 6, 13, 20, en 29 Apr., 4 en 11 Mei, 19 en 26 Oct., 2 en 9 Nov.; j., p. en b. 11 Mei en 21 Sept. **Wommels**, j. 5 Sept. **Woudrichem**, p. 25

Juli en 6 Oct. * **Wouw**, p. 18 Mrt. 15 Apr. en 21 Oct. **Wychen**, p., s., v. 12 Jan., 9 Febr., 1 en 15 Mrt., 12 en 26 Apr., 10 en 24 Mei, 15 Juni, 21 Juli, 16 Aug., 13 en 22 Sept., 11 en 25 Oct., 8 en 22 Nov. en 13 Dec **Wijhe**, weekm. elken Donderdag; ve. 28 Apr., 27 Oct. en 3 Nov. **Wijk-bij-Duurstede**, ve. elken Woensdag in Apr., Mei, Oct., Nov. en Dec.; p. 13 Apr., 15 Sept. en 26 Oct. **De Wijk**, j. 10 Mei, 27 Juli en 26 Oct.

IJ. IJsselmonde, j. en p. 29 Juni.

Z. Zaamslag, p. en ve. 5 Juli. **Zaandam**, voorjaarskoem. 28 Apr.; lammerenm. 19 Mei; najaarskoem. 20 Oct.; v. 10 Nov.; schei- en lammerenm. 17 Nov. **Zalt-Bommel**, p. 24 Mrt. en 22 Sept.; ve. elken Vrijd. [en Dinsd. van 1 Sept. tot 31 Dec. **Zeddam**, p., b., v. 15 Apr.; p. veulenm., b. en v. 1 Aug. p., b., v. 21 Oct. **Zegwaard**, p. 17 Aug. **Zelhem**, p., b., s., en v. 1 Apr., 23 Juni (tevens wolmarkt), 16 Sept. en 30 Nov. **Zevenaar**, p., ve., s. en v. 9 Mrt.; b. en v. 22 Apr. 2 en 10 Mei; p., b., s. en v. 19 Juli, 15 Aug., 13 en 27 Sept., 3 en 25 Oct. **Zevenbergen**, p. en b. 20 Apr., 31 Aug. en 16 Nov. **Zevenhuizen** (Z.-H.), p. 7 Sept. **Zevenhuizen** (Gron.), p., b, v. en s. 25 Apr. en 13 Oct. **Zierikzee**, ve. 17 Mrt.; halfv.m. p. 1 Juni; ve. elken Donderd. in Aug. tot half Dec. **Zoelen**, ve. 12 en 27 Apr. **Zoelmond**, p., b., s. en v. 5 Mei en 11 Juli. **Zuidbroek** (Gron.), ve. 10 Mei; p. 29 Juni; p. en ve. 8 Sept. en 14 Oct. **Zuiddorpe**, j. 11 Mei. **Zuidhorn**, ve. 11 Mei. **Zuidlaren**, v. den eersten Maandag van elke maand; ve. 21 Apr.; ve. en p. 1 Aug. en 18 Oct. **Zuidwolde**, j. 4 Mei en 12 Oct. **Zutphen**, p., b., s. en v. elken Donderdag; wolmarkt 23 Juni, 28 Juli en 11 Aug.; was en doekm. 29 Apr. en 9 Mei; ganzenm. 7 Nov. **Zweelo**, j. 18 Mrt., 25 Apr., 6 Juni, 12 Aug., 19 Sept., 17 Oct. en 8 Nov. **Zwolle**, p. 28 Jan., 18 Febr., 23 Mrt., 10 Mei, 2 en 30 Juni, 28 Juli, 25 Aug., 29 Sept., 27 Oct., 24 Nov. en 29 Dec.; ganzenm. 10 Nov.; ve, s. en v. alle Vrijdagen (Goede Vrijd. Woensd. te voren), ook als N.-jaar en Kerstmis op Vrijdag valt; bloemenm. van af 3 Mei en voorts alle Dinsdagen tot einde Aug.

WEEKMARKTEN.

Aalten, maandag.
Aardenburg, dinsdag.
Abcoude, vrijd.
Akkrum, donderd.
Alkmaar, maand. vet vee, vrijd. graan-, zaad-, kaas en bloemen., zaterd. vee-, kleine kaas- en botermarkt.
Almeloo, dinsd. en dond.
Amersfoort, vrijd.
Amsterdam, ma., w., vr. ma. paardenm.
Apeldoorn, ma. wo. (beest.) dond.
Appingedam, woensd.
Arnhem, dinsd. en vr.
Assen, woensd.
Axel, zaterd.
Balk, woensd.
Bareveld, (vark.), om de 14 dagen, zat.
Barneveld, dond.
Beilen, maand.
Berchem, do. (boterm.)
Bergen, (L.) wo. (bot.)
Bergen op Zoom, di., dond., zat.
Besoyen, dinsd.
Best, wo. (boterm.) zat. (graanm.)
Beverwijk, dinsd.
Biervliet, dond.
Bladel en Netersel, ma. (boterm.)
Blesse, zaterd.

Blitterwijk, dinsd.
Blokzijl, wo. (boterm.)
Bodegraven, dinsd.
Boekel, woensd. (boter.)
Bolsward, do. ma. (bot.)
Borculo, woensdag.
Boxmeer, wo. en zat.
Boxtel, di., vr. (boterm.)
Breda, dinsd. en vrijd.
Breskens, vrijd.
Brielle, maand.
Brouwershaven, vrijd.
Brunnen, maand. en vrijd.
Budel, zat. (boterm.)
Chaam, do. (boterm.)
Coevorden, maand.
Colijnsplaat, woensd.
Culenburg, dinsd. van 1 Sept. tot einde Dec. b.
Cuyk, do. (bot., grnm.)
Dalfsen, donderd.
Dedemsvaart, woensd.
Delden, woensdag.
Delft, dond. vee, boter.
Delfzijl, donderd.
Dinxperloo, woensd. graanm. zat. vee, kaasm.
Deventer, dinsd. en vr.
Dinteloord, woensd.
Doesburg, wo. en zat.
Doetinchem, di. vr. groenm., do. graanm.
Dokkum, woensdag.
Dongen, do. (boterm.)
Dordrecht, vrijd.

Drachten, dond.
Druten, dond. (vark.)
Dussen, do. (boterm.)
Echt, ma. (graanm.),
 vr. (boterm.)
Edam, dond. en zaterd.
Ede, maand.
Eersel, wo. (boterm.)
Eibergen, maand.
Eindhoven, di. en vrijd.
Elburg, dinsd.
Ellewoutsdijk, woensd.
Elst, dond. (vark.)
Enkhuizen, woensd.
Enschede, dinsd.
Epe, woensd.
Erp, vrijd. (boterm.)
Finsterwolde, vr. grnm.
Franeker, maand.
Fijnaart, vrijd.
Geertruidenberg, ma. w. en
 vr. (boterm.)
Geffen, vrijd. (boterm.)
Geldermalsen, vrijd.
Gemert, maand.
Genemuiden, zat.
Gennep, vrijd.
Goes, dinsd.
Goor, dond.
Gorinchem, ma. en vr.
Gorredijk, woensd.
Gouda, dond.
Grave, vrijd.
's Gravenhage, ma. en vr.
Groede, dond.
Groningen, di. en vr.
Groetegast, dond.
Grouw, dond.
Gulpen, dond.
Haarlem, m. w. (veem.)
Hamont, wo. en zat.

Hardenberg, di. graanm.
Harderwijk, zaterd.
Harlingen, wo. (beest.)
Harmelen, di. (kaas, bot.)
Hasselt, donderd.
Hatterd, donderd.
Heemvliet, vrijd.
's Heerenhoek, woensd.
Heerenveen, zaterd.
Heerjansdam, vr. (ve.)
Heerlen, dinsd. en zat.
Helder, woensd.
Helmond, zaterd.
Helvoirt, di. boterm.
Hengeloo (in Gelderl.) di.
Herpen, dond. (bot.)
's Hertogenbosch, dagelijks
 dins., dond. (koren.)
Hilvarenbeek, wo. (bot.)
Hilversum, woensd.
Hindeloopen, dond.
Hontenisse, woensd.
Hoofddorp, dond.
Hoogeveen, dinsd.
 do. (ve.) v. Apr. tot Dec.
Hoorn, ma. (b., kalv. s.),
 wo. (b.), do. (kaasm.) vrijd.
 (b., kalv. s.) za. (korenm.)
Horst, vrijd.
Hulst, maand.
Joure, maand.
Kampen, maand.
Kerkrade, vrijd.
Kloosterzande, zat.
Kollum, maand.
Kortgene, dond.
Krabbendijke, za. (oest.)
Krommenie, do. (bot.)
Kruiningen, woensd.
Kuinre, dond. (bot.)
Kwadendamme, do. gr.

Leek, dond.
Leeuwarden, vrijd.
Leiden, vrijd. en zaterd.
Lemmer, ma. (boterm.)
Lichtenvoorde, w., (di. om
 de 14 dag. vark.)
Liempde, dond. (boter.)
Lobith, dinsd.
Lochem, dinsd.
Lonneker, woensd.
Maashees, vrijd.
Maasluis, vrijd.
Maastricht, w., vr., za.
Makkum, maand.
Marum, woensd.
Medemblik, di. en vr.
Meerkerk, vrijd.
Meppel, donderd. ve.
Middelburg, ma. en dond.
Mil en St. Hubert, zat.
Monnikendam, woensd.
Naaldwijk, van 15 Maart tot
 15 Nov. wo. veem.
Naarden, dond.
Neede, dinsd.
Nieuwkuijk, dinsd.
Nistelrode, dond. (bot.)
Noordwolde, donderd.
Nuenen, ma. (boterm.)
Nijkerk, Vel., maand.
Nijmegen, m., do., zat.
Oeffelt, vrijd. (boterm.)
Oirschot, vrijd.
Oisterwijk, wo.
Oldeboorn, maand.
Oldemarkt, zaterd.
Oldenzaal, maand.
Ommelandervijk, (v.),
 om de 14 dagen zat.
Ommen, dinsd.
Oostburg, woensd.

Oosterhout, wo. en zat.
Oosterwolde, maand.
Oploo, dond. (boter.)
Oss, dinsd. en vrijd., di. (vet
 vark., kalv.)
Ossendrecht, dinsd.
Oud-Beierland, wo.
Oude Tonge, vrijd.
Oudewater, vrijd.
Poortvliet, vrijd.
Purmerend, di. en vr.
Putten, woensd.
Puttershoek, dond.
Raalte, woensd. veem.
Ravestein, dond.
Rhenen, donderd.
Roermond, w. en zat.
Rozendaal, maand.
Rotterdam, di. en zat.
Ruurlo, 1 en 3 en dond. v.
 elke maand. (vark.)
Rijp, woensd.
Rijnsburg, wo. (boter.)
Rijssen, woensd.
Sas van Gent, dond.
Schuyk, wo. (boter.)
Scheemda, dond. veem.
Scherpenzeel, woensd.
Schiedam, ma., di. veem.
Schoonhoven, woensd.
Schijndel, woensdag.
Simpelveld, woensd.
Sittard, dond.
Sloten, (Friest.), maand.
Sluis, dinsd. en vrijd.
Sneek, di. en vrijd.
Sommelsdijk, dond.
Son en Breugel, zat. (bot.)
Sprang, dinsd.
Stadskanaal, do. (vark.)
Stavoren, zaterd.

<i>Steenbergen</i> , dond.	<i>Weert</i> , zaterd.
<i>Steenwijk</i> , maand.	<i>Weesp</i> , dinsd.
<i>St.-Oedenrode</i> , dinsd.	<i>Well</i> , maand.
<i>Surhuisterveen</i> , wo.	<i>Wieringen</i> , van Mei tot Nov.
<i>Ter Apellkanaal</i> , (varck.)	woensd.
om de 14 dagen woensd.	<i>Wildervank</i> , w. om de 14 d.
<i>Terborg</i> , zat. bot.	<i>Willemstad</i> , zaterd.
<i>Tessel</i> , ma. schapenn.	<i>Winschoten</i> , maand.
<i>Tiel</i> , maand. en vrijd.	<i>Winterswijk</i> , di. om de 14
<i>Tilburg</i> , di. en vrijd.	d. (b.)
<i>Uden</i> , maand.	<i>Wissekerke</i> , woensd.
<i>Udenhout</i> , woensd.	<i>Woensel en Eckart</i> , do.
<i>Uitgeest</i> , woensd.	<i>Woerden</i> , woensd.
<i>Uithoorn</i> , vr. (van 26 April.	<i>Wolvega</i> , woensd.
tot 29 Nov. kaasm.)	<i>Workum</i> , vrijd.
<i>Utrecht</i> , zaterd.	<i>Woudestad</i> , vrijd.
<i>Varseveld</i> , 2en en 4en do. van	<i>Wouw</i> , wo. (boter.)
elke maand (varck.), dond.	<i>Wijhe</i> , dond.
(boterm.)	<i>Wijk bij Duurstede</i> , wo.
<i>Veendam</i> , van April tot en	<i>IJzendijke</i> , zaterd.
met Nov. woensd.	<i>Yerseke</i> , van Aug. tot April.
<i>Veenendaal</i> , dinsd.	vrijd. oesterm.
<i>Veldhoven</i> , ma. boter.	<i>Zaandam</i> , woensdag.
<i>Velzen</i> , vrijd.	<i>Zalt-Bommel</i> , di. en vr.
<i>Venlo</i> , di., do. en zat.	<i>Zevenaar</i> , donderd.
<i>Venray</i> , maand.	<i>Zevenbergen</i> , donderd.
<i>Vianen</i> , woensd.	<i>Zierikzee</i> , donderd.
<i>Vierlingsbeek</i> , di. bot.	<i>Zieuwent</i> , dinsd. om de 14
<i>Vlaardingen</i> , wo. en za.	dagen beestenn.
<i>Vlissingen</i> , di. en vrijd.	<i>Zuidbroek</i> , v. Apr.—Dec. do.
<i>Waalwijk</i> , vrijd.	<i>Zutphen</i> , dond. veem.
<i>Wageningen</i> , woensd.	<i>Zwartsluis</i> , woensd.
<i>Warga</i> , dond.	<i>Zwolle</i> , vrijd. beestenn.
<i>Waspik</i> , wo. boterm.	

POSTERIJEN

TARIEF BINNENLAND.

BRIEVEN.

Van 1 tot 15 gram.	5 ct.
" 15 " 200 "	10 "
" 200 " 500 "	15 "

en voorts voor elk gewicht van 500 gram of een gedeelte van 500 gram 5 cent daarboven.

Bij bestelling van een brief van niet meer dan 200 gram *blanc den kring van het post- of hulpkantoor*, waar die ter post is bezorgd, bedraagt het port voor elken brief:

aan een gewicht van niet meer dan 15 gram.	3 ct.
boven 15 tot 200 gr.	5 "

Heeft er geene vooruitbetaling plaats gehad, dan wordt het alsdan, wegens bovenstaand tarief, van den geadresseerde te heffen port, indien het geen dienstbrieven zijn, voor elken brief met 5 cent verhoogd.

Hetzelfde verhoogde port wordt toegepast bij ontoereikende frankering, doch na aftrek van de waarde der gebezigde postzegels.

Boven het gewicht van 2000 gram worden geen brieven ter verzending toegelaten.

BRIEFKAARTEN

zijn te bekomen à 3 cent, met betaald antwoord (bestaande uit 2 briefkaarten aaneen) 6 cent.

Het is geoorloofd briefkaartformulieren te bezigen, die niet van Rijksweg zijn uitgegeven, mits zij met deze overeenkomen, wat betreft de gedrukte opschriften, de afmetingen en de stevigheid van het papier.

DRUKWERK, PHOTOGRAPHIËN, ENZ.

Het port der gedrukte stukken bedraagt voor een gewicht van niet meer dan 25 gr.	1 ct.
van 25 tot en met 50 gr.	2 "
" 50 " " " 75 "	3 "
" 75 " " " 100 "	4 "
" 100 " " " 150 "	5 "
" 150 " " " 250 "	7½ "
" 250 " " " 500 "	10 "
" 500 " " " 750 "	12½ "
" 750 " " " 1000 "	15 "

en voorts voor elk gewicht van 1000 gram of gedeelte van 1000 gram 2½ ct. daarboven.

De berekening van het port geschiedt naar het gezamenlijk gewicht van elke verzending onder een afzonderlijk adres, de omslagen en alles wat verder dient tot beveiliging van den inhoud daaronder begrepen.

De afmeting in lengte, breedte en hoogte mag 45 centimeter en het gewicht 3 Kilogram niet te boven gaan. Indien in een rol verpakt mag de lengte 75 centimeter zijn en 10 cM. in doorsnede.

Visitekaartjes, ook *geschreven*, en andere op kaartpapier gedrukte stukken kunnen verzonden worden als drukwerk, hetzij onder kruisband, of in enveloppe, of los met het adres op de keerzijde. De *visitekaartjes*

mogen van de letters *t. g., t. v., t. a., p. f., p. c., p. p. c.* en dergelijke voorzien zijn, behalve voor België. De kaarten mogen niet kleiner zijn dan 6 bij 9 en niet grooter dan 13 bij 18 centimeter.

Aanvragen om boek- en plaatwerken, dag- en weekbladen, worden, volgens aangewezen model, voor één cent verzonden. Men mag daarop het aantal exemplaren, de titels en den prijs der werken schrijven. Boek-, plaat- en muziekwerken mogen van facturen alsmede van den naam van ontvanger en afzender voorzien worden.

COURANTEN.

Het port van de nieuwsbladen, met of zonder bijvoegsel, bedraagt per nummer of exemplaar voor een gewicht van

niet meer dan 40 gr. . . . . 1/2 ct.
 boven 40 gr. tot en met 150 gr. . . . . 1 „
 en voorts voor elk gewicht van 50 gram of gedeelte van 50 gram 1/2 ct. daarboven, ook toe te passen op bijvoegsel, bij afzonderlijke verzending.

MONSTERS ZONDER WAARDE.

Van 1 tot 75 gram.	2 1/2 ct.
„ 75 „ 150 „	5 „
„ 150 „ 225 „	7 1/2 ct.
„ 225 „ 300 „	10 „
„ 300 „ 350 „	12 1/2 ct.

De afmeting mag niet meer bedragen dan in de lengte 30, de breedte 20 en de hoogte 10 centimeter en wanneer zij in een rol zijn tezamen gevoegd 30 centim. in lengte en 15 in doorsnede. Zij mogen het gewicht van 350 gram niet te boven gaan.

POSTWISSELS.

Voor het verzenden van geldswaarde door Postwissels betaalt men voor bedragen tot en met *f* 5.— 2 1/2 cent.

voor elke *f* 12.50 of gedeelte er van tot *f* 50.— 5 cent, alzoo boven
f 12.50 tot *f* 25.— . . . . . 10 ct.
 „ 25.— „ „ 37.50 . . . . . 15 „
 „ 37.50 „ „ 50.— . . . . . 20 „

en voorts 5 cent voor elke som van *f* 25 of gedeelte van *f* 25 boven *f* 50 tot en met *f* 500. Boven dit bedrag is voor elke *f* 100 of gedeelte van *f* 100 een recht van 10 cent te heffen. Kosten van het formulier 1/4 cent.

POSTBEWIJZEN.

zijn verkrijgbaar in 19 soorten, tot bedragen van *f* 1, *f* 1.50, *f* 2, *f* 2.50 enz. Tot en met *f* 10 is boven het bedrag van het postbewijs 2 1/2 cent als recht en 1/2 cent voor formulierkosten verschuldigd. Zij kunnen in een brief of omslag verzonden worden, wanneer en waarheen men wil, mits binnenslands, zijn 6 maanden geldig en voor de uitbetaling gelden dezelfde regels als voor de gewone postwissels. — Voor de verzending vult de afzender den naam in van hem voor wien het geld bestemd is, en scheurt er de strook af om die als bewijs van storting te bewaren.

INKASSEERING VAN KWITANTIËN.

Het invorderen van gelden op kwitantie, waarvan het bedrag de som van *f* 500.— niet te boven gaat, kan geschieden tegen vooruitbetaling van 5 cts. voor elke kwitantie, plus het verschuldigde recht

dat is vastgesteld voor een postwissel van hetzelfde bedrag, bij meerdere kwitantien berekend over het totaal der ingevorderde gelden. Zij moeten dadelijk, of uiterlijk 14 dagen na zicht betaalbaar zijn.

Kwitantien boven de *f* 10.— moeten op een zegel van 5 cts. worden geschreven of voorzien zijn aan plakzegel.

A ANTEEKENEN.

a. Van pakketten met aangegeven waarde:

Voor elke *f* 100, of gedeelte daarvan tot *f* 500, 10 cent boven het gewone port.

b. Van brieven, briefkaarten, gedrukte stukken, nieuwsbladen en monsters:

Een vast recht van 10 cent boven het gewone port.

c. Van brieven met aangegeven waarde:

2 1/2 cent per *f* 100 of gedeelte daarvan, met een minimum van 12 1/2 cent voor elken brief boven het gewone port.

Op hulpkantoren tot *f* 600. — Op postkantoren tot *f* 12000.

Zij moeten verzegeld zijn.

POSTPAKKETTEN.

Van 1 kilogram of minder	15 ct.
„ 1 tot 3 kilogram	20 „
„ 3 „ 5 „	25 „

De pakketten mogen geen grooter inhoudsmaat hebben dan 25 kubieke decimeter en langs geen der vlakken een grooter afmeting dan 100 centimeter.

De pakketten en brieven zonder aangegeven waarde behoeven niet verzegeld te zijn.

Pakketten met expresse bestelling 15 cent meer.

BUITENLAND.

BRIEVEN.

Voor de landen, welke bij de Algemeene Postvereeniging zijn aangesloten: (hieronder behooren nagenoeg alle landen in en buiten Europa, ook de Nederl. Koloniën; slechts enkele landen hebben zich niet aangesloten, als: Afghanistan, een gedeelte van China, Madagascar, Marokko, enz.)

Voor elk gewicht van 15 gram: 12^c cent. Voor België 10 ct. per 15 gram. Voor de z. g. n. vreemde landen (de niet bij de Alg. Postvereen. aangeslotene) 20 ct. per 15 gram.

In het verkeer met de Ned. Koloniën in Oost- en West-Indië, per stoombooten, rechtstreeks uit een Nederlandsche haven vertrekkende, (z. g. n. zeepest) 5 ct. per 15 gram.

BRIEFKAARTEN.

Voor de bij de Algem. Postvereen. aangeslotene landen (ook de Ned. Koloniën) 5 ct.; dubbele briefkaarten (met betaald antwoord) 10 ct. Naar de „vreemde landen“ kunnen geen briefkaarten verzonden worden.

GEDRUKTE STUKKEN.

Algem. Postvereen.: 2^c cent voor elk gewicht van 50 gram of gedeelte daarvan, tot een maximum van 2000 gram.

Per Nederl. Stoomschepen (zeepest), naar onze Koloniën: 2 cent voor elke 50 gr. m. tot een maximum van 5000 gram.

Vreemde landen : 5 cent voor elk gewicht van 50 gram of gedeelte daarvan, België: Voor nieuwsbladen: 1 cent voor niet meer dan 40 gram, 2^e cent voor meer dan 40 tot 100 gram en voorts voor elk gewicht van 100 gram 2^e ct. meer; voor andere gedr. stukken: 1 cent voor een gewicht van niet meer dan 15 gram; 2^e cent voor meer dan 15 tot 50 gram en verder voor elk gewicht van 50 gram of gedeelte van 50 gram 2½ cent meer.

VOOR MONSTERS.

Alg. Postvereen.: 5 cent voor niet meer dan 100 gram, voorts voor elke 50 gram 2^e ct. meer.

„Vreemde landen.“: 5 cent voor elke 50 gram.

Per Nederl. Stoomschepen naar onze Koloniën: 5 cent voor niet meer dan 100 gram, 6 cent voor 100—150 gram en voorts 2 cent voor elke 50 gram.

PAPIEREN EN BESCHIEDEN.

Alg. Postvereen.: 12^e cent voor niet meer dan 250 gram en voorts voor elke 50 gram 2^e ct. meer.

„Vreemde landen.“: 20 cent voor niet meer dan 200 gram en voorts voor elke 50 gram 5 ct. meer.

Per Nederl. Stoomschepen, naar onze Koloniën: 10 cents voor niet meer dan 250 gram en voorts voor elke 50 gram 2 cent meer.

Pakketten naar:

2 België tot 5 kilo.	f 0.50
4 Bulgarije 3 kilo.	" 1.37 ⁵
2 Denemarken 5 kilo.	" 0.75
1 Duitschland 5 kilo.	" 0.50
3 Egypte 5 kilo.	" 1.87 ⁵
2 Frankrijk 5 kilo.	" 0.75
2 Italië 5 kilo via Duitschland	" 1.12 ⁵
3 Luxemburg via België 5 kilo	" 0.62 ⁵
1 Luxemburg via Duitschland 5 kilo.	" 0.62 ⁵
3 Montenegro 5 kilo	" 1.25
2 Noorwegen via Kiel Korsör 5 kilo	" 1.25
2 Noorwegen via Frederikshaven 5 kilo	" 1.12 ⁵
2 Noorwegen via Hamburg-Hammerfest 5 kilo.	" 0.87 ⁵
3 Oostenrijk-Hongarije 5 kilo	" 0.75
3 Rumenië 5 kilo.	" 1.12 ⁵
3 Servië 5 kilo.	" 1.00
4 Turkije via Triëst 5 kilo.	" 1.25
4 " Constantza 5 kilo.	" 1.62 ⁵
2 Zweden 5 kilo	" 1.25
2 Zwitserland via Frankrijk 5 kilo	" 1. —
3 " Duitschl. 5 kilo.	" 0.75
1 Transvaal 1 kilo f 1.25; 2 kilo f 2.50; 3 kilo f 3.62½; 4 kilo 4.37½; 5 kilo f 5.12½.	

Het cijfer dat vóór elk land geplaatst is, duidt aan hoeveel douaneverklaringen men bij elk pakket moet voegen.

Elk pakket moet verzegeld en voorzien zijn van duidelijk adres (geen opgeplakt adres, maar op het pakket geschreven) en afzonderlijke adreskaart; inhoudsmaat: zij mogen langs geen der zijden de afmeting van 60 cm. te boven gaan. Die welke uit Nederland over zee worden verzonden mogen geen grooteren inhoud hebben dan 25 kubieke decimeter.

Gelden door middel van postwissel kunnen worden overgemaakt naar: Nederl. Oost-Indië, recht 12½ ct. voor elke f 12.50 of gedeelte daarvan, tot f 50; daarboven 12½ cent voor elke som van f 25 of gedeelten van f 25 tot een maximum bedrag f 250. België, Denemarken, Duitschland, Egypte, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Zweden, Zwitserland: recht 12½ ct. voor elke f 12.50 of gedeelte daarvan; tot f 50, daarboven 12½ cent voor elke som van f 25 of gedeelte van f 25 tot een maximum bedrag van f 250. Vereen. Staten van Noord-Amerika en Groot-Brittannië, recht 15 ct. voor elke f 10 of gedeelte daarvan; maximum bedrag f 250.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Ongefrankeerde brieven worden met dubbel porto belast, ontoereikend gefrankeerde als ongefrankeerde beschouwd, met aftrek van het bedrag der opgeplakte zegels.

Voor het aantekenen van naar het Buitenland te verzenden brieven betaalt men 10 cent boven het port.

Voor *expresse bestelling* 15 cent.

Berichten van *Ontvangst* wegens aangeteekende brieven en verdere stukken binnenslands 5 ct., buitenslands 10 ct.

Drukwerken of *Stalen van Koopwaren* kunnen aangeteekend worden verzonden tegen vooruitbetaling van het verschuldigde port benevens het aantekengeld.

POSTSPAARBANKEN.

Alle postkantoren, bijkantoren en hulpkantoren zijn belast met het aannemen van gelden ter belegging in de Rijkspostspaarbank en met het doen van terugbetalingen.

In plaatsen waar geen dezer kantoren wordt gevonden, kunnen inlagen en terugbetalingen geschieden door tusschenkomst der postboden.

Minste inlage 25 cent, doch formulieren, bij de kantoren en depôt-houders kosteloos verkrijgbaar, geven gelegenheid tot terzijdelegging van kleinere bedragen.

Het spaarbankboekje wordt kosteloos verstrekt bij de eerste inlage en behoeft niet vernieuwd of verwisseld te worden, wanneer de inlegger zich op een andere plaats vestigt.

Voor brieven aan het adres van den Directeur der Rijkspostspaarbank te Amsterdam is geen port verschuldigd.

BRIEFOMSLAGEN

in 2 soorten, klein en groot model, voorzien van den postzegelstempel van 5 ct. en van 12½ cent zijn op alle post- en hulpkantoren, bij de depôt-houders en de postboden ten platten lande, verkrijgbaar tegen betaling van 10½ en 25½ cent de twee stuks voor groot model en 5½ en 13 cent per stuk klein model. Zij kunnen zoowel voor *binnenlandsche brieven* als voor die naar de *koloniën* en het *buitenland* worden gebezigd, doch bij ontoereikendheid van het port door den postzegelstempel vertegenwoordigd, moet het ontbrekende door frankerzegels worden aangevuld.

TELEGRAPHIE.

Om te telegrafeeren schrijft men zijn telegram duidelijk op een stuk papier of men gaat naar het kantoor, waar de noodige formulieren en schrijfbehoeften te vinden zijn. Veranderingen van eenig belang in de copie van het telegram te maken wordt niet toegelaten, tenzij ze gewaarmerkt zijn. Adres en onderteekening tellen bij de prijsberekening mede. Om als één woord te worden geteld moet een woord uit niet meer dan 15 letters, een getal uit 5 cijfers, voor buiten Europa uit niet meer dan 10 letters, een getal uit 3 cijfers bestaan.

Plaats en tijd van verzending worden ambtshalve overgeseind. De kosten van een binnenlandsch telegram bedragen voor 1—10 woorden 25 cent, en verder voor iedere 5 woorden of gedeelte van 5 woorden, 5 cent daarboven. Voorts na de 50 woorden voor elk 10tal woorden of gedeelten daarvan 5 ct. daarboven.

W. beteekent getal woorden, B. bedrag in Centen.

W.	B.	W.	B.	W.	B.	W.	B.	W.	B.
van		16	35	25	40	34	50	43	60
2	25	17	35	26	45	35	50	44	60
tot		18	35	27	45	36	55	45	60
10		19	35	28	45	37	55	46	65
11	30	20	35	29	45	38	55	47	65
12	30	21	40	30	45	39	55	48	65
13	30	22	40	31	50	40	55	49	65
14	30	23	40	32	50	41	60	50	65
15	30	24	40	33	50	42	60		

Locaaltelegrammen van 1—10 woorden 15 ct., voorts boven de 10 woorden wordt hiervoor het tarief toegepast als voor de gewone telegrammen.

Bezorging van een bericht buiten den bestellingskring geschiedt kosteloos met de post, of kost den geadresseerde bode- of estafette-loon.

De wijze van bezorging moet door den afzender boven het adres aangegeven worden.

De afzender kan ook het antwoord vooruit betalen, alsmede de verzending per bode tegen een vast bedrag van f 0,50, of per estafette tegen borgstelling van f 0,25 voor den kilometer afstand.

Bij telegrammen naar het Buitenland moeten de bodekosten door den afzender van het telegram worden betaald.

Voor *dringende* telegrammen, boven op het adres met het woord „dringend” gemerkt, wordt het *triseevoudige*, naar vreemde Staten het *drievoudige* van een gewoon telegram van 't zelfde aantal woorden berekend. Dergelijke telegrammen gaan voor alle andere aanwezige gewone telegrammen.

Gecollationeerde berichten betaalt men met een en eenvierde der kosten van 't telegram; kennisgeving van ontvangst met f 0,25.

Men plaatst dan boven het adres de aanwijzing t. c. collationeering of p. c. kennisgeving van ontvangst.

D. Dringend; RP. Antwoord betaald; RPD. Dringend antwoord betaald; TC. Collationeering; PC. Kennisgeving van ontvangst; FS. Naseinen; RO. Open bestelling; MP. Eigenhandig; PP. Post betaald; PR. Post aangeteekend; XP. Bode betaald; DP. Bestelgeld betaald; EP. Estafette betaald; ED. Estafette borggesteld; TB. Telefoonbestelling; TR. Telegraaf restant en PG. Post restant.

Iedere verkorte aanwijzing moet tusschen haakjes worden gesteld en wordt als één woord geteld.

Kustseintelegrammen. Hiervoor betaalt de afzender naar een schip in zee voor elk telegram extra 50 cent. Van een schip in zee betaalt de geadresseerde die extrakosten van 50 cent.

De vooruitbetaling der overbrengingskosten voor binnenlandsche telegrammen en voor buitenlandsche telegrammen met bestemming *binnen Europa*, kan geschieden door middel van telegramzegels.

De telegramzegels zijn verkrijgbaar bij alle Rijkstelegraafkantoren, tegen betaling van de daarop uitgedrukte geldsommen.

Er zijn elf soorten telegramzegels: van 1 cent tot 2 gulden.

Op plaatsen waar geen telegraafkantoren gevestigd zijn belast de Post zich, geheel kosteloos, met de bezorging van telegrammen. Daarvoor zijn ook gedrukte formulieren verkrijgbaar.

Telegrammen, door middel van telegramzegels gefrankeerd, voorzien van het opschrift „Telegram” mogen met of zonder omslag in de postbuis worden geworpen.

Naar Ned. Indië bestaan verscheidene verzendingswegen; de meest gebruikelijke kost naar Java f 3,14 naar de overige eilanden f 3,39 voor ieder woord, zonder vast tarief.

De kantoren te Amsterdam, 's Gravenhage en Rotterdam zijn nacht en dag geopend; de meeste andere alleen des daags van 6.30 of 7.30 uur 's morgens tot 8.30 of 9.30 uur 's avonds; en eenige slechts enkele uren, gedurende de werkdagen veelal van 8.30—11.30 en van 1.30—6.30; gedurende Zon- en feestdagen zijn de meeste kantoren geopend van 7.30—8.30 en 12.30—1.30, vele nog van 6.30—7.30 uur 's avonds. Bij de spoorwegen zijn de meeste den geheelen dag, naar gelang de treinen loopen, open.

INTERNATIONAAL VERKEER.

De prijzen voor de voornaamste rijken in Europa zijn als volgt:

	Tarief per woord. Centen.	Te heffen mini- mum-be- drag.
België *)	2.5	f 0.35
Denemarken	10.5	0.50
Duitschland	6.5	0.35
Frankrijk en Corsica	8.	0.50
Groot-Brittannië en Ierland	10.	0.50
Italië	14.5	0.50
Luxemburg	6.5	0.40
Noorwegen	13.	0.50
Oostenrijk-Hongarije	11.5	0.50
Portugal	16.5	0.50
Roumanië (Moldavië en Wallachije)	14.5	0.50
Rusland (Europeesch)	18.5	0.50
Servië	14.5	0.50
Spanje	14.5	0.50
Zweden	12.5	0.50
Zwitserland	10.5	0.50
Turkië (Europisch)	28.5	

*) Voor België bovendien vast bedrag van 25 cents per telegram

Bij buitenlandsche telegrammen worden de seinkosten afgerond tot den naastvolgenden stuiver, b. v. 8 woorden voor Duitschland kosten $8 \times 6\frac{1}{2}$ Cts. = 52 Ct.; men betaalt dus 55 Ct.

N.B. Ook gelden kunnen, tot een bedrag van f500.— hoogstens, door bemiddeling van post- en telegraafkantoren overgemaakt worden, tusschen twee plaatsen waar zoowel een Rijkstelegraaf als een postkantoor aanwezig is. Dit geschiedt door de postkantoren, op de voorwaarden voor de postwissels geldende, met bijbetaling der kosten van een telegram. — Naar België, Bulgarije, Denemarken en Duitschland, Frankrijk, Italië, Zweden, Noorwegen, Oostenrijk-Hongarije, Portugal, Zwitserland en de kantoren Alexandrië, Cairo, Ismaila, Port-Saïd en Suez in Egypte kunnen ook „telegrafische postwissels” tot een bedrag van 500 franken verzonden worden voor 12^s cent van iedere f12.50, behalve de kosten van het telegram. (Zie bovenstaand tarief).

N.B. Voor zooveel Nederland betreft wordt de tijd van afzending en ontvang van een telegram opgegeven naar den meridiaan van Greenwich.

BUITENLANDSCHE MUNTEN

in Nederlandsche guldens en centen.

1 pfennig of 0,01 mark, ...	f 0.006
1 neu gros of silber groschen	0,06
1 mark.	0,58 ^s
1 thaler of 30 neu gros	1,75
6 „ of 9 Oostenr. guld.	10,50
1 friedrich d'or of pistole of 5 thaler 18 groschen	9,80
5 neu kreuzer Oostenrijksch	0,06
1 Oostenr. gl. of 100 n. kr.	1,20
1 centime	0,005
1 franc (Frankr. en België) of 100 centimes.	0,47
1 lire (Italië) of 100 centesimi.	0,47
1 piaster (Spanje) of 20 Real de Vele.	2,25
1 esendo (Spanje) of 10 Real de Vele.	1,12 ^s
1 peseta (Spanje) of 100 centimes.	0,47 ^s
1 piaster of 120 Asiers (Turkije).	0,10 ^s
1 Mil Reis (Portugal) = 1000 Reis.	2,70
1 Turksch pond.	11,00
1 Kroon = 100 Ore (Zweden, Noorwegen, Denemarken).	0,66
1 draehme (Griekenland) of 100 leptä.	0,42 ^s
1 Zilveren Roebel (Rusland) of 100 Kopeken = f1,60, in den effectenhandel op f2,00 berekend.	
1 penny of 1/6 sixpence	0,05
1 shilling of 12 pence	0,60
5 „ of crown.	3.—
20 „ of pond sterl.	12.—
21 shilling of guinea.	12,60
1 cent Ver. Staten 0,025 guld.; 100 cent of 1 dollar f 2,50.	

RENTEREKENING.

Duizend gulden geven:

tegen	2 ¹ / ₈ %	3%	3 ¹ / ₈ %	4%	4 ¹ / ₈ %	5%	5 ¹ / ₈ %	6%	6 ¹ / ₈ %
Dagen									
1	0,07	0,08	0,10	0,11	0,13	0,14	0,15	0,17	0,18
2	0,14	0,17	0,19	0,22	0,25	0,28	0,31	0,33	0,35
3	0,21	0,25	0,29	0,33	0,38	0,42	0,46	0,50	0,54
4	0,28	0,33	0,39	0,44	0,50	0,56	0,61	0,67	0,72
5	0,35	0,42	0,49	0,56	0,63	0,69	0,76	0,83	0,90
6	0,42	0,50	0,58	0,67	0,75	0,83	0,92	1,—	1,08
7	0,49	0,58	0,68	0,78	0,88	0,97	1,07	1,17	1,26
8	0,56	0,67	0,78	0,89	1,—	1,11	1,22	1,33	1,44
9	0,63	0,75	0,88	1,—	1,13	1,25	1,38	1,50	1,62
10	0,69	0,83	0,97	1,11	1,25	1,39	1,53	1,67	1,81
11	0,76	0,92	1,07	1,22	1,38	1,53	1,68	1,83	1,99
12	0,83	1,—	1,17	1,33	1,50	1,67	1,83	2,—	2,17
13	0,90	1,08	1,26	1,44	1,63	1,81	1,99	2,17	2,37
14	0,97	1,17	1,36	1,56	1,75	1,94	2,14	2,33	2,55
15	1,04	1,25	1,46	1,67	1,88	2,08	2,29	2,50	2,73
16	1,11	1,33	1,56	1,78	2,—	2,22	2,44	2,67	2,91
17	1,18	1,42	1,65	1,89	2,13	2,36	2,60	2,83	3,09
18	1,25	1,50	1,75	2,—	2,25	2,50	2,75	3,—	3,25
19	1,32	1,58	1,85	2,11	2,38	2,64	2,90	3,17	3,43
20	1,39	1,67	1,94	2,22	2,50	2,78	3,06	3,33	3,61
21	1,46	1,75	2,04	2,33	2,63	2,92	3,21	3,50	3,79
22	1,53	1,83	2,14	2,44	2,75	3,06	3,36	3,67	3,97
23	1,60	1,92	2,24	2,56	2,88	3,19	3,51	3,83	4,15
24	1,67	2,—	2,33	2,67	3,—	3,33	3,67	4,—	4,33
25	1,74	2,08	2,43	2,78	3,13	3,47	3,82	4,17	4,51
26	1,81	2,17	2,53	2,89	3,25	3,61	3,97	4,33	4,69
27	1,88	2,25	2,63	3,—	3,38	3,75	4,13	4,50	4,87
28	1,94	2,33	2,72	3,11	3,50	3,89	4,28	4,67	5,06
29	2,01	2,42	2,82	3,22	3,63	4,03	4,43	4,83	5,24
Maand									
1	2,08	2,50	2,92	3,33	3,75	4,17	4,58	5,—	5,42
2	4,17	5,—	5,83	6,67	7,50	8,33	9,17	10,—	10,83
3	6,25	7,50	8,75	10,—	11,25	12,50	13,75	15,—	16,25
4	8,33	10,—	11,67	13,33	15,—	16,67	18,33	20,—	21,67
5	10,42	12,50	14,58	16,67	18,75	20,83	22,92	25,—	27,08
6	12,50	15,—	17,50	20,—	22,50	25,—	27,50	30,—	32,50
7	14,58	17,50	20,42	23,33	26,25	29,17	32,08	35,—	37,92
8	16,67	20,—	23,33	26,67	30,—	33,33	36,67	40,—	43,33
9	18,75	22,50	26,25	30,—	33,75	37,50	41,25	45,—	48,75
10	20,83	25,—	29,17	33,33	37,50	41,67	45,83	50,—	54,17
11	22,92	27,50	32,08	36,67	41,67	45,83	50,42	55,—	59,58
12	25,—	30,—	35,—	40,—	45,—	50,—	55,—	60,—	65,—

ZEGEL.

Formaatzegel.	Princ. met 50 Opc.
Groot-Registerpapier	f 1.— . . . . f 1.50
Registerpapier	" 0,75 . . . . " 1.12 ^a
Gewoon papier	" 0,50 . . . . " 0,75
Half vel gewoon papier	" 0,25 . . . . " 0,37 ^a
Klein papier	" 0,15 . . . . " 0,22 ^b
Quitantiën boven f 10	" 0,05 zonder Opc.

Handelspapier.

Wissels, binnen het Rijk betaalbaar, tot f 100, zijn onderworpen aan een zegelrecht van f 0.05; tot f 200 van f 0.10; tot f 300 van f 0.15; tot f 400 van f 0.20; tot f 500 van f 0.25; tot f 600 van f 0.30; tot f 700 van f 0.35; tot f 800 van f 0.40; tot f 900 van f 0.45; tot f 1000 van f 0.50; tot f 1500 van f 0.75; tot f 2000 van f 1; elke f 500 hooger 25 Cent meer, alles vrij van Opcenten.

Wissels buiten het Rijk betaalbaar en het zogenaamd kortpapier binnenslands betaalbaar, zijn onderworpen aan een vast zegelrecht van 5 Cent.

THERMOMETERSCHALEN.

VAN CELSIUS, FAHRENHEIT, REAMUR.

GRADEN.			GRADEN.		
Celsius, Fahrenheit, Reamur.			Celsius, Fahrenheit, Reamur.		
130	266	104	40	104	32
120	248	96	30	86	24
110	230	88	20	68	16
100	212	80	10	50	8
90	194	72	0	32	0
80	176	64	-10	14	-8
70	158	56	-20	-4	-16
60	140	48	-30	-22	-24
50	122	40			

TUIN-KALENDER.

MAANDELIJKS TE VERRICHTEN ARBEID.

Januari.

Men kan zich met betrekking tot den tijd, wanneer er moet gepoot of gezaaid worden, niet aan vaste regels binden, maar moet zich eenigszins schikken naar het weer en den grond. Een doorgaande regel is, dat men in droge gronden niet te laat en in vochtige gronden niet te vroeg moet beginnen, terwijl zoowel grond- als weersgesteldheid nu eens eene vroegere dan eene latere behandeling vereischen.

Bij zacht weer kan men de gronden omspitten en wat kervel, look, spinazie en wortelen zaaien, alsmede op warme bedden, achter schuttingen, snij- en kropsalade en radijs.

Men snoei appel- en pereboomen, wijnstokken en bessenstruiken doch niet bij vriezende weder.

Februari.

Men ga voort of beginne nu met het snoeien der appel-, pere- en pruimboomen, alsmede der wijnstokken, aal- en kruisbessenstruiken en zuivere ze bij nat weer met een houten mes, van mos; ook snoei men, doch niet dan bij gunstig weer, den abrikoos- en perzikboom.

Men ga voort met het omspitten en bemesten van den moestuin en legge groote boonen dicht bij elkander op eene warme plaats, om later te verpoten; voorts zaai men latuw, dunsel, peterselie, kropsalade, wortelen, look, kervel en rapen of knollen op warme bedden.

Men verplante zuring en legge peulen en doperwten, welke, zoo men ze vroeg en diep legt, beter laden. In de bakken zaai men wortelen, bloem- en kapperkool, kropsalade, augurken en komkommers. Voorts verlegge men de ranken, violieren, primula verispalm enz. en zaai riddersporen, anjelieren, klokjes enz. enz. en scheure en verplante vaste planten.

Maart.

Men snoei de nu nog niet gesnoeide boomen en ga voort ze te zuiveren, aan te binden en te verplanten. Ook kan met het enten begonnen worden.

Men zaai nogmaals of voer het eerst wortelen, spinazie, salade, kool, peterselie, vroege knollen, Russische spinazie of witte biet en verder alle moes- en toekruiden.

Men plante op tegen het Zuiden gelegen bedden: wortelen rapen en kool voor zaad.

Men legge nu sjalotten, look, alsmede groote boonen op een warme plaats om te verpoten, zoodra ze een handbreed boven den grond zijn, daar de verpote groote boonen veel zwaarder laden dan de niet verpote.

Ook pote men vroege aardappelen en legge nog peulen en doperwten, zoo ten minste de vroeger gelegde een eind boven den grond zijn, daar men ze anders tegelijk rijp zou hebben.

Men zuivere de aspergie- en aardbeziëbedden, welke laatste men nu nog kan verleggen op bedden van vier rijen op een bed, de planten één voet van elkander. Van de aardbeziën knippe men steeds de zijranken af, waardoor men meer en grootere vruchten zal verkrijgen; men moet ze steeds om de drie jaren verleggen daar de aardbezie een driejarige plant is; zulks verricht men echter het best in den herfst.

Men ga voort met het scheuren der vaste planten, snoei de rozeboomen, snijde de maandrozen even boven den grond af, en verlegge nog randen van palmgras enz. Ook legge men dahlia's binnenshuis in potten, om deze later te verpoten en ga voort met het bezaaien der bakken.

April.

Men kan zich nu nog bezighouden met het snoeien der niet gesnoeide vruchtboomen, hoewel het tijd wordt, dat zulks ten einde kome en ga tevens voort of beginne met het enten. Den perzik- en abrikoosboom dekke men tegen de nachtvorsten. Men zaai en legge nog evenals in de vorige maand: kropsalade, dunsel, radijs, koolrapen, kapper-, savooie-, boeren-, roode- en bloemkool, postelein, spinazie, zuring, peterselie, kervel, prei, boonenkruid, schorseieren, wortelen, groote boonen, peulen en doperwten, de laatste liefst op een grond, die ze in de laatste jaren niet heeft voortgebracht.

Voorts verplante men uit de bakken in den vollen grond: kropsalade, roode en witte kool, alsmede in het najaar gezaaide Russ. spinazie of witte biet, welker blad men in den zomer gebruikt om de gewone spinazie te vervangen; deze laatste worden op ruim een voet afstands van elkander geplant. Men kan in de bakken wat stam-, snij-, en saladeboonen leggen, postelein en meloenen zaaien, komkommers zetten.

Verder pote men nog aardappels, waartusschen men eenig knolzaad kan zaaien, waarvan de aardappelen geen hinder hebben en waardoor men in het najaar bij het rooien der aardappelen, mooie knollen bekomt; nog zaai men lepelblad, venkel en ramenias.

Ook kan men een bak aanleggen voor zomerbloemen, als asmirant, Spaansche peper, convolvulus, balsaminen, ijsplanten, wonderboom enz. en in den vollen grond zaaien vlosadonis, asters, riddersporen, lupinen, balsaminen, papavers, O. I. kers en andere zaai-bloemen.

Mei.

In deze maand kan men nog groote boonen leggen, alsmede peulen en doperwten, snij- en saladeboonen.

Voorts verplante men kool, kropsalade en ruijspinazie, en zaai van tijd tot tijd het in de vorige maand opgegevene, als postelein, dunsel, komkommers, spinazie, kropsalade, ramenias radijs, Bruss. spruit-oeren- en andere koolsoorten.

Men pote nog de late aardappels, en ga voort met het enten der boomen. De komende erwten worden bij droog weer aangehoogd, de uitschietende ranken der aardbeziënplanten afgesneden en in de potten staande dahlia's in den vollen grond verplant.

Voorts verplante men nog balseminen, stokrozen, muurbloemen anjelieren, akolei en zaai alle zomer- en zaaibloemen.

Tot het verplanten neme men den avond te haat, daar deze hier-voor het geschikste is terwijl het begieten der planten het best des morgens kan geschieden en na den langsten dag des avonds.

De uit den grond komende aardappels worden bij droog weer geharkt of geëgd, om den grond los te maken en het onkruid te verdelgen.

Juni.

Omstreeks St. Jan (25 Juni) beginne men met het oculereen der steenvruchten, zuivere en snoei den wijnstok en de fijne vruchtboomen en drage hierbij wel zorg de perziken, abrikozen en druiven niet in eens aan de felle zon bloot te stellen, neme de uitloopers der boomen weg en schere de heggen en den palm.

Omtrent dien tijd zaai men ook de winterandijvie, om in het laatst van Juli of begin van Augustus te verplanten.

Men kan nog snij- en saladeboonen, peulen en doperwten leggen en tevens alle groenten zaaien, de kervel liefst in de schaduw; spinazie zaai men nu echter niet meer, daar ze veelal zal schieten.

Voorts verplante men kool, selderij, kropsalade, vroege andijvie enz.

Met den 24en houde men op aspergies te steken; men drage zorg voor het hakken en schoonhouden der aardappels. Men steke stekken van anjelieren, duizendschoonen en andere haarwortelige planten en oculeere vreemde soorten van rozen.

Juli.

Men zaai nog kervel, postelein, wortelen, rapen en winter-ramenas, verplante kropsalade en vroege andijvie. Voor najaarsgebruik kan men in het begin dezer maand nog snij- en prinsesseboonen leggen, ook zaai men nu de laatste andijvie breedblad, bloemkool en de eerste veldsalade. Men ga voort met het verplanten van kool, kropsalade, andijvie, selderij en koolrapen.

Uit de groote boonen worden, zoodra de boonen zich beginnen te zetten, de toppen uitgebroken, eveneens toppe men de bessenstruiken zoodra de bessen beginnen te kleuren.

Augustus.

Men zaai kervel, spinazie en peterselie voor wintergebruik, alsmede uien en Russische spinazie, om in het voorjaar te verplanten voorts veldsalade, ramen- en radijs. Nog verplante men andijvie, boeren-, Brusselsche- Keulsche- en spruitkool kropsalade en peperwortel.

De selderij, prij en kool heege men van tijd tot tijd aan, binde de volwassen andijvie bij droog weer op en verplante tegen het laatst dezer maand aardbeziën in een veiten grond, op eene plaats, waar ze niet meer dan een halven dag de zon hebben. Men zamele de rijpe zaden in en scheure en verplante de meeste vaste planten die uitgebloeid hebben.

September.

Men ga voort met het opbinden der volwassen andijvie, doch steeds met droog weer en zaai nog veldsalade en spinazie als ook kropsalade, onder een heg, om vroeg in het voorjaar planten te hebben. Men legge sjalotten in den grond en heege de selderij aan, verplante semmige boomen, welker blad begint te vallen en verlegge den bloemtuint alsmede grasanjelieren, palmranden, enz.

Men steke nog van de meeste bloemen stekken en snijde het loof van de aspergiebedden; ook zamele men bij droog weer de rijpe zaden in.

October.

Men kan nog veldsalade, winterspinazie en kervel zaaien en ga voort met het verleggen der aardbeziën en het zuiveren, bemesten en opmaken der aspergiebedden, waarvan het loof een halven voet boven den grond wordt afgesneden.

Men neme de daliahknollen op en beware deze, nadat ze gedroogd zijn, op eene droge en vorstvrije plaats. Voorts binde men nog andijvie op, heege selderij aan en zamele de rijpe zaden in.

Men kan nu de meeste vruchtboomen verplanten, alsook den wijnstok snoeien.

Nog snijde men het loof der vaste uitgebloeide planten af en legge de vaste bolgewassen in den grond.

November.

Blijft de weersgesteldheid goed, dan verpote en snoei men de vruchtboomen, bessenstruiken, rozeboom, enz. grave den grond om de boomen los en brenge er eenigen mest om. Voorts zuivere men de aardbeziënbedden en brenge er eenigen korten mest over, verplante zuring, heege de selderij aan en binde nog andijvie op. Rapen, ramen- en kool, wortelen, andijvie, selderij enz. worden bij droog weer opgenomen om ze in den kelder te bewaren.

Men zaai nog spinazie en wortelen, alsmede kervel, peterselie en toekruid, onder eene heg of op eene beschutte plaats kropsalade en kool voor het voorjaar. Men dekke datgene, wat door de koude zoude kunnen lijden, zette bloemgewassen om over te houden in potten en brenge ze binnenshuis.

December.

De tuinarbeid is afgelopen. Bij los weer kan men gaten graven voor de in het voorjaar te verpoten boomen, grave de niet te vochtige gronden om, of legge ze op voren, waardoor de groei-kracht voor een volgend jaar zeer wordt bevorderd. Nog kan men wortelen en spinazie zaaien

REGLEMENT
TOT
OPNEMING VAN KINDEREN
IN DE
Weesinrichting te Neerbosch,
VAN DE
VEREENIGING TOT OPNEMING EN OPVOEDING
VAN VERWAARLOOSDE WEEZEN.
GEVESTIGD TE NIJMEGEN.

ART. 1. Opgenomen worden: kinderen, die den leeftijd van 14 jaren nog niet ten volle bereikt hebben.

a. wanneer zij vader en moeder door den dood hebben verloren.

b. wanneer of vader of moeder is overleden en de overgebleven moeder of vader aan een ongeneeslijke ziekte lijdt, en daardoor of wel door andere oorzaken hunne opvoeding verwaarloosd wordt.

In deze gevallen kan de opneming geschieden behoudens de volgende bepalingen:

ART. 2. Is er tijdens de aanvraag gedaan wordt, geen plaats in de Inrichting, dan wordt de opneming uitgesteld. Geen kinderen worden opgenomen uit plaatsen, waar besmettelijke ziekten heerschen. Zij moeten wachten tot de ziekte aldaar geweken is.

ART. 3. Als regel geldt, dat in de Inrichting geen plaats is

voor krankzinnigen of kinderen met lichaamsgebreken, die hun beletten eenig handwerk te leeren, waardoor zij op volwassen leeftijd in hun onderhoud zouden kunnen voorzien. Uitzonderingen kunnen plaats hebben.

ART. 4. Kinderen, die recht hebben op plaatsing in bestaande weeshuizen, worden niet opgenomen, ook niet dezulke, die uit eigen middelen onderhouden kunnen worden.

ART. 5. Uit de bezittingen van kinderen, die in de Weesinrichting zijn opgenomen, en uit de erfstellingen, legaten en schenkingen, die hun gedurende hun verblijf in de Weesinrichting ten deel vallen, worden de aan hen bestede kosten aan de Vereeniging vergoed (Zie art. 49 der wet van 28 Juni 1854, Staatsblad n°. 100, tot regeling van het armbestuur in verband met art. 451 van het burgerlijk wetboek).

Overigens gelden ten aanzien van de terugbetaling der kosten aan de kinderen besteed, de bepalingen van het 3e hoofdst. der aangehaalde wet van 28 Juni 1854.

De kosten worden in alle gevallen van terugbetaling op f 100 's jaars berekend.

ART. 6. De verpleging geschiedt gratis, in geval de familiebetrekkingen niet in staat zijn voor de opvoeding en het onderhoud der kinderen iets bij te dragen; anders zijn dezen gehouden naar vermogen bij te dragen. Van diaconie- en armbesturen wordt gesicht, dat zij de verpleging naar vermogen geheel of ten deele bekostigen; zoo komen ten minste die gelden der Vereeniging ten goede, welke de kinderen hun voor verpleging buiten de Weesinrichting zouden kosten.

ART. 7. De kinderen moeten aan de Weesinrichting gebracht worden onder behoorlijk geleide, zoo mogelijk voorzien van een dubbel stel boven- en drie stel onderkleeding, of f 30 voor elk kind om die te kunnen aankopen. Zijn er echter geen middelen te vinden om zelfs hierin te voorzien, dan wordt om die reden geen kind afgewezen.

ART. 8. Geen wees wordt opgenomen, zoo niet wettelijk een voogd en een toeziende voogd zijn benoemd.

Art. 9. Bij de opneming moeten de volgende stukken worden overgelegd:

- a. Bewijs van verandering van woonplaats.
- b. Geboorteacte.
- c. Vaccinebewijs.
- d. Een behoorlijk geteekend bewijs van voogd en toezienenden voogd, dat de kinderen met hunne toestemming in de Weesinrichting opgenomen zijn, en haar niet mogen verlaten dan met goedvinden van de Directie.

Wanneer kinderen, met toestemming van de Directie vóórdát hunne opvoeding voltooid is, worden teruggegeven aan hen, die ten tijde der opneming met de voogdij belast waren of aan hunne familiebetrekkingen, moeten aan de Vereeniging worden vergoed de kosten van verpleging, berekend op f 100 's jaars, voor zoover die niet door bijdragen zijn gedekt.

Zij, die bij de opneming met de voogdij en toezienende voogdij belast waren, zijn verplicht alsdan hunne functiën weder waar te nemen.

Art. 10. De kinderen mogen de Inrichting niet verlaten om hunne familie te bezoeken, maar blijven er tot hunne opvoeding voltooid is. Alleen bij ernstige ongesteldheid van familiebetrekkingen, kan op uitdrukkelijk verlangen der lijdens een bezoek aan hen worden toegestaan, tenzij de kranken aan besmettelijke ziekte lijden. Overlegging van een attest van den dokter ter plaatse is alsdan verplicht.

Art. 11. Het bezoek van familiebetrekkingen aan kinderen, in de Inrichting opgenomen, wordt toegelaten, behalve op Zaterdag en op Zon- en feestdagen. Zulk een bezoek mag echter niet langer duren dan één dag.

Familiebetrekkingen mogen de kinderen bezoeken en met hen spreken, doch alleen op het terrein van de Inrichting. Van uitgaan met hen bij bezoek der familieleden kan alleen sprake zijn met de naaste familieleden en dan alleen voor hen, die reeds belijdenis des geloofs deden, en geen broertjes of zusjes hebben op de inrichting die te jong zijn om mede uit te

gaan. Briefwisseling staat onder toezicht van de Directie.

Art. 12. Wanneer familiebetrekkingen kinderen bezoeken, mogen zij geen eet- of drinkwaren voor hen medebrengen. De gelden, die zij aan de kinderen willen schenken, moeten in handen gesteld worden van de Directie. Aan deze blijft de beoordeeling van de wijze, waarop de gelden door de weezen mogen worden besteed.

Art. 13. De opvoeding van de kinderen wordt geheel toevertrouwd aan de Directie, terwijl de keuze van het handwerk, dat de jongens of meisjes zullen leeren in overleg met de Directie wordt gedaan. Familiebetrekkingen kunnen alleen bij verzoek daarop invloed hebben.

Art. 14. De Directie bepaalt het tijdstip, waarop de kinderen de Inrichting zullen verlaten, en zorgt zooveel mogelijk voor hunne plaatsing als handwerksman of dienstbode in de maatschappij.

Art. 15. Bij het verlaten der Inrichting worden de verpleegden behoorlijk uitgerust; zij ontvangen met een kist minstens twee pakken bovenkleeren en drie stuks van het noodige ondergoed. De jongens kunnen daarenboven voorzien worden van gereedschap ter uitoefening van hun handwerk.

Wanneer de weezen, buiten voorkennis van de Directie, binnen een jaar na hun plaatsing, hunne betrekking verlaten, vervalt het uitzet weder aan de Inrichting; slechts één pak kleeren mogen zij alsdan behouden.

Indien kinderen wegens wangedrag verwijderd worden of de Inrichting verlaten, vóórdát hunne opvoeding naar het oordeel van de Directie voltooid is, wordt hun de gewone uitzet niet verstrekt.

Art. 16. Weezen, die naar behooren de Inrichting verlaten hebben, mogen, wanneer zij blijven luisteren naar de raadgevingen van de Directie en de leden van het Bestuur, rekenen op hunne hulp en bijstand, waar zij die behoeven, voor zoover dit mogelijk is.

Art. 17. Bij het niet voldoen aan bovenstaande bepalingen, zoo door voogden als familiebetrekkingen, alsook bij wangedrag

der verpleegden, heeft de Directie de bevoegdheid de kinderen terug te zenden.

Art 18. Vóór de opneming van kinderen wordt een exemplaar van dit reglement aan den voogd gezonden, die dit geteekend mede door den toezienenden voogd, terugzendt.

HET BESTUUR.

NAAMLIJST DER WEEZEN, DIE EEN HANDWERK LEEREN.

TIMMERMAN.

Van Vliet. Martinus
Van der Sluis. Martinus
Beekhof. Christiaan
Remmelenkamp. Pieter
Nugteren. Adrianus
Van Gelderen. Cornelis
Renes. Jan
Verolme. Johannes
Beekhof. Johannes
Verploegh. Christiaan
Tigges. Karel
Smit. Jan
Van den Brink. Jan
Van der Sluis. Hendrik
Penraad. Jan
Tigges. Bastiaan

SCHOENMAKER.

Nijhoff. Pieter
List. Lubbert
Van der Kolk. Dinant
Kraaij. Marinus
Berkhof. Mattheus
Van der Kamp. Klaas
Schouten. Huibert

KLEERMAKER.

Balstra. Hein
Kracht. Simon
Van Hanswijk. Dirk
Jorissen. Karel
Santing. Jan

BOEKBINDER.

Stronkherst. Cornelis
Vermaas. Cornelis
Van Aken. Hendrik
Van Willigen. Anton
Letsch. Johan Hendrik
Kooij. Klaas
Merrelaar. Jacobus

Huiskamp. Leendert
Hoofman. Jakob
Overmeijer. Jan
Drommel. Pieter
Roth. Rudolf
Remmelenkamp. Martinus
Haaijer. Tjakko
Van den Bosch. Albertus

LETTERZETTER.

Van Weelde. Albertus
De Cler. Willem
Remmelenkamp. Johan
Cator. Hendrik
Allaart. Jan
Zwart. Albertus
Mulder. Ringe
Burlage. Rudolf
Heblij. Willem
Zwart. Anton

SNELPERSDRUKKER.

Hoeting. Hendrik
Remmelenkamp. Willem
Van Weelde. Marinus
Liefing. Jan Otto
De Vries. Adriaan
Sutherland Roijaards.
Karel

SCHILDER.

Beekhof. Willem
Poldermans. Daniël
Jorissen. Albert
Damen. Adolf
Oud. Cornelis
Kroon. Jan
De Vree. Hendrik

TUINMAN.

Snijder. Lute
Brons. Paulus
Van 't Veld. Aalt

Van Keulen Brons. Abraham
Kirpensteijn. Hendrik
Van Beek. Pieter
Lengkeek. Jozef
Van der Heide. Leendert
Huisman. Koop
Knotter. Meindert
Van Keulen Brons. Arie
Lentfert. Marinus
Lotte. Herman
Plug. Dirk
Lotte. Gerrit
Hendriks. Hendrik
Kerkhof. Frits
Kwakkel. Dirk

KLOMPENMAKER.

Brandt. Cornelis
Both. Theodorus
Van Empel. Jan

LANDBOUWER.

Berkhof. Laurens
Bruce. Lincoln
Hijmans. Johannes

MEUBELMAKER.

Post Uiterweer. Herman
Post Uiterweer. Gabriël
Van 't Veld. Hendrik
Luijendijk. Cornelis
Van Smirren. Gerrit Jan
Van Rees. Evert
Haaßer. Willem
Kirpensteijn. Hendrik
Jorissen. Nico

SMID.

Damen. Henri
Bron. Pieter Matthijs
De Ruiters. Benjamin
Palthe. Hendrikus
Van der Hoop. Adrianus
Broere. Hendrik
Van Dordt. Nicolaas
Van Wilsem. Albertus

BROODBAKKER.

Kwakkel. Lambertus
Douma. Hans
Visser. Matthijs

**VERSLAG van den Weezenarbeid te Neerbosch
over het boekjaar 1902/1903.**

Het is zeker geen gemakkelijke taak om, na veertig jaren te hebben gearbeid in een stichting als de Weezenrichting te Neerbosch, een kort en degelijk verslag uit te brengen van hetgeen in deze inrichting, niet alleen gedurende het afgelopen boekjaar, maar ook gedurende al de jaren, die voorbij zijn gegaan, is voorgevallen.

Toch kunnen we niet als directeur scheiden van Neerbosch zonder onze vrienden nogmaals een terugblik te geven, niet op hetgeen wij, maar op hetgeen de Heer door ons, zwakke werktuigen, gedurende al die jaren heeft tot stand doen komen.

Hoe klein was het begin in het jaar 1863. Op 1 Juni hadden we voor dit werk niets anders dan de opbrengst van de collecte in den kring van eenvoudige zusters op Hemelsvaartsdag gehouden. Dit bedroeg de som van f 4.60. Dit geld was in den kleinen zusterkring, die wekelijks samenkwam tot het lezen van Gods Woord en gebed, verzameld om te besteden voor arme kinderen, die geen ouders hadden. Ik had op den bidstond naar aanleiding van den Hemelsvaartsdag gesproken over de gemeenschap der Heiligen, niet alleen met die, welke zich hier op aarde bevinden, maar ook met hen, die zijn heengegaan naar het Vaderhuis, waarheen de Heer hun was voorgegaan om plaats te bereiden. Ik had er vooral op gewezen, welk een

troost dit kon zijn voor weezen, die dikwerf alleen, hulpe-loos en verlaten, den weg door dit moeilijk leven moesten gaan.

Deze kleine gave is de oorsprong geweest van den arbeid onder de weezen, want een broeder, aan wien ik dit meedeelde, deed mij de vraag, of ik, wanneer een huis, dat hij voor de evangelisatie had aangekocht, door mij bewoond werd, den moed zou hebben, hierin onderlooze en verlaten kinderen op te nemen. Ik antwoordde hem, dat ik dit wenschte te doen, indien de Heere God mij verder duidelijk den weg hiervoor zou aanwijzen en de noodige middelen zou geven. Ik had toen alleen kinderen op het oog, voor wie niets kon betaald worden en was bereid dezen een plaats te geven in deze woning en met hen uit 's Heeren hand te leven.

De zaak der weezenverzorging in het geloof had vooral mijn hart vervalid, sedert ik door een bezoek van Ds. Bud-ding uit Goes was bekend geworden met den arbeid van Mr. Muller te Bristol. Wat verder plaats vond, kan men lezen in het boekje, dat nu is uitgegeven: „Het ontstaan der Weesinrichting. Eene herinnering bij het veertig-jarig bestaan der Stichting.”

De Heer heeft de kleine zaadkorrel tot een boom doen opgroeien; het werk, toen in stilte aangevangen, onder veel gebed en veel strijd, heeft zich uitgebreid. Niet alleen in ons land en daar buiten, waar Hollanders wonen, maar ook in Duitschland, Engeland, en zelfs in Rusland heeft de Heere God dit geringe werk voor Zijne kinderen ten zegen willen stellen.

Dit alles is van den Heer geschied en wij hebben niets anders gedaan dan gediend als werktuigen in Zijn hand om de tranen der weduwen en weezen te helpen drogen. Vooral door den bouw van het weeshuis te Neer-bosch, in 1865, heeft de arbeid voor de onderloozen zich zoozeer uitgebreid, dat zich van 1887 tot 1893 zelfs meer

dan 1000 kinderen in de Weesinrichting bevonden, die een vriendelijk en liefelijk tehuis in dit toevluchtsoord mochten vinden.

Vooral sedert 1893 heeft Neerbosch' Weesinrichting moeilijke tijden doorleefd. Maar in deze jaren van veel strijd en lijden hebben we meer dan ooit des Heeren genadige hulp en bijstand ondervonden.

Het is merkwaardig, dat het groote legaat van vijf maal honderdduizend gulden, waarop echter vruchtgebruik rust, juist in de dagen van den felsten strijd over Neerbosch aan de Weesinrichting is ten deel gevallen. Zoo heeft de Heere God getoond, dat Hij met ons was, ook toen het stormde en de onweders van alle zijden losbraken.

Wat alle groote inrichtingen in Europa hebben ervaren, hebben wij ook op Neerbosch doorleefd. Voor zoover mij bekend is, is er geen inrichting, die niet bloot gestaan heeft aan den grootsten laster en den zwaarsten strijd. De satan weet zeer goed waar hij zijn keurbende moet heen-zenden. Spurgeon zegt ergens: hij bemoeit zich niet met de dooden, daar is hij te goed jager voor. En een vroom, geloovig Roomsch-Katholiek, een groot man, zeide mij in die dagen van strijd tot vertroosting: Niemand komt in den hemel zonder het kruis en daarom moeten allen, die arbeiden in Gods koninkrijk en wier werk iets beteekent voor de eeuwigheid, het kruis dragen. Zonder dit kruis wordt de arbeid niet gekroond.

Wij gaan dus heen in het geloof, dat de Heer Neerbosch kronen zal met nog grootere zegeningen, dan die wij tot nu toe hebben mogen aanschouwen.

En toch, hoe heerlijk zijn de vruchten nu reeds.

Voor weinige dagen vroeg iemand mij hoe groot nu mijne familie wel was, de weezen, hunne kinderen, en reeds enkele kleinkinderen daaronder geteld. Ik heb geantwoord meer dan 4000. En naar mijn bescheiden meening is dit getal niet te groot genomen. Overal in ons land vindt men

oudweezen van Neerbosch. Ook heden zijn er velen in ons midden, mannen en vrouwen, vaders en moeders, door den Heer gezegend niet alleen voor het maatschappelijk leven. Zij zijn met innige banden aan deze plaats verbonden. Neerbosch' Weesinrichting is voor hen het dierbaarste en liefste plekje op aarde geworden. Zij hebben hier als kind gespeeld, als jongeling en meisje leeren arbeiden, en geleerd, wat zij noodig hadden om straks, in het maatschappelijk leven teruggekeerd, in eigen onderhoud te kunnen voorzien. Velen hunner hebben het reeds tot groote welvaart mogen brengen. En wat zeker het heerlijkste is: zij hebben hier hunne knieën leeren buigen voor Hem, die in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken.

In de maatschappij weergekeerd en gehuwd, zijn zij trouwe huisvaders en goede huismeders geworden, die hunne kinderen opvoeden in de vreeze en in de vermaning des Heeren.

Inzonderheid is van de Weesinrichting een groote zegen uitgegaan op het gebied der inwendige zending. Niet alleen door de vijf hier gehouden conferenties, waarvan een stroom van geestelijk leven is uitgegaan over een groot deel van ons land, maar vooral ook door de verspreiding van christelijke lectuur.

Honderdduizenden geschriften, vooral christelijke liederen, zijn op de drukkerij der Weesinrichting gedrukt geworden, en niet alleen in ons land, maar ver daar buiten verspreid. In Amerika, in onze Oost en Westindische bezittingen, maar vooral ook in Zuid-Afrika heeft de verspreiding en de lezing van de boeken en geschriften, tijdschriften en bladen, door de Weesinrichting uitgegeven, een grooten geestelijken zegen verbreid.

Vele brieven uit den laatsten tijd getuigen, hoe de Heere God op dit deel van den arbeid Zijn bijzonderen zegen heeft willen schenken. Ook op het gebied der zending heeft Neerbosch' Weesinrichting mede mogen arbeiden. Vele broeders zendelingen hebben korter of langer tijd hier ver-

blijf mogen houden en van hier een geestelijken zegen meegenomen.

Geheel de arbeid van Dr. Otte in China is een vrucht van den weezenarbeid te Neerbosch. Het Neerbosch' hospitaal te Siokhe in China, dat tot zulk een rijken zegen is geweest en nog is, is een vrucht van Dr. Otte's verblijf aan de Weesinrichting te Neerbosch.

Er is dus rijke stof om den naam des Heeren groot te maken. De Heer heeft groote dingen gedaan, dies zijn wij verbljdd, ook al is er veel droefheid in onze ziel, nu wij, na veertig jaren geleefd te hebben met en voor de weezen, dit werk gaan verlaten. Er was geloofsmoed toe noodig om dezen arbeid aan te vangen, en het is onze vurige bede, dat wij ook den moed des geloofs van den Heer mogen ontvangen, om dit werk met blijdschap aan andere handen toe te vertrouwen, Hem smeekende, dat Hij den nieuwen directeur en zijn gade met nog rijkere zegeningen moge tegemoet komen, dan wij hebben genoten. De laatste bede mijner vrouw was voor de Weesinrichting te Neerbosch; wij hopen, dat de Heere God ons de genade geve, dat dit ook bij ons zoo zijn zal.

Over ons vertrek spreken wij hier liever weinig, daar dit ons gemoed te zeer beweegt; alleen deelen wij mede, dat het het ideaal van mijn vrouw was dat wij, wanneer de Heere God ons het veertigjarig jubileum mocht geven te beleven, met vrijmoedigheid zouden kunnen heengaan en het werk aan een ander overlaten.

Nu heb ik na het verscheiden van mijne vrouw het werk nog ruim drie jaren mogen voortzetten, waarbij mijn lieve schoondochter en mijn zoon, vooral de eerste, mij met zoo veel trouw en liefde hebben terzijde gestaan. Daar zij hun krachten en gaven alleen door de liefde van Christus gedrongen voor dit werk hebben willen geven, zal de Heer hen hiervoor zegenen en zullen ook zij ondervinden, dat zelfs een beker koud waters niet vergeten wordt bij Hem

die Zichzelf gaf voor een verloren menschengeslacht. Waar hun weg ook heen mocht voeren, God zal hen geleiden.

Het afgelopen jaar was in vele opzichten zeer gezegend, ook wat de inkomsten in giften voor de Weesinrichting aangaat.

De inkomsten bedroegen aan giften en verpleeggelden enz. f 81868.82.

De uitgaven beliepen f 84737.34, zoodat er een nadeelig saldo was over dit boekjaar van f 2868.52.

Hiertegenover staat, dat een nieuw huis is gebouwd, dat ruim f 2500 heeft gekost en een legaat van f 2000 aan de Weesinrichting is gelegateerd, vrij van successierechten; zoodat wij mogen zeggen, dat voor het eerst na negen jaren, de inkomsten, de uitgaven bijna hebben gedekt.

Wij hopen en vertrouwen, dat de nationale collecte gezegende vruchten zal opleveren, zoodat mijn opvolger, Ds. Schrijver, zonder vele geldelijke zorgen den arbeid zal kunnen voortzetten.

In het bestuur is eenige verandering gekomen. De heer Leembruggen en de heer Antink hebben om gezondheidsredenen bedankt, terwijl Ds. Moulijn, die reeds lang ongesteld was, en die van den aanvang af heeft medegewerkt aan de verzorging der onderloozen, ook toen hij nog geen predikant was te Nijmegen, ons door den dood is ontvallen. Veel zegen heeft hij gehad op zijn arbeid, vooral in het catechetisch onderwijs aan de weezen. Zijne nagedachtenis zal op Neerbosch' Weesinrichting steeds in zegening blijven.

Ook onzen hartelijken dank aan de beide bestuursleden, die om gezondheidsredenen zijn heengegaan, voor hun groote zorg en liefde voor de Weesinrichting. Mogen hunne plaatsen spoedig door andere broeders, die de belangen der weezen op het hart dragen, worden ingenomen.

De bestuursvergaderingen hebben geregeld plaats gehad en waren altijd zeer belangrijk, vooral met betrekking tot

de veranderingen, die meest alle in verband staan met mijn scheiden en het benoemen van een nieuwen directeur.

Veel is er reeds voorbereid, doch ook veel moet nog gebeuren. De Heer echter zal alles wel maken, en zeker zullen de leden van het bestuur, nu zulk een zware taak op hunne schouders rust, kunnen rekenen op de warme liefde en sympathie van de leden der vereeniging. Persoonlijk zeg ik hen hartelijk dank voor al, wat zij voor mij gedaan hebben en geweest zijn.

Niet minder zwaar was de taak van de Commissie van bijstand en de andere commissiën, die de benoeming van den nieuwen directeur en wat daarmee in verband staat, hebben voorbereid. Mij innigen dank ook hen, vooral ook aan den heer Koper, die met zooveel liefde en toewijding den Heer heeft gediend in dit werk. De Vader der weezen zegene hem hiervoor.

De heer Jakobs heeft als adjunctdirecteur steeds de zaak der Inrichting gediend met al zijn krachten en gaven. Ook hem bidden wij Gods besten zegen toe.

En nu ten slotte een woord van dank aan al de lieve vrienden en vriendinnen van nabij en van verre. Gij hebt mij dikwijls verkwikt met uw groote liefde voor de onderloozen. Zonder uwe zoo gewaardeerde hulp en medewerking bestond de Weesinrichting te Neerbosch niet. Niet weinigen onder u hebben twintig jaren en langer met mij gearbeid om de weezen te helpen voeden en kleeden.

Mijn innigen dank hiervoor ook aan de zusters, die in de verschillende kringen en vereenigingen werkzaam zijn, om kleedingstukken voor de weezen te vervaardigen. Wij vragen u vriendelijk, blijft uwe liefde aan Neerbosch' weezen schenken. Steun den nieuw benoemden directeur met uwe liefde en uwe gaven, vooral met uw gebed.

Mijn hartelijken dank ook aan den voorzitter onzer vereeniging, Ds. Pijnacker Hordijk, die zijne betrekking met zooveel trouw en ijver heeft vervuld, en na het overliden

van Ds. Mculijn het godsdienstig onderwijs der weezen op zich nam, zoodat 39 van onze kinderen dit jaar belijdenis bij hem konden afleggen. De Vader der weezen zegene ook hem hiervoor.

En ten slotte dank aan allen, die mij al die jaren door in liefde hebben gedragen, met al mijn gebreken, die mij in moeilijke oogenblikken steeds ter zijde stonden, in één woord, allen die gedeeld hebben in mijn blijdschap en smart.

Voor al mijn dank aan de oud-weezen. Uwe liefde is mij steeds veel waard geweest: gij zijt en blijft mijne kinderen. Vergeet mij niet in uw gebed, noch in uwe liefde. De deuren van mijne woning te Nijmegen zullen altijd openstaan voor mijne vrienden, vooral ook voor de oudweezen.

Eveneens mijn hartelijken dank aan al de medearbeiders en arbeidsters in dit werk; te scheiden van u en van de weezen, die hier nog eene plaats hebben, valt mij dubbel zwaar.

Wij hebben jaren lang een groote familie gevormd. Het familieleven is nooit op Neerbosch gemist geworden, getuige den vrijen omgang met elkaar en de huiselijke feesten, die gevierd werden.

Ten slotte mijn innigen dank aan den Heere God. Hij heeft alles wel gemaakt, Hij zal dat ook in de toekomst doen. Hem beveel ik de Weesinrichting aan met allen, die hier verpleegd worden en hier arbeiden.

MENGELWERK.

BIJ HET BEGIN.

Ik zal mij op mijn gemak als
leidsman voegen, naar den gang
van het werk, hetwelk voor mijn
aangezicht is, en naar den gang
dezer kinderen.

Genesis 33 : 14^m.

Overtuigd, dat Neerbosch' vrienden uitzagen naar eenig levensteeken van den nieuwen directeur en de zijnen, zette ik mij na mijn komst alhier, reeds spoedig neder om aan dat billijk verlangen te voldoen. En in die dagen schreef ik toen een min of meer uitvoerig overzicht van ons gaan uit de Schiedamsche gemeente en van onze aankomst, bevestiging en eerste indrukken te Neerbosch. Natuurlijk was dit vluchtig geschreven, want in zulke dagen wordt men nu eens geroepen *hier*, dan weer *daar* om daarna

eens te praten met *Die* en *Die* en ten slotte schier wanhopig, uit te roepen: er komt op die manier niets van te recht!

Nu, dat dit zoë nog wel een poosje zou doorgaan, voelde ik best, want mijn voorganger was hier in geleefd, en wij kwamen er nu *bijwonen*. Dit neemt evenwel niet weg, dat wij ook in die dagen de besliste overtuiging hadden: wij raken er na korten of langen tijd ook in thuis, daartoe zal de Heere God ons gewis kracht, tijd en gezondheid geven. En die overtuiging was goed, dat blijkt ons iederen dag opnieuw.

Doch nu ter zake.

Zondag 12 Juli, nam ik 's avonds te 6 uren afscheid van de Schiedamsche gemeente. Dat viel zwaar. Ruim negen jaren mochten wij haar bedienen met het Evangelie der behoudenis, en in al die jaren rijkelijk ervaren, dat de Heer geen onbeloofde dienstknechten in Zijn wijngaard heeft. Vele zegeningen voor lichaam en geest, voor huis en toekomst, liet de rijke God ons te Schiedam in den schoot vallen. Nooit zullen wij ze vergeten, die jaren te Schiedam doorgebracht, waar wij de genade ontvingen velen te leiden tot Jezus. Daarom vooral viel het scheiden dan ook zoo moeielijk.

Hoe gaarne hadden wij allen eens opgezocht voor ons vertrek en de hand gedrukt, vooral de bewoners van mijn wijk en de huisvrienden, de wijkzusters, den krans, doch droeve familieomstandigheden, die ons in rouw deden heengaan, hebben dit belet. Heel aangenaam was het ons dan ook hen te zien komen tot ons na de afscheidsure. Die handdrukken, vaak stilzwijgend gegeven, spraken tot ons van hartelijkheid. Lieve vrienden, het ga u allen wel!

's Maandags toefden wij in de gastvrije woning van onze lieve vrienden Duyvendak te midden van een vroolijke kinderschaar, en Dinsdag 14 Juli deden zij met onderling Broeder A. v. d. Bos ons hartelijk uitgeleide.

En daar ging het van hier regelrecht naar Neerbosch, opgewacht te Nijmegen door den heer Jakobs, en door hem gevoerd in zijn woning, waar wij volop vriendelijke verzorging vonden.

En toen aan het in orde brengen van ons eigen huis. Een lieve woning, met groote ramen, waardoor men veel kan zien van den blauwen hemel, en wijde deuren, die velen doorlaten, en die tot u, en tot u, die hier misschien nog nooit geweest zijt, en toch wel meer dan eenmaal een offer voor Neerbosch gaaft, spreekt: Komt eens kijken!

Dat er hard moest gewerkt worden, behoef ik u niet te schrijven: verhuizen is heel iets anders dan rentenieren of op z'n lauweren rusten. Doch dit moet mij uit de pen: er zijn kranige jongens op Neerbosch, en meisjes met vaardige handen. De weezen hebben ons uitstekend geholpen, en baas Die en juffrouw Die zeg ik hartelijk dank, dat zij zulke flinke mensen vormen, die later in de maatschappij volstrekt niet verlegen aan de markt zullen staan.

Het is wonder, maar wij gevoelden ons hier reeds spoedig zeer goed tehuis. Is dat geen voorrecht? Wij zagen daar een grooten zegen des Heeren in, die ons ook hierdoor liet opmerken, dat wij op Zijn wegen wandelen. Het is anders geen kleine verandering, want gaf Schiedam ons veel te doen, Neerbosch neemt ons geheel in beslag. Dan, Gode zij dank, wij zijn nog niet te oud om wat hooi op de vork te kunnen nemen, en de lieve Heer zegent ons met gezondheid, krachten en lust voor het werk te midden van dit groote Weezendorp. God beware er ons voor dat wij Zijn werk, ooit zouden doen als een *sleurwerk*, en daarom: Broeders, bidt voor ons, en gij Zusters in den lande, doet daaraan mee!

Zaterdag was de dag, waarnaar mijn lieve vrouw en ik zoo zeer verlangden, en waar wij tegelijk ook erg tegen opzagen. Wij gelooven dat Gods hand ons naar Neerbosch

geleid heeft, maar zullen wij beantwoorden aan de verwachting, die er bij velen bestaat? Maar neen, zoo ga ik niet voort, en zóó dacht de heer Jakobs, die zich tot onze vreugde, nu ook voor goed aan Neerbosch verbonden heeft, er ook niet over. Dit willen wij hier openlijk verklaren: wij zullen arbeiden zoo goed en zooveel wij kunnen, geloovend, dat de Heer het werk zal zegenen voor de kinderen van Neerbosch, die Zijn heiligen Naam op het voorhoofd dragen.

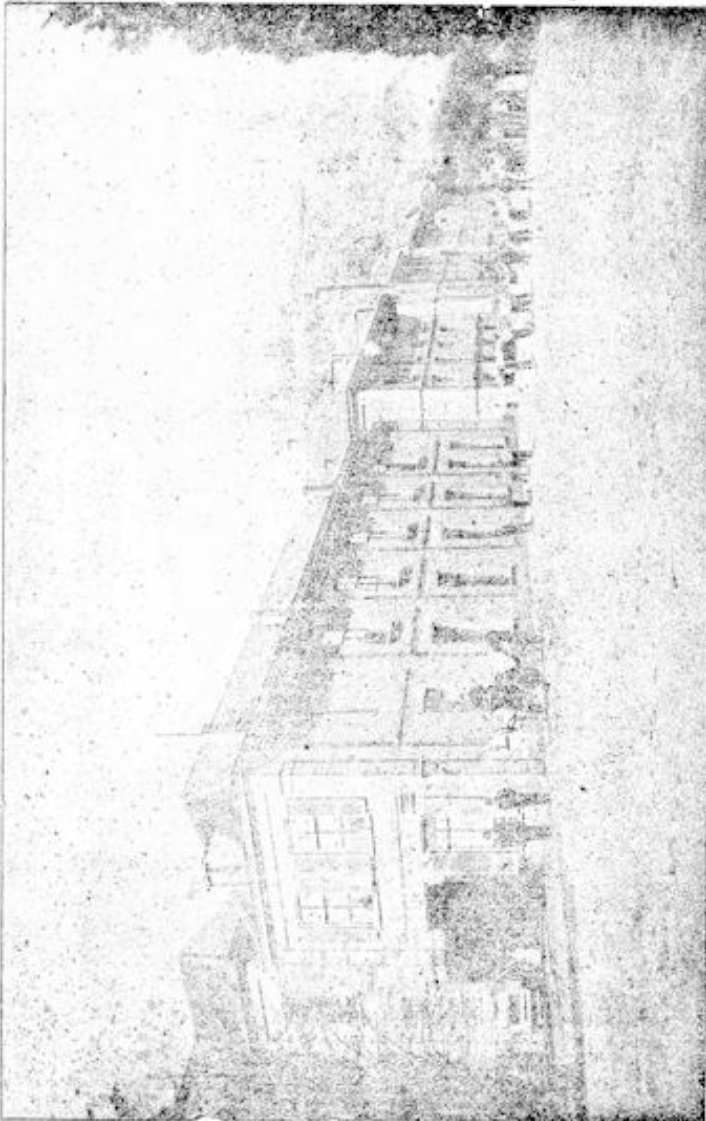
En nu naar ons kerkje, zoo hoog gelegen: veilige wijkplaats voor alle verweesde zielen.

Hier laten we nu echter een ander spreken, welk verslag ons welwillend werd ter hand gesteld:

Zaterdagmorgen vereenigden zich te 11 uur in de weezenkapel het bestuur der Weesinrichting, de medewerkers in het werk te Neerbosch en de weezen, benevens vrienden uit verschillende deelen des lands. De Schrijver en Mevrouw zouden worden bevestigd als directeur en directrice der Weesinrichting, de heer Jacobs als adjunct-directeur. De plechtigheid werd geleid door Ds. A. Pijnacker Hordijk, Voorzitter van het Bestuur.

Terwijl de weezen reeds gezeten waren, kwamen Ds. en mevrouw Schrijver met het Bestuur de kapel binnen. Hun werd door de weezen, onder begeleiding van het fanfarecorps, het volgende welkomstlied toegezongen, vervaardigd door vriendenhanden.

Laat blijde ons welkomstlied weerklinken,
Begroeten w' allen in deez' stond,
Hen, die der weezen trouwe Vader
In Zijne liefde tot ons zond.
God moge U voor den arbeid sterken,
Dien g' in Zijn kracht aanvaardt woudt,
Hij doe U tal van jaren werken
In 't spoor van Vader Lindenhout.

INGANG WEESINRICHTING.

Het „welkom” klink’ U blijde tegen,
En Neerbosch’ groote weezenschaar
Voegt bij dat welkom deze bede:
God spare U beiden lang voor haar.
Hij, die zich noemt der weezen Vader,
En nooit beschaamt wie Hem vertrouwt,
Doe U Zijn hulp steeds ondervinden,
Als eenmaal Vader Lindenhout.

Uw komst moog’ heil en zegen brengen
Voor meen’gen wees, hier opgevoed,
God moge d’ arbeid aldus leiden,
Dat gij Uw werk met vreugde doet.
Moog’ meen’ge wees het eens getuigen:
„Schoon ik mijn ouders missen moet,
„God heeft mij door het Echtbaar SCHRIJVER
„Het leed verlicht, ’t gemis vergoed.”

Allereerst las nu Ds. Pijnacker Hordijk, na in den Naam des Heeren de vergadering te hebben geopend, de elf eerste verzen van 2 Petrus I, en sprak daarna een kort welkomstwoord. Ongeveer als volgt.

Geachte Ds. Schrijver. Gij hebt u willen losmaken van uwe gemeente te Schiedam. We kunnen ons, omdat we daar zelf eenige ervaring van hebben, voorstellen wat dat voor u geweest is. Hoe lieflijk is de band tusschen een gemeente en haar leeraar. Er is iets ontroerends in de verhouding tusschen een kudde en haar herder. We kunnen ons voorstellen, vooral wij predikanten, hier tegenwoordig, wat het u gekost heeft Schiedam te verlaten, uw toekomst te verlaten om in te slaan een anderen weg, een weg gelukkig niet in tegenovergestelde richting gaande, maar parallel er mee loopende. Maar het is toch een andere weg, zoodat we dankbaar zijn, wij te Neerbosch, in de omstandigheden, waarin het zich bevindt, dat ge den moed en het geloof hebt gehad een u onbekende toekomst tegen te gaan.

Mevrouw Schrijver, we zijn innig dankbaar, dat ge uw man niet hebt weerhouden dien gewichtigen stap te doen maar integendeel, als een trouwe gade hem hebt vergezeld en ge de taak als directrice der Weesinrichting wilt aanvaarden, een taak, die in de laatste jaren op zoo uitnemende wijze is vervuld geworden door Mevrouw Jac. van 't Lindenhout—Koper, evenals de taak van directeur zoo vele jaren werd vervuld door den heer Van 't Lindenhout.

En ook u, broeder Jakobs, een woord van welkom. We kennen u reeds. Ge waart welkom sinds lang. Nu treedt ge op als adjunct-directeur om met uwe echtgenoot hier te arbeiden, om ter zijde te staan onzen uitnemenden voorganger, naast wien ge gezeten zijt.

Hartelijk welkom ook gij, vriend en br. Koper. Ik mag u wel toespreken als den vertegenwoordiger der familie Van 't Lindenhout. Ge weet hoe hoog we u schatten en liefhebben. Niemand zal ontkennen dat gij inzonderheid de familie Van 't Lindenhout moogt vertegenwoordigen. En ge zult hun willen zeggen, hoezeer we hen missen in deze ure.

Met genoegen zie ik ook het gelaat van den leeraar dezer gemeente, Ds. Jolles. We kennen elkander uit onze studiejaren. In zoovele opzichten zijt gij ons verwacht. Ik herinner mij nog steeds mijn eerste gemeente: Hoogvliet, waar een tijd is geweest in de vacature voor mijne komst, dat de predikant slechts onder bescherming der marechaussées zijn dienstwerk kon verrichten. Ik heb daar eenigen tijd gearbeid voor ik naar Maastricht vertrok. Bij mijn vertrek sprak ik ook den consulent toe, een man, theologisch niet van mijne meening, en zeide tot hem: Broeder, ik ken maar twee richtingen, één naar beneden en één naar boven. Ook gij, broeder Jolles, gij gaat met ons naar boven.

Weest allen hartelijk welkom, bestuurders, predikanten en vrienden en inzonderheid gij, weezen, om wie het alles gaat. Dat ze in steeds grooter aantal hier mogen aan-

wezig zijn, hoorende naar de prediking van den nieuwen voorganger, die ongetwijfeld het Woord recht zal snijden.

Ik heb een woord gekozen uit de Schrift voor broeder Schrijver, n.l. Genesis 33:14: *En ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen naar den gang van het werk, hetwelk voor mijn aangezicht is, en naar den gang dezer kinderen.*

Dat woord, waarover ik aanstonds kort wil spreken, moge uw levenswoord zijn met betrekking tot Neerbosch.

Ds. Pijnacker Hordijk ging nu voor in het gebed en vervolgde, nadat gezongen was Gezang 194:1, Van U zijn alle dingen, Van U o God alleen; ongeveer aldus:

Laat me er eerlijk voor uitkomen, dat het mij door bijzondere, huiselijke omstandigheden, waarin zoovelen, ook op Neerbosch, hartelijk aandeel hebben genomen, niet gegeven was veel rustige oogenblikken af te zonderen om mij voor te bereiden voor het zoo heilige werk uwer bevestiging. Dat heeft ook zijn goede zijde. Vooral wanneer we slechts een kort woord hebben te spreken. Bij een onderwerp als ik heb gekozen zou een lange voorbereiding zelfs gevaarlijk kunnen worden. De inleving in een sfeer, zoo sympathiek als die der patriarchen, zou ons licht te veel tijd kunnen rooven. De verhouding tusschen Ezaü en Jakob is voor mij altijd een aantrekkelijk onderwerp geweest, omdat die twee voor mij representanten zijn van staat en kerk. Ezaü is de mensch van de wereld, in wien we veel nobels opmerken, wiens streven we vaak bewonderen, maar toch de mensch en niet meer. Jakob, zijn tweelingbroeder, is de worstelende mensch, de held Gods, de wedergeborene uit en door den strijd. Een worstelaar, het voorbeeld van den Christen in zijn tweeheid, worstelende, ten doode toe, om te komen tot de goddelijke natuur, waarvan we lezen in het Woord van Petrus.

Ik zal niet uitweiden over de plaats en het verband, waarin mijn tekst voorkomt. Ik grijp hem onmiddellijk aan ter toepassing. Ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen naar den gang van het werk, hetwelk voor mijn aangezicht is en naar den gang dezer kinderen.

Ik heb eens het voorrecht gehad wijlen Ds. O. G. Heldring te ontmoeten. 't Was te Utrecht. Eenige studenten, waaronder ik, waren uitgenoodigd een Zending-avond bij te wonen. Daar zag ik op mijn gemak Heldring, met de zware borstelige wenkbrauwen, met den indrukwekkenden schedel, een type van rust en kalmte. Ik weet, broeder Schrijver, ge zult u niet vermeten u te vergelijken bij Heldring. Wij hebben al te zeer reden ons niet te vergelijken bij zulke groote mannen. En toch, als ik U br. Schrijver, voor mij zie met uw zoo kalme oogen en zoo rustige houding, dan ontdek ik in u iets van Heldring. Ik hoop ge zult veel hebben van Heldring en ook veel van Van 't Lindenhout. Al het goede en voortreffelijke, in Van 't Lindenhout ons zoo vele jaren geschonken: bestudeer het en neem er uit wat ge noodig hebt. Vorm u tot een held in Israel, opdat ge te midden van Neerbosch moogt worden als een ceder op den Libanon. En hoe hooger ge wordt, hoe nederiger ik hoop dat ge zult blijven. Ware grootheid gaat immers gepaard met besef van onze onwaardigheid.

Jakob zeide: Ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen naar den gang van het werk. Wij worden gevoegd als steenen in een gebouw, dus lijdelijk. Maar er wordt ook gesproken van levende steenen in den tempel Gods. Ik zal mij voegen, ik met al mijn natuurlijke neigingen en gegevens, waarvan zooveel, misschien alles moet sterven, moet ondergaan. Ik zal mij (ik spreek als ware ik br. Schrijver), ik zal mij op mijn gemak voegen, laten voegen, in het geheel, zooals het geworden is. Maar: *als leidsman*. Lijdelijk in Gods hand. Leidsman in Gods kracht. Aan het hoofd wil ik staan, op de plaats door God mij aangewezen

en op mijn gemak langzamerhand veroveren de positie door God mij gegeven. *Naar den gang van het werk.*

Bij Jakob bestond dat werk in de verzorging van vee, een uitnemend, een heerlijk werk, dat zooveel gezond verstand, zooveel geduld, zooveel zorg vereischt. De arbeid te Neerbosch zal geen schade lijden, als men dien vergeelijkt bij dat patriarchale werk. Immers, we hebben al onze opmerkzaamheid noodig om te zien wat voor de verschillende zaken vereischt wordt. Daar hebt gij bijvoorbeeld de pers, de drukkerij met al hare uitgaven, couranten en tijdschriften. Ook dat is toevertrouwd aan br. Schrijver. Hij zal te schrijven hebben. Hij zal de hulp noodig hebben van uitnemende krachten en zelf toezien. Want er is groote concurrentie, waaraan het hoofd moet worden geboden. Enkele dagen geleden sprak ik te Kleef nog met broeder Hoogenbirk. Hij is een man van de Christelijke pers. En zoo zijn er zooveelen. En te midden van hen zal Neerbosch moeten kunnen concurreeren. De drukkerij is ook een uitnemende leerschool, zoowel voor Neerbosch als voor het gansche land. Dat alles eischt reeds het talent van geen gewoon mensch. Het werk van uw voorganger, den heer Van 't Lindenhout, die op dit gebied zeer is gewaardeerd, moet worden voortgezet naar de eischen des tijds. En dat is een groote taak. Dan zijn daar de verschillende werkplaatsen, met hun practische belangen. De directeur behoort op de hoogte te zijn van alles, hij moet de bazen trachten te verstaan, van hen willen leeren, en tegelijk hen kunnen leeren en leiden. Dat alles is even gewichtig en belangrijk. Maar in 't bijzonder is van gewicht, de opvoeding der jeugd, de school, de vorming der kinderen. Ik zal mij op mijn gemak voegen naar den gang van het werk, dat voor mijn aangezicht is en *naar den gang dezer kinderen*. De kinderen worden in den Bijbel niet vergeten. Ze worden ook niet vergeten op Neerbosch. Ook de reeds grooter wordende kinderen. Daar is wat voor te zorgen,

dat ze gevoed worden, gekleed en onderwezen, zoodat niets hun ontbreekt en hun zooveel mogelijk vergoed wordt het gemis van hun eigen ouders. O kinderen, het is mij een oorzaak van groote blijdschap, dat we u in plaats van Vader Van 't Lindenhout hebben mogen bezorgen een echtpaar, dat weet wat het zeggen wil het heil van kinderen te zoeken. Mevrouw Schrijver heeft zoo pas een smartelijk verlies geleden, zelf is ze weeze geworden. Zou zij dan niet weten wat het is wees te zijn? En niet alleen Ds. Schrijver maar ook Mevrouw, ze zullen u zijn tot leidslieden. En ook br. Jakobs — alle drie ze zullen zeggen: Ik zal mij op mijn gemak als leidsman voegen naar den gang van het werk, hetwelk voor mijn aangezicht is en naar den gang dezer kinderen.

Geve de Heer dat dit woord hoe langer hoe meer worde verstaan en in practijk gebracht. Amen.

Terwijl de aanwezigen zongen Ps. 134:1 en 2 plaatsten zich Ds. en Mevrouw Schrijver, benevens de heer Jakobs op verzoek van den Voorzitter op het platform te midden van de bestuurders der Weesinrichting, waarop Ds. P. H. eerst Ds. Schrijver ongeveer de volgende vragen stelde.

Ten eerste vraag ik U of gij in Uw hart gevoelt door God te zijn geroepen tot uwe taak als directeur der Weesinrichting.

Ten tweede. Of gij aanneemt als den eenigen grondslag, ook voor het werk hier te Neerbosch, de barmhartigheid Gods, geopenbaard in Jezus Christus.

Ten derde. Of gij ook met erkenning van de rechten des Bestuurs belooft u te zullen gedragen als een vader der kinderen, die aan uwe zorgen zijn toevertrouwd en als leidsman dergenen, die hier met u arbeiden.

Zichtbaar ontroerd antwoordde dominee Schrijver met een beslist: Ja, God weet het.

Met geringe wijziging werden daarna aan Mevrouw Schrijver en den heer Jakobs dezelfde vragen gesteld en eveneens bevestigend door beiden beantwoord, waarop Ds. Pijnacker Hordijk eindigde:

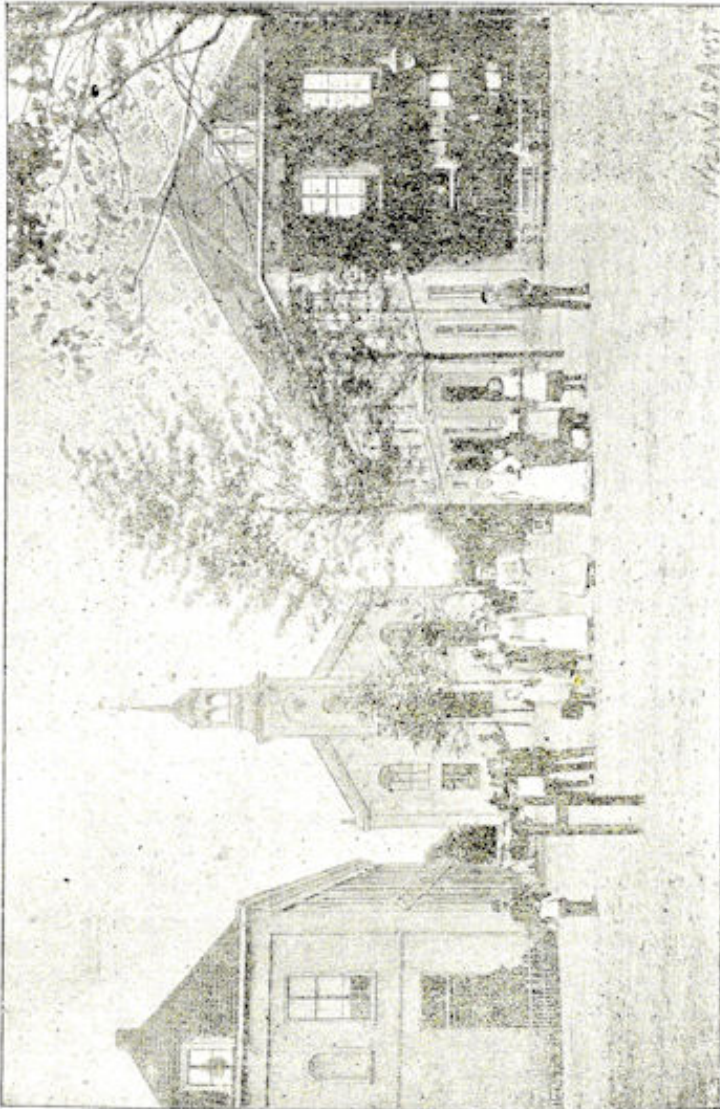
De Heere zegene u in uwe verschillende kwaliteit. Hij dale met Zijn Heiligen Geest in uwe harten, opdat gij moogt ervaren hoe heerlijk het is geroepen te zijn tot den arbeid in Zijn wijngaard. Thans zongen allen Psalm 134 vs. 3. Aandoenlijk oogenblik.

Daarop nam de nieuwe directeur, Ds. Schrijver, het woord, en zei in hoofdzaak het volgende:

Zoo is dan eindelijk de dag en de ure aangebroken, waarnaar reeds lang is uitgezien, waarover reeds zoo dikwijls is gesproken, waarvoor ook zooveel is gebeden. En nu spreekt het vanzelf, dat door mij een enkel woord wordt gezegd. Ik zal niet veel spreken. De laatste weken waren zoo vol van verschillende aandoeningen. Toch moet er iets gezegd worden, dat voelen we en dat wil ik dan ook doen, mede namens mijne vrouw en br. Jakobs.

In de eerste plaats breng ik hartelijken dank aan den Voorzitter voor de goede woorden, die hij tot ons heeft gesproken en de gebeden, die hij voor ons heeft opgezonden. We hopen dat God ons werk zal zegenen en die gebeden verhooren. Ook onzen dank aan het Bestuur, dat ons (br. Jakobs nu reeds sedert drie jaren) met zooveel welwillendheid is tegemoet gekomen. En we willen het gaarne uitspreken, dat we onder den zegen Gods onze krachten zullen besteden voor het werk dat we, Hij weet het, in Zijn kracht wenschen te doen. Broeders bestuurders, bidt voor ons, opdat God ons werk blijve zegenen.

En als ik nu de schare overzie, dan valt mijn oog al spoedig op de broeders en zusters, die met ons hier zullen arbeiden.

GEZICHT OP DE WEEZENKAPEL.

In de eerste plaats mijne lieve vrouw. Ik was zeker niet naar Neerbosch gegaan als mijne vrouw niet was meegegaan. Ik ben blij dat ze aan deze plaats met haar hart mij de verzekering geeft: Ik zal u helpen.

Broeder Jakobs, we hebben al heel wat afgepraat, ik hoop van harte, dat zoo vriendelijk als we straks met ons drieën op een rijtje zaten, we vele jaren met elkaar zullen gesteld worden tot heil van zoo velen, die hier worden verpleegd.

Broeders en zusters, die aan 't hoofd staat hiervan en daarvan, — personeel vind ik zoo'n leelijk woord, — mijn medearbeiders en medearbeidsters, onze wegen zullen verschillend zijn, de een zal hebben te zorgen voor dit, de ander voor iets anders. Er zijn hier op Neerbosch posities, waar het licht op valt en andere, die minder op den voorgrond komen. Maar laten we allen op den post, waar we op 't oogenblik zijn, in de kracht des Heeren staan, biddend dat Hij ons veel doe zijn voor het ons aanbevolen werk.

Allermeest denk ik echter aan u, die hier op Neerbosch een toevluchtsoord hebt gevonden. Er is van de woezen al eens gevraagd: hoe wilt u genoemd worden en ik heb daarop geantwoord: eens dominee, altijd dominee. Als dominee heeft God mij in de maatschappij geplaatst, als dominee hoop ik begraven te worden. Ik ben dan ook blij door het Bestuur benoemd te zijn als predikant-directeur van Neerbosch.

En wat zal ik nu meer tot u zeggen. Zal ik zeggen: hebt mij lief. Maar ik heb nog geen tijd gehad om mij uwe liefde waardig te maken, ten minste niet zoo, dat ge 't gemerkt hebt. Ge weet nog niets van ons. Wat zal ik dan zeggen? Ziet, er zijn flinke jongens en flinke meisjes onder u. Als helden en heldinnen hebben sommigen uwer ons bijgestaan in de verhuizing. Zoo bereidvaardig en vriendelijk als ge bij het begin tegen ons waart, dat geeft iets te hopen.

Welnu, wij hopen u spoedig te zijn als goede bekenden,

wij hopen daarna te worden uwe goede vrienden en ten uwe slotte vaderlijke en moederlijke raadsliden. Verder kunnen we het niet brengen. Meer kunnen wij voor u niet zijn. De waarheid bovenal.

Daarom, als ge iets hebt, dat u niet bevalt, — en dat vraag ik ook u medearbeiders, — steekt dan de hoofden niet bij elkaar, raadpleegt allereerst niet met de jongeren, die vaak zoo heetgebakerd zijn, maar komt dan bij ons. Ge kent de kamer, die nog altijd voor u open staat. Neen, ons huis is geen doorgangshuis, dat is er de bedoeling niet van. Toch staat de deur open van voren en van achteren. Het zal mij aangenaam zijn als velen van mijn studeerkamer zullen gaan zeggende: Dominee, ik leerde drijven, ik heb geleerd mij door God te laten gebruiken. Gezamenlijk doen we dan een *heerlijk* werk, een *moeilijk* werk, zooals Ds. Pijnacker Hordijk zeide.

Maar ik wil voor heden den nadruk leggen op het *heerlijke* van dezen arbeid. Er is hier nu 40 jaren gewerkt. En de toekomst, wat zal die zijn? We hebben alle redenen om blijde te zijn en dankbaar, want we gelooven, dat God niet verlaat wat Zijn hand begon. De Bijbel is vol beloften, waarop we kunnen staat maken. Wat de toekomst brengen zal weten we niet, maar God zal Zijne beloften vervullen en wij hebben bovendien het sacrament ontvangen om ons geloof in de beloften van den getrouwen God te versterken. De gedachte om deze samenkomst te besluiten met de viering van het Heilig Avondmaal, is daarom als uit mijn hart gegrepen. Dat is u noodig en ik heb er behoefte aan. Ik noodig daarom allen, die openbare belijdenis van hun geloof hebben afgelegd uit, de broeders aan de eerste, de zusters aan de tweede tafel.

Onder het zingen van Gezang 274: 1 schaarden de aanwezige broeders zich thans rondom den disch des Nieuwen Verbonds. Ds. Schrijver bediende het Avondmaal. Tot drie-

maal toe sprak hij daarbij hartelijke woorden, telkens naar aanleiding van een woord uit 1 Joh. 3. Gedurig zaten anderen aan ook velen uit de weezen, die reeds belijdenis des geloofs hebben afgelegd. Nadat nog allen staande hadden gezongen het laatste vers van Psalm 72 sloot Ds. Schrijver de samenkomst met dankzegging en gebed.

Maar laat ik u nu verder vertellen:

En daarna gingen wij gezamenlijk koffiedrinken in een der zalen, waar nog menig feestelijk en hartelijk woord gesproken werd, ook tot den voorzitter van het Bestuur en zijn gade, die Vrijdag 17 Juli hun zilveren bruiloft vierden. Dat velen zich in de vreugde van de familie Pijnacker Hordijk verheugden, is wel begrijpelijk, en dat de weezen op Neerbosch het zilveren echtpaar zeer dankbaar zijn voor hun gul onthaal behoeft wel geen betoog. Heerlijk klonk het: „Dat 's Heeren zegen op hen daal” aan den avond van dien dag uit meer dan een eetzaal, en tot laat zongen de jongens als met koperen keel hun zang onder de bloeiende linden op de speelplaats, vlak onder ons raam. Wij hebben er van genoten, en hopen dat zij meer zoo'n geïmproviseerde zanguitvoering zullen geven.

Jammer was het, dat de regen zoo dicht viel op Zaterdag. Jammer voor hen, die bij onze bevestiging tegenwoordig wilden zijn, maar gezegend voor de velden en weiden, gezegend voor den landman, wiens verwachting toch reeds in meer dan één opzicht teleurgesteld werd. Gelukkig evenwel, dat God regeert over de akkers en over de akkerlieden. Zaterdagmiddag en avond was het natuurlijk nog feest op Neerbosch. De feestmaaltijd was afgelopen en o. a. een heel varken verorberd, maar het fanfarecorps gaf nog muziek en de avondmaaltijd was goed voorzien van gebak en werd genuttigd met heerlijke koffie. En toen weer zang op de plaats.

Aardig dat zingen — precies, zooals ik het graag heb.

Ik heb veel meer op met zingende dan met brommende jongelui. Zingen past den mensch — brommen doen de beren.

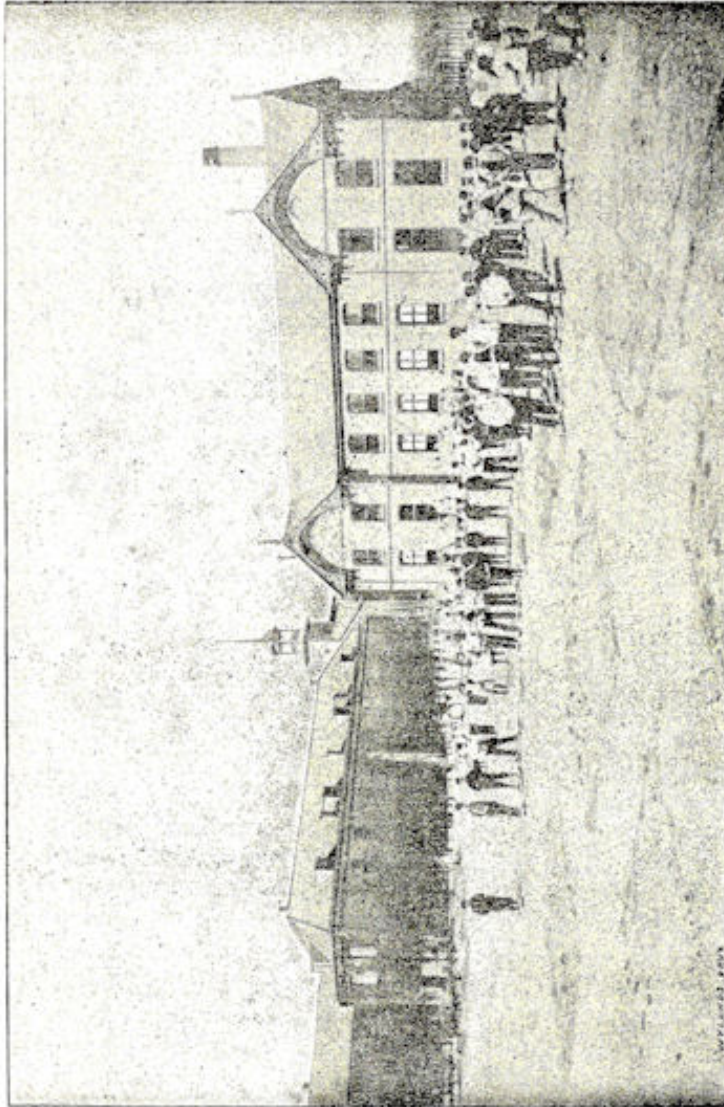
Zondag maakten wij ons te 10 uren op naar de Kapel: onze kerk. Allerliefst ziet ze er uit, en netjes ook, al zou een verffe en nieuwe gordijnen geen overtollige weelde zijn. Ik houd er van dat Gods woning er ferm uitziet. De familie Van 't Lindenhout was uit Nijmegen overgekomen, en voorts waren de familiën Koper en Gerritsen aanwezig, en ook anderen, die wij nog niet kenden. Dit was ons zeer aangenaam.

Een intree was dit eerste optreden echter niet, maar dat de tekst gekozen was met het oog op deze gelegenheid, kan ieder levendig begrijpen. En wat keken de weezen vreemd, toen zij mij in toga zagen binnenkomen. Dat hadden velen nog nooit gezien. Misschien hadden anderen het ook niet gedacht, dat wij in toga optraden op Neerbosch, doch onze meening blijft: hier dominee overal dominee, en ik zou den dominee ook niet kunnen en niet gaarne willen uittrekken. Het ambtsgewaad is mij lief.

Naar aanleiding van Exodus 14 : 16b. „Zeg den kinderen Israels dat zij voorttrekken,” werd gesproken tot de medearbeiders en kinderen, tot den grijzen stichter, die nu gaat rusten, en allen, die door het geloof met den Heiland zijn verbonden, en nadat de heer Van 't Lindenhout nog met een hartelijk woord gewezen had op de wenschelijkheid, dat allen op Neerbosch zich moesten aansluiten bij den nieuwen directeur, gelijk de Israëlieten in de woestijn niet alleen moesten zien naar de wolkkolom, maar ook luisteren naar Mozes, hun leidsman, zongen wij uit volle borst Gezang 274 vs. 1: „Komt, laat ons voortgaan, kinderen.” enz.

's Middags van 2¹/₂ tot 5 uur was het zeer druk bij ons aan huis. De gehuwden onder de medearbeiders kwamen ons verwelkomen. Dat zij daarbij hunne kinderen meebrachten, was goed gezien, want nu hadden wij ge-

GEZICHT OP DE WASCHINRICHTING.

legenheid met de voltallige huisgezinnen kennis te maken. Het was een recht prettige middag en de tijd vloog voorbij. Neen, het is hier niet stil. Bij ons komen op een dag meer menschen aan huis, dan bij velen in een stad per jaar. De avond werd in kleinen kring doorgebracht met den heer Hejjink uit Rotterdam, onzen eersten logé op Neerbosch en den adjunct-directeur met zijn vrouw en dochter.

Het werd Maandag.

En bracht de week die heenging vele verrassingen, 's morgens werd ik aangenaam verrast door iemand, die zelf verrast was geworden. Hoe dat dan in elkaar zit?

Luister even. Zaterdag 's avonds waren hier eenige legaten uitgedeeld, door een der trouwe weezenvrienden uit Rotterdam, vermaakt aan de oudsten van de mede-arbeiders op Neerbosch. En daar komt mij heden morgen Br. M. en zegt: „dominee, nog wat uit het oliekruikje voor de weezen,” en gaf mij vijf en twintig gulden. Daar zit hart in die gave. God zegene den milden gever.

En dan die eerste lijst van de Nationale collecte. Kijk er eens even in. Zwolle heeft zich prachtig gehouden. Schiedam liet zich niet onbetuigd. Amsterdam maakte een flink begin. Sliedrecht deed het als altijd, kloek en ferm. En of wij dan vergeten wat Haarlem, Bodegraven, Zwammerdam, Leeuwen, Maasland, Feijenoord, Delfshaven en zoovele andere plaatsen deden? O, hoe gaarne zouden wij hier maar doorschrijven, want het doet ons goed, zeer goed dat wij gesteund werden, en dat zoovele handen bezig waren om ons te helpen, tot het verkrijgen van een groote som. Het is waar, f100.000 is geen kleinigheid, die men zoo maar eens vindt achter een boompje; maar als God wil dat het geld bij elkaar komt, dan zullen de rijken hun goud en de armen hun koper niet terughouden. Van den Heer, die rijk is en rijk maakt, blijft onze verwachting.

En of die verwachting teleurgesteld is?

Ik wenschte wel dat ik over zooveel plaats kon beschikken als noodig was, om eens alle plaatsen te noemen, waar de weezenvrienden aan den gang gegaan zijn om ons te helpen. Welke lijsten volgden op die in het eerste nummer van Het Oosten, bij het nieuwe begin uitgekomen. Zoowel bij de kleine als bij de groote gaven was dikwijls zooveel dat ons luide toeriep: Voorttrekken! Voorttrekken!

En wij zijn voortgetrokken.

Wij zijn voortgetrokken nu eens zuchtend want het ging tegen stroom op, ook soms lachend door onze tranen heen, omdat God zoo kennelijk met ons was.

Ik heb lust hier nog wat aan toe te voegen, maar het behoort eigenlijk bij het verslag van den volgenden almanak.

Enfin, dan vertel ik het nog eens, maar nu moet het er uit. Wij zijn hartelijk verblijd, dat Br. A. Sneep, die op Neerbosch medearbeidt, nu al vele jaren lang, verloofd is met Mej. J. B. Streefkerk, die hier eerst werd verpleegd en thans als onze verpleegster werkzaam is in het ziekenhuis.

Broeder Sneep is op Neerbosch door de vallei des lijdens gegaan, en menigmaal heeft zijn hart geweend, terwijl hij onze jongens leerde blazen vroolijke muziek, of zijn koor oefende in den zang, die het hart verblijdt. Dierbare panden moest hij afstaan, en een veelbelovend leven zien afsnijden. Doch Gods hand hield hem staande, en voert hem nu een vrouw tegen, die wij hem hartelijk gunnen, al kunnen wij zuster Jo maar slecht missen. Gelukkige vrienden, wij wenschen u toe, dat deze blijde dagen mogen zijn als een profetie van vreugdevolle jaren.

Den verjaardag van onze geliefde Koningin-Moeder hebben wij, al was het voor 't eerst dat wij dien op Neerbosch vierden, zonder veel uitwendig vreugdebedrijf laten voorbijgaan. Natuurlijk woei de driekleur uit van onzen toren en wapperde in de lucht het oranjelint, dat er bij behoort; ook werd de kerkdienst opgeluisterd door een

paar vaderlandsche liederen, gezongen door het zangkoor en was veler borst, hoed of pet getooid met de kleur, ons zoo dier; maar overigens was het stil op ons weezendorp: de muziek zweeg, want.... Elisabeth de Boer was Vrijdag 's morgens om 7 uur gestorven. Dat was het eerste sterfgeval na onze komst. Haar familie weent, zouden wij niet stil zijn. Zij was één onzer. Een lid van onze groote familie.

Maar gelukkig, zij is nu in haar *vest* „Tehuis”.

Och, zij heeft zoo geleden, de laatste dagen. Het sterven van Elisabeth heeft lang geduurd. Den laatsten dag was zij echter buiten kennis. Hoe gelukkig echter, al ging haar oog steeds meer dicht voor ons, Gods oog werd niet gesloten voor haar. Wat verkwikte het haar, toen ik het laatst met haar Ps. 23 las, en op haar verzoek nog eens Ps. 123: het lied der afhankelijkheid. En zoo is zij heengegaan, welverzekerd, kalm... heengegaan naar het vaderhuis, waar geen weezen worden verpleegd.

's Maandags te elf uren hebben wij Elisabeth begraven.

In de eetzaal van het Ziekenhuis waren wij bijeen; 'n broer en 'n zuster van Elisabeth, haar vriendin en de groote meisjes met wie zij hier verkeerde had, de medewerkers uit het Ziekenhuis, en de jongens, die het lijk droegen, de Brs. Sneep en Van Yperen, mijn vrouw en de heer Jacobs.

Waren wij bedroefd? Ja, maar niet zooals men bedroefd kan gaan achter het lijk van een, die stierf zonder ooit ernst gemaakt te hebben met het heil van zijn arme ziel; niet, zooals men bedroefd kan zijn bij de groeve van iemand die heenging, zonder dat men ooit bemerkte of hij den Heiland van zondaren had omhelsd door het geloof. Natuurlijk, het doet 'n mensch altijd aan als zoo'n jonge bloem wordt afgesneden. Dat greep zelfs de bezoekers aan, die ons juist zagen uittrekken naar het kerkhof. En wat moet er dan wel 'n leed zijn in de harten van die haar het naast bestaan, die haar vriendschap hadden, die haar

kenden, die haar verzorgden, die met haar streden om te komen tot de verzekering des geloofs. Maar wij waren getroost door het Heilandswoord „Die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven.”

Toen wij samen gebeden en Gezang 130:6 gezongen hadden, gingen wij naar de groeve der vertering. Het was buig. Grauw was de lucht. De bladeren van de boomen hingen neer. Geen vogel zong. Maar Gode zij dank, Elisabeth heeft geen hinder meer van een herfstachtigen zomer en begrijpt nu ten volle dat zinrijke woord van den grooten wereldapostel: „Het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin.”

Begrijpen wij er iets van?

Het is te hopen voor u, die dit leest en voor ons, die ons schoppe zand strooiden over de kist van Elisabeth. In ieder geval, God is niet karig met de lessen der vergankelijkheid, en luide wordt het ons van alle kanten toegeeroepen: Menento Mori: Gedenkt te sterven, maar ook Leert te leven!

Zeg den kinderen Israëls, dat
zij voorttrekken.
Exodus 14 : 15^b.

GODS GOEDHEID.

Psalm 104 : 24.

Eik halmpje, dat er groeit op 't veld,
Elk bloempje dat daar bloeit, vermeldt
Gods lof, en brengt Hem dank en eere.
Ja, alles zegt mij: God is goed.
Hoe overschoon en overzoet
Is alles wat Gij schiept, o Heere.

N

J. v. H.

Een zonderlinge brief

OF

WAT EÉN ENKEL WOORD VERMAG.

Een wijs man heeft eens gezegd: „Als eens al de boeken, die over opvoeding geschreven zijn, vel voor vel werden uitgespreid over den grond dan zou misschien de oppervlakte der aarde er geheel meê bedekt zijn. En als dan al de wijsheid, die er in gesprekken en redevoeringen over wordt uitgestald, er werd bijgevoegd, zou er misschien nog wel een Slotwoord, even lang als het geheel, bijkomen. Die onnoozele jeugd . . . wat al wijsheid is er voor haar ten beste gegeven — wat al proeven worden er met haar genomen en nog is het einde niet. De mannen van het vak, de echte paedagogen, hebben het voortdurend met elkander te kwaad over de methode van opvoeding en in hun beschouwing staan zij niet zelden vierkant tegenover elkaar. Vooral waar het de vraag geldt: „hoe te handelen met de weerbarstige jeugd, zullen wij lijfstraffen toepassen of niet?“ Ik laat nu deze kwestie voor wat ze is. Ik zou niet gaarne de stelling verdedigen: „lichamelijke tuchtiging is steeds en te allen tijde en in alle gevallen af te keuren,“ want ik geloof dat het somwijlen heel nuttig kan zijn de les in practijk te brengen: „die niet hooren wil, moet voelen.“ Toch is het waar, dat men met zachtheid meer wint dan met hardheid en dat een enkel woord, voortgekomen uit een sympathiek gemced des opvoeders, meer kracht doet menigwerf dan een plak of lineaal, dan een lange boetpredikatie of een stortvloed van dikke woorden. Laat mij u een treffende geschiedenis

verhalen, voor de historische waarheid waarvan ik durf instaan. Ik heb haar versch uit de bron, dat wil zeggen, zij is mij medegedeeld door den man, die hierbij rechtstreeks betrokken is.

Een vader, wonende in het dorp, ik zal het maar X. noemen, had een zoon in den vreemde. Om zijn fortuin te zoeken was de zoon weggereisd naar het verre Westen en daar eenmaal zijnde ging hij zoo geheel en al op in zijn werk, in de bekommelingen en beslommeringen des levens, dat zijne familie in het vaderland als dood voor hem scheen. Hij liet niets meer van zich hooren. Taal noch teeken. Brieven hem toegezonden bleven onbeantwoord.

Jaren verliepen. Bange dagen, slapeloze nachten voor het ouderhart. Hoe leed de grijze vader er onder. Eindelijk is zijn geduld ten einde. Als hij in zekeren nacht den slaap niet vatten kan, gelijk reeds zoo dikwijls was geschied, maken zich toornige gedachten van hem meester. Nu is het lang genoeg. Zoo denkt hij. Nu moet het uit zijn. Hij neemt zich voor een langen, een laatsten brief, maar ditmaal een zeer krassen, te richten tot zijn ontaarden zoon en daarin zal hem op geduchte wijs de les worden gelezen over zulk een laakbaar gedrag. — Toen hij des morgens vroeg ontwaakte, greep hij terstond naar de pen, doch vreemd: nu hij met schrijven aanvangen zal, begint hij te aarzelen, de pen beeft als het ware in zijn hand, de woorden willen er niet uit, en de hand onder het moede hoofd zit hij peinzend neder. — Voordat hij een letter toevertrouwt aan het papier, wil hij zich eerst nog rekenschap geven van wat mogelijk de gevolgen kunnen zijn van een *scherpen* brief. Hij overlegt. Hij denkt zich in in den toestand zijn zoons en vraagt zich af welk een gevoel over hem komen zal na de lezing daarvan, of een en ander misschien kwaad bloed zetten zal, en het einde is dat de vader terugkomt van zijn besluit. Neen, hij wil niet hard zijn. Hij zal geen verwijtingen doen. Liever wil hij zijn hart, zijn vaderhart

laten spreken. Zijn jongen moet het *voelen*, hoe hij nog altijd dierbaar is en toen nam de vader weder het papier en wat meent gij, schreef hij daarop? Het was slechts één woord. Niets anders dan „kind”. Dit ééne slechts. Niets minder, niets meer. Geen naam, geen datum, geen groet. Alleen het woord „kind”. — En dit eene woord maakte den heelen inhoud uit van den brief, die gefrankeerd in de bus werd gestoken en naar Amerika ging. En gij vraagt nieuwsgierig naar den afloop. Wat was de uitwerking daarvan op het hart van den zoon? De uitwerking was treffend, zieldoorborend. Want ziet! wat àl de vermaningen niet hadden kunnen doen, dat vermocht deze brief, ongetwijfeld de kleinste van alle brieven, die ooit uit Nederland zijn verzonden. Dat eene woord „kind” door een bevende vaderhand terneergeschreven heeft den zoon gegrepen in het diepst van zijn wezen. Het vermurwde zijn stug gemoed. Het deed de ijskorst smelten, het ontdekte hem op eenmaal zijn schuldig gedrag en ontlokte niet alleen bittere zelfverwijten maar ook heete tranen aan zijn gebroken hart en geen vier weken later ontving de vader een brief, zooals hij er nooit een had gehad, een aandoenlijken brief, een brief met betuiging van innigen spijt en schaamte en de dringende bede om vergiffenis voor al het kwaad door hem bedreven en al het leed daardoor teweeggebracht.”

Dat eene woord had wonderen gedaan. O, laat ons bedenken „een zacht woord keert de grimmigheid af” en laten toch alle ouders en opvoeders niet alleen wijsheid van Boven begeeren maar ook veel liefde hebben van binnen en die betoonen naar buiten. Ook in het werk der opvoeding is de liefde een krachtige factor. Ook hier is de liefde de meeste.

ELL.

J. D. v. A.

Kent gij den schat?

MATTH. 6 : 20a.

Kent gij den schat,
 het geluk en den vrede,
 meer dan all' aardsche
 bezittingen waard?
 draagt gij den rijkdom,
 het heil met u mede,
 die van omhoog zijn
 en niet van deez' aard?

Wáárin, ó mensch!
 is uw vreugde gelegen,
 wáár is de schat, waar
 uw hart zich aan hecht?
 is 't in wat *hier* voor
 een tijd is verkregen,
 waarvan gij stout „'t is
 mijn eigendom” zegt?....

Hecht toch zoo niet
 aan het goed dezer aarde,
 al wat gij hebt is
 slechts leengoed, niets meer;
 't heeft immers niet dan
 denkbeeldige waarde,
 straks sluit gij d' oogen
 en ziet het nooit weêr.

Zooals gij naakt
zijt op aarde gekomen,
zoo wordt ge ook straks weêr
van 't aardsche beroofd;
niets wordt daarvan door
u medegenomen,
wordt straks de fakkel
uws levens gedoofd.

Dan zullen an-
dren uw goederen deelen,
wien voor een tijd weêr
dat aardsche vermaakt,
tot weêr de dood het
ook hun komt ontstelen
en 't weêr in handen
van andren geraakt.

Gij dan, zie toe
u een schat te vergâren,
waar nooit de dood zulk
een spel mede drijft,
die, niet in leen slechts
voor enkele jaren,
maar u voor eeuwig
ten eigendom blijft.

Peil toch uw hart
en doorzoek uwe wegen,
zie wat gij daag'lijks
bedenkt en begeert;
't hart trekt daarheen, waar
zijn schat is gelegen,
zooals de bloem naar
het zonlicht zich keert.

Zalig dan wie
zich dien schat mocht vergâren,
dien men niet deelen
zal boven zijn graf,
— die staat blijmoedig,
zijn dood ziende naad'ren,
al wat vergaan moet
aan anderen af.

Want wat hem rijk
maakt en rust geeft en vrede,
wat boven alles
hem lief is en waard,
't ligt in zijn ziel en
het gaat met hem mede,
't is van deez' aard' niet
en blijft niet op aard'.

Al wie dien schat
door 't geloof mocht verwerven
reist vol vertrouwen
naar 't eeuwig Tehuis,
roemt in zijn Heiland
in leven en sterven,
Die zijn verlossing
volbracht aan het kruis.

Gons.

C. v. K. C.Ez.

De Kerstboom.

Het was streng winter. De vele sneeuw, die in de laatste dagen van November gevallen was, werd in December gevolgd door eenige dagen lang aanhoudenden, scherpen Noordewind, waardoor de sneeuw lang bleef liggen en weldra met een harde korst den grond bedekte.

Het waren terecht de donkere dagen vóór Kerstmis. Des morgens te acht ure was het nog nauwelijks dag en des middags tusschen vier ure en half vijf moesten de lampen al worden aangestoken. Maar dan werd het in huis ook weér des te gezelliger, waar de kachel eene aangename warmte verspreidde en dan na het middagmaal het theewater al spoedig zijn wondervreemde liedjes neuriëde.

In de huiskamer van een der aanzienlijke woningen op een breede gracht in de stad L. zag het er dan ook weér zoo recht gezellig uit. Daar zat de jonge advocaat; Mr. Barends, zooals men op de huisdeur kon lezen; met een opgeruimd gelaat in eene gemakkelijke fauteuil onder het rooken van een sigaar de courant te lezen, terwijl tegenover hem zijn vrouwtje aan tafel bij het theeblad gezeten was en zich met eenig naaiwerk bezig hield.

Het was een knap paar, die man en vrouw, en zij waren gelukkig samen, terwijl zij elkander innig lief hadden en onbekrompen konden leven. Maar hun grootste schat was wel hun éénig kind, dat aanvallig meisje van ongeveer vijf jaren oud met haar blozend gezichtje, hare helderblauwe oogen en blond krulleskopje, dat daar op den grond, in het midden der kamer gezeten was en zich onder kinderlijk gesnap bezig hield met hare pop uit te kleeden

DE KERSTBOOM.

om die daarna in het wiegje te leggen, dat in hare nabijheid stond.

Op eenmaal zag het kind op en liet de pop rusten, toen zij vader een bericht uit de courant aan moeder hoorde voorlezen, zooals hij dat meermalen deed, en de kleine daaruit het woord „Kerstmis” had opgevangen.

„Hé ja, maatje! dan gaan we naar den Kerstboom, niet waar? is 't niet, pa? u hebt het mij toch beloofd, hé?”

„Ja, liefste! dat hebben we beloofd,” antwoordde de moeder, en „nu, dat zal waar zijn!” viel papa bij, „verleden jaar, dat weet Marietje nog wel waarom er toen niet van komen kon, omdat maatje zoo ziek was; maar nu hopen wij er bij te zijn, hoor!”

„Hé, heerlijk!” riep het kind, en toen Betje, de meid, binnenkwam, moest deze het terstond weten en 't was: „Bet, ik ga naar den Kerstboom! heerlijk hé?” en de kleine danste van plezier.

„Nu!” zeide Bet, die ook zielsveel van het kind hield, „dan zal je wat moois zien, lievert! en zeker wel wat krijgen ook, hé?”

„Hé ja! wat denkt u, maatje?” . . . en Marietje dribbelde opgewonden naar moeders stoel en dan weér naar vader; maar kwam daarom nog niet te weten wat zij krijgen zou. Dat moest zij maar eens afwachten.

Het lieve kind had een kleur van opgewondenheid, alsof zij morgen reeds den Kerstboom zien zou en het was nog wel bijna drie weken vóór Kerstmis. Wat zou haar die tijd nog lang duren! . . .

Elken dag sprak zij nu over den Kerstboom en 's nachts droomde zij er soms van en dan zag zij bij den boom met zijn lichtjes en versiersels een engel staan met blinkende vleugels aan de schouders en die vloog zevenmaal er om heen en verdween dan met den Kerstboom in de hand, hoog, zéér hoog in de lucht, tot er niets meer van hem en den boom te zien was . . . . .

Dan werd het lieve kind met tranen in de oogjes wakker; maar spoedig toch was het leed weér vergeten en Marietje speelde weér even vroolijk als altijd.

Zoo gingen de dagen voorbij en het Kerstfeest naderde en de winkels in de stad vertoonden reeds hun rijke uitstallingen en in de winkelstraten was het vol van de menigte wandelaars en rijtuigen.

Op haar dringend vragen werd nu op een namiddag Marietje toegestaan met Bet, die enkele boodschappen te doen had, mede te gaan ten einde de mooie étalages voor het Kerstfeest eens te zien en het kind was in verrukking over al de fraaie dingen, die het zag, vooral in de winkelkasten der speelgoedmagazijnen.

De heer Barends en zijne vrouw wisten, dat zij aan hunne zorgzame en trouwe dienstbode het kind volkomen konden toevertrouwen; aan een ander hadden zij het ook nooit medegegeven; Bet zou er voor zorgen of het haar eigen kind was, daar waren de ouders gerust op. — Doch helaas! met al hare bezorgdheid kon Bet het niet voorkomen, dat op den hoek eener straat, waar, wegens het opbrengen van een woesten dronkaard, op eenmaal een geweldig gedrang ontstond, — de kleine een ruwen stoot tegen het hoofdje bekwam en, uitglijdend over een hard bevroren sneeuwklomp, het voetje bezeerde.

Doodelijk verschrikt nam Bet het schreiend kind op den arm, het sussende met allerlei lieve woorden, en in den naastbijzijnden banketwinkel binnen gaande kocht zij voor haar lieveling een groot stuk chocolade, in zilverpapier gewikkeld en met een mooi plaatje er op, om nu verder, de kleine dragende, den kortsten weg naar huis in te slaan.

Gelukkig was Marietje onderweg tot bedaren gekomen en waren schrik en pijn vergeten door allerlei schoone beloften van Bet, zoodat, toen deze, vermoeid van het dragen, het kind op stoep neêrzette en de deur met den huissleutel geopend had, de kleine meid in zenuwachtige

opgewondenheid zich haastte om haren ouders te verhalen wat zij alzoó gezien had en het dien avond wat langer dan anders duurde eer Marietje was uitgekleeed en op bed in slaap viel.

Maar toen het lieve kind nu den volgenden dag reeds vroeg wakker werd, — weêr had het gedroomd van den engel, die met den Kerstboom hoog in de lucht verdween, — toen stonden er weêr traantjes in die helderblauwe oogen; maar die tranen werden nu niet, zooals anders, spoedig opgedroogd. Integendeel: de kleine begon bitter te schreien en riep om moederlief.

„Wat is er, lieve kind? waarom schreit gij zoo, mijn engeltje?”

„Pijn! pijn, maatje! ó zoo'n pijn!” was 't antwoord.

„Waar heb je dan pijn, lievert! wáár dan toch?” vroeg moeder beangst.

„Och, ik weet niet, maatje! overal, ó zoo'n pijn!”

En het lieve kind zag bleek en was onrustig en rilde als van koorts. . . .

Natuurlijk werd Bet terstond naar den dokter gezonden. De arme ouders waren doodelijk ontsteld en beangst en ook de trouwe meid, die liep wat zij loopen kon, zoodat het niet lang duurde of de dokter kwam. Het was een bejaard, vriendelijk man, die algemeene achting en vertrouwen genoot en van wien bekend was, dat hij véél van kinderen hield.

Na de ouders te hebben begroet en na enkele vragen gedaan te hebben, zag hij meewarig op de kleine zieke, zette zich bij het bed neêr, vatte het handje der kleine in de zijne en onderzocht het kind nauwkeurig . . . . En van hetgeen hij de in spanning verkeerende ouders op hunne vragen antwoordde, kon de bedroefde Bet, die niet laten kon stil om het hoekje van de deur af te luisteren wat de dokter zeggen zou, slechts enkele woorden opvangen, als „een nerveus gestelletje! koorts . . . . nog al

hooge temperatuur, . . . voorzichtig zijn . . . trouw ingeven, . . . vooral rustig houden . . . .”

Nu volgden er bange dagen en nachten voor de arme ouders; en de goede vrienden en bekenden, die dagelijks lieten vragen hoe het met Marietje was, vernamen geen berichten van herstel; maar daarentegen duurde het niet lang of de straat voor het huis was met zand en stroo belegd, en een biljet, op de huisdeur aangeplakt, vermeldde de schrikverwekkende tijding: „Besmettelijke ziekte — Febris typhoïda”.

Het zieke kind sprak nu in haar koortsijlen aanhoudend van den Kerstboom, hoe papa en mama haar toch beloofd hadden, dat zij dien zien mocht en sprak dan weêr van dien engel uit hare droomen en dan weêr van al het moois, dat zij in de winkels zag, en dan weêr vroeg zij wat zij wel krijgen zou, en dan weêr had zij het over hare pop en zoo ging het rusteloos van het een op het ander en de verslagen ouders stonden in angstige spanning er bij en lazen telkens op het gelaat van den ouden dokter diens bezorgdheid en hun hart kromp ineen van radeloze smart . . . .

En zoo naderde de Kerstdag, aan den avond waarvan eene schare van kinderen rondom den Kerstboom vergaderd was en aller hartjes klopten in blijde verwachting, terwijl er gezongen werd van het Kind in de kribbe, van groote blijdschap en vrede op aarde . . . .

Maar daar ginds in de ziekenkamer was het doodstil, daar stonden de diep verslagen ouders en de oude dokter, in pijnlijk zwijgen af en toe ziende op het stervend kind, en eenigszins achteraf de trouwe Bet, achter haar voorschoot snikkende, . . . en toen laat in den morgen de zonnestralen, die men in de laatste donkere dagen niet gezien had, even doordrongen door de half gesloten luiken, zaten daar een vader en moeder in sprakeloze smart ter neêr; want de zonnestraal van hun huiselijk geluk was, zooals

zij meenden, voor goed uit hun leven verdwenen . . . .

En hun gestorven lieveling lag daar zoo rustig met een zaligen glimlach op het aanvallig gezichtje, alsof 't kind in hare droomen den engel met den Kerstboom weder zag . . . .

En terwijl hier zulk een hartverscheurende droefheid was en alles zoo stil en donker, was daar ginds en elders zooveel blijdschap en gejuich en licht, terwijl 't feestlied gehoord werd:

„Vrede op aarde! Jezus leeft!
Alles loov' wat adem heeft!
god heeft in den mensch behagen!”

Maar Marietje, die er zoo naar verlangd had daarbij te zijn, was *niet* bij den Kerstboom.

Zou het kind er minder gelukkig om zijn geweest? . . .

Goës.

v. K.

Daniël voor Belsazar.

Komt! fluks de kostb're tempelvaten
Naar dezen feestdich heengebracht.
Komt! mijn bevel niet nagelaten:
Geen tegenspraak zal iemand baten,
Mijn wil moet steeds terstond volbracht.

Dus bliksemt Babels woeste Koning
't Bevel zijn grooten naar het hoofd.

De zoon toonde eerbied noch verschooning
Voor 't heil'ge, uit Jehovah's woning
Eens door zijn vader weggeroofd.

Zij dronken, zwelgden uit de vaten,
Gewijd aan Israëls God en Heer.
Vrouw, bijwijf, al de feestelingen,
Die, groot in tal, den Vorst omringen,
Zij drinken Belsazar ter eer.

Doch bij 't geklank der feestcimbalen
Komt eensklaps (schrikkelijk gezicht!)
Daar op den muur een hand iets malen,
Een schrift, dat niemand kan vertalen.
Van wien, van waar kwam dat bericht?

Onthutst sprak nu de trotsche Koning:
„Breng alle wijzen hier te zaam.
„Die 't raadsel oplost in mijn woning
„Ontvangt het purper tot belooning,
„En in mijn rijk een eere naam.”

Doch niemand, waar men ook mocht zoeken
In 't groote rijk van Babylon,
Hoezeer men vorschte in alle hoeken,
Hoe ook de vorst mocht razen, vloeken,
Geen mensch, die 't schrift ontcijfren kon.

Des Konings moeder, aangezeten,
Rijst op en spreekt nu trotsch en fier:
„Hoe durft gij, mannen, u vermeten,
„Des Konings wichelaars te heeten?
„Kom, Belsazar, roep Daniël hier!

„Hij, hij verklaart, wat geen van dezen
 „Tot dusver toonde te verstaan.
 „Hij heeft zijn kunde reeds bewezen;
 „Reeds voor uw vader mocht hij lezen,
 „En immers heeft hij 't wèl gedaan.”
 . . . . .
 „Ik wil noch geld, noch goud, noch kronen,
 „Behoud ze of sta ze aan and'ren af.
 „'k Verlang niet van God de aardsche zaken,
 „Die Hij u in Zijn goedheid gaf.
 „Hij deelt de gaven, Hij de straffen,
 „De Heer, die in de heemlen woont,
 „Die steeds de kleinen liefd'rijk opheft,
 „Maar die ook Koningen ont'troont.
 „God gaf eens uwen vader grootheid;
 „De volk'ren beefden voor zijn macht.
 „Uw vader heeft den Heer verloochend,
 „Toen was 'tgedaan met roem en pracht.
 „En ofschoon gij nu hebt geweten
 „Hoe 't eens uw vader is gegaan,
 „Hebt gij nog erger dan die vader,
 „Mijn God den oorlog aangedaan.
 „In plaats dat gij den naam des Heeren,
 „Voor wat gij zijn mocht, hebt geloofd,
 „Dronkt ge uit de heil'ge tempelvaten,
 „Door u aan 't heiligdom ontroofd.
 „Thans gaan de woorden des Profeten,
 „Naar Gods aanbiddelijken raad,
 „Als voor uwe oogen in vervulling:
 „Gansch vol is thans de zondenmaat.
 „Daal af, gij dochter der Chaldeeën,
 „Daal af, gij Babylonsche maagd!
 „Kniel als slavin in 't stof ter neder,
 „Zet, zet u neer en weent en klaagt!
 „De kroon is u van 't hoofd geval'en;

„Gij wordt niet meer geëerd, geroemd,
 „Gij wordt niet meer de heerscheresse,
 „De zachte, teedere genoemd.
 „Daal van uw troon, gij trotsche dochter!
 „Slavinnenkleeding zij uw deel;
 „Doorwaad thans blootsvoets de rivieren,
 „Neem ook den molen en maal meel!
 „Van hoogmoed zal verderf de vrucht zijn,
 „Van groote zonde smart en pijn.
 „Als weduw zult gij nederzitten,
 „En zonder kind'ren zult gij zijn.
 „Vervuld is op den dag van heden,
 „Wat eens Jesaja heeft voorspeld.
 „Daar staat het op den muur geschreven:
 „MÉNE, uw dagen zijn *geteld*;
 „De dagen, dat ge als machtig heerscher
 „Den scepter zwaaide, zijn geteld.
 „MÉNE, uw rijk is hier ten einde,
 „Dat oordeel is door God geveld.
 „Nog *woog* die God, zoo groot in goedheid,
 „Wat gij als Koning hebt verricht;
 „Vandaar dat TékEL. Maar, o Koning!
 „De groote God achtte u te licht.
 „En daarna luidde 't woord des hemels:
 „Verdeel zijn rijk, dat is zijn lot,
 „In stukken zal 't gescheiden worden:
 „UPHARSIN sprak de Heere God.”

En toen de duist're nacht straks 'taardrijk had omhuld,
 Was 't Méne, Méne, Tékél, Upharsin vervuld.

D.

Een eenvoudige.

Een eenvoudige, een stille in den lande mocht hij met recht genoemd worden, de man, dien ik u even wensch voor te stellen. Jaren lang heb ik hem gekend en gedurig ontmoet, maar nooit vond ik hem in een ontevreden stemming, altijd vergenoegd, altijd vriendelijk. En werken, werken, van den vroegen morgen tot het licht verdween, in brandenden zonneschijn zoowel als bij storm en regen. Zijn sterke, vereelte hand hanteerde dan ook het liefst den ploegstaart, veel liever dan de pen, die hem bij wijlen wellicht nog meer zweetdruppelen kostte dan de eerste. En toch — op zekeren dag greep hij met angstige gejaagtheid naar 't schrijfgereedschap om — *wat?* te schrijven, ja, dat was hem zelf nog niet duidelijk, maar schrijven *moest* hij. Had hij niet gehoord van den nood, waarin een vriend, eertijds een medearbeider in 't zelfde werk, verkeerde, zoodat deze de wanhoop nabij was? En die vriend was een kind Gods, een vroom man, iets wat hij van zich zelf niet durfde gelooven. Tegen dien vriend had hij altijd hoog opgezien, goede leering had hij van hem opgedaan. Hij moest hem nu aan die goede woorden herinneren, hem moed inspreken, hem op 's Heeren beloften wijzen. Ach, kon hij het maar wat beter! Maar de Heere kon toch ook het eenvoudige woord zegenen. Hij zou het biddende beproeven. En hij deed zoo. Tot zijn groote vreugde ontving hij eenige dagen later antwoord, waaruit hem duidelijk werd, dat zijn brief goed gedaan had, maar ook, dat er nog geen uitkomst was gekomen. Was er maar iemand te vinden, die den vriend — krank en werkloos als hij was — een sommetje van b.v. tachtig gulden zou willen leenen, dan zou hij

wellicht voor goed geholpen zijn. Maar, waar zulk een goedgeefsch man te vinden?

Tachtig gulden? — maar dat was ongeveer het bedrag der spaarpenningen van onzen vriend. Daar behoefde hij niet lang over na te denken. Hoe welkom zouden ze *hem* zijn, als *hij zelf* in zoo knellenden nood verkeerde. Welk een verrassing, dat hij nu eens de liefde kon toonen, die in zijn, veelal zoo gesloten, gemoed sluimerde. Hij zond zijn vriend terstond het geld, met het dringend verzoek, dit te willen aannemen, om het terug te betalen, als hij in beteren doen mocht komen, of anders het als *gegeven* te beschouwen.

Een geheim bleef het tusschen hun beiden.

En een geheim zou het gebleven zijn, ware het niet buiten hun toedoen openbaar geworden. De trouwe vriend, die zoo gereedelijk zijn zuur verdiende spaarpenningen offerde om een vriend te helpen, werd een tijd daarna ernstig ongesteld. Maanden lang lag hij in zwaar lijden geduldig ter neer en ondervond, dat de Barmhartige Heer — die zeker ook aan *zijn* offer een welgevallen had — hem niet begaf. Met zeldzame zelfverloochening werd hij door teedere vrouwenhanden verpleegd en verzorgd, door vrienden des Heeren werd hij gedurig bezocht, vriendelijk toegesproken, er werd voor hem uit Gods Woord gelezen en met hem gebeden en eindelijk leerde hij roemen in het kruis van Christus, totdat hij ontsliep in de volle blijdschap des geloofs. En nu, na zijn henengaan kwam niet alleen het hier verhaalde aan het licht, maar ook dat de vriend, dien hij zijn geld leende, door 's Heeren zegen, zijn kleine schulden had kunnen afdoen, en met het overige een zaakje was begonnen en daarin zooveel voorspoed had genoten, dat hij het hem voorgeschoten geld tot den laatsten cent had mogen teruggeven, wat hem zeker tot eere strekte. v. d. S

Bij den ingang.

Nieuw jaar onzes Heeren! wat zult gij mij geven?
Zal 't licht zijn of duister, vreugd' of verdriet?
'k Zie uit naar uw gaven, maar wat ik beleve,
De liefde des Heilands blinkt in 't verschiet.

Nieuw jaar, pas begonnen, wat zult gij mij rooven?
Kracht of gezondheid of dierb'ren misschien?
O, alle verliezen kom 'k met U te boven,
God der genade, op Wien ik blijf zien!

Nieuw jaar, dat u aanmeldt, waar zult gij mij leiden?
Op wegen des lichts of hobb'lige paân?
Geloovig, vol hope-wil 'k alles verbeiden:
Waar Jezus mij voert, kan veilig ik gaan.

Nieuw jaar, dat ik inga, zal 'k bij uw verdwijnen
Nog zijn op deez' aard? Of zal? Maar geen nood....
Als 't licht des geloofs in het harte mag schijnen,
Volgt eeuw'ge vreugd' op de smart van den dood.

Nieuw jaar onzes Heeren, o, breng mij maar nader,
Langs heldere wegen of sombere paân,
Tot God, den Ontfermer, in Christus mijn Vader,
Dan heft mijn ziele een jubellied aan!

S.

A. T.

BIJ DEN INGANG.

Hoe ik een wees leerde kennen te Maastricht.

DOOR

A. PIJNACKER HORDIJK.

Den 3^{en} Juli 1796 hield Ds. Johannes Trelont des avonds in de Grootte Kerk te Haarlem een belangrijke preek. Zijne leerrede, bij Johannes Jacobus Beets te Haarlem uitgegeven, handelde over 2 Petri 1:13, 14b en was een gedachtenisviering van vijftigjarigen predikdienst in de gemeenten van Roon, Maastricht en Haarlem. Op bl. 15 en 16 lezen wij het volgende: „Veel zou ik „kunnen zeggen van 't genoeg, dat ik te Maastricht voor „mij zelve gedurende den tijd van ruim tien jaren in „onderscheidene betrekkingen genoot: waarbij ik dan ook „nog tot verheffing van God, 't een en ander zoude kunnen „gewagen van een bijzonder blijk van goddelijke onder- „steuning, die ik in den tijd der aardbevingen, in mijnen „dienst en bidwerk bezig zijnde, op den predikstoel mocht „ondervinden, en waaraan ik zoo lang ik leef, gedenken „zal: 't was op den 18^{en} Februari van 't jaar 1756, zijnde „een Bededag, dat zich 's morgens te 8 uren eene aard- „beving, die te Maastricht al vrij zwaar was, liet gevoelen; „ik moest voormiddag te 9 uren aldaar, in de kerk op de „Houtmarkt prediken. Van mijne ontzetting wat bekomen „zijnde, dacht ik op een voorgesprek, waarvan ik mij, bij „zoo eene buitengewone gelegenheid, wilde bedienen: „mijn aandacht viel op Hand. 4:31, daar men leest dat, „als de eerste Christenen zich in de oefening des gebeds

„bezig vonden, zich de aarde bewoog, met dat gevolg, „dat zij werden vervuld met den Heiligen Geest en spraken „'t Woord met vrijmoedigheid. Ik bracht dit wenschender „wijze op de gemeenten en op mijzelve over, begon „daarop het voorgebed, en in 't midden van 't zelve zijnde, „liet zich wederom eene aardbeving gevoelen, die, aan „dien kant van de stad, daar de kerk stond, waarin ik „predikte, wel 't zwaarste was; deze deed mij in de hoogte „op den predikstoel staande nog des te sterker aan; door „Gods bijzondere hulp en bewaring behield ik presentie „van geest, en God gaf mij in dat bijzonder tijdstip, de „zoo noodige gave des gebeds, waardoor de ontsteltenis „onder de gemeente bedaarde en de godsdienst onafge- „broken haren voortgang had, predikende ik bij die ge- „legenheid over Jesaja 28:21, 22b, tot welke tekstkeuze „mij 't geval van Lissabon, in 't laatst van 't even voor- „gaande jaar, en meer andere aardbevingen en water- „beroeringen, te dier tijde voorgevallen, aanleiding gegeven „hadden, en waarvan de uitvoering, zooals mij van achteren „gebleken is, ook niet ongezegd geweest is.”

Toen Ds. Trelont 18 Februari 1756 te Maastricht des voormiddags predikte, sprak Ds. Joachim Mobachius te 's Hertogenbosch des namiddags over der Staten Verbods- dag. Het was n.l. een bededag, door de regeering des lands uitgeschreven naar aanleiding der menigvuldige aard- bevingen, met deze treffende bijzonderheid, dat op den biddag zelf opnieuw een aardbeving plaats had. De gansche wereld was onder den indruk van de ontzaglijke ramp, waardoor op 1 Nov. 1755 Lissabon duizenden inwoners had verloren. De wijsgeeren maakten er gewag van in hunne geschriften. Voltaire, Rousseau, Leibnitz handelden er over. Het gaf aanleiding tot een nieuwe proeve van rechtvaar- diging van het godsbestuur, ook tot nieuwe twijfelingen; en het bleef zelfs niet zonder invloed op de naderende

groote revolutie, die eigenlijk niets anders dan een geestelijke aardbeving geweest is met Parijs tot middelpunt. Zou er verband zijn tusschen natuur en historie?

De preek van Mobachius is ook in het licht verschenen en belangrijk om te lezen. Niet minder diens „historisch verhaal en ampel register van de voornaamste en bekendste aardbevingen, die er sedert de schepping der wereld tot nu toe geweest zijn, nevens de bijzondere verwoestingen en vreeselijke schaden door vele van die veroorzaakt, gepaard met verscheidene aanmerkingen op dezelve in 't algemeen, en eenige van die in 't bijzonder, en wel vooral op de laatste van Lissabon, nevens een zedig onderzoek nopens de oorzaak van dien, de gevolgen daarvan te duchten, de dingen waarvan zij voorboden mochten zijn en wat een ieder te betrachten heeft in deze zoo hachelijke tijden.”

Met moeite weerhoud ik mij van het overschrijven eeniger curieuze wetenswaardigheden en beschouwingen die men kan vinden in bovenstaande niet algemeen bekende drukwerken. Doch dit zou mij van mijn doel afvoeren. De herinnering aan de aardbeving in Maastricht, waargenomen door Ds. Trelont heeft, dit wilde ik hier slechts zeggen, voor mij persoonlijk nog iets eigenaardigs. Evenals hij werd ook ik uit het eiland IJselmonde naar Limburgs hoofdplaats beroepen. Hij mocht zijn vijftigjarigen predikdienst gedenken, ik onlangs mijn vijf en twintigjarigen, maar beiden hadden wij in Maastricht eens dezelfde gewaarwordingen, want den vrij hevigen aardschok, op Vrijdag 18 Nov. 1881, des avonds te kwart over elf uren in mijn eerste ambstjaar aldaar waargenomen, zal ik niet licht vergeten. In onzen tijd is men lang niet zoo onder den indruk van dergelijke natuurverschijnselen als in vorige eeuwen. Er worden nu geen bededagen uitgeschreven; men is zooveel gemakkelijker in communicatie met tropische gewesten, waar aard- en zeebevingen schering en inslag zijn; men zal niet licht uitvoerige verhandelingen en breed opgezette preeken daar-

over uitgeven als die van Ds. Mobachius. Toch blijft een aardschok iets „unheimisch”, iets ontroerends behouden, door het onverwachte, het onaangekondigde, het plotselinge, het schrikverwekkende. Een Indisch gast mag er mee spotten of meewarig over onze onervarenheid glimlachen, wij ontveinzen ons niet, dat het iets aangrijpends en verbijsterends heeft, vooral omdat het in ons land zoo'n ongewoon verschijnsel blijft, en wij schamen ons geenszins, dat wij het ons na zoo vele jaren nog levendig herinneren.

Ho? zou ik het ook kunnen vergeten! Ik kwam er door in aanraking met eene persoon, die velen hoog hebben geschat, eene weeze, die sedert eenige jaren in eenzaamheid is overleden en over wie ik erkentelijk uit mijne herinnering in dezen Weezen-Almanak iets wensch mee te deelen. Een Almanak moet iets curieuzigs bevatten en een Weezen-Almanak mag de weezen niet vergeten. Ik hoop het een zoowel als het ander te bedenken.

Lang voor wij in Maastricht kwamen was Miss Abington aldaar woonachtig; ook leefde zij daar nog jaren nadat wij reeds waren vertrokken. Hare moeder was gestorven; zij leefde alleen met haren vader, mijne Engelsche vriendin, en die vader had eene betrekking gehad aan de fabrieken der heeren Regout. Het schijnt, dat hij een fabrieksgeheim, bij de bereiding van aardewerk en porcelein van belang, uit Engeland had overgebracht; zijne diensten werden in zijne goede dagen gewaardeerd, maar bij onze komst was hij buiten betrekking en zijne eenige dochter verdiende voor hen beiden het levensonderhoud met les geven in hare moedertaal. Toen hij stierf bleef zijne dochter eenzaam achter. Zij keerde niet naar Engeland terug, ofschoon zij daar nog eenige familieleden bezat, die zij nu en dan ging bezoeken, of die nog zeldzamer tot haar kwamen, maar zij hechte zich aan hare Maastrichtsche vrienden en leerlingen en haar leven ging zijn gewonen gang totdat ook zij stierf en begraven werd op het welbekende kerkhof

buiten de Tongersche poort. Over haar wonderlijk huis-
houden werd druk gepraat in Maastricht. Het verwonderde
mij steeds hoe iemand zoo edel van inborst en met zoo veel
schoonheidszin, zoo weinig oog kon hebben voor orde en
netheid. Er heerschte steeds de grootste slordigheid in
haar kamer, eene artistieke wanorde zou men vergoelij-
kend kunnen zeggen. Hare omgeving was eene typische
old curiosity shop, een winkel van oud roest. Een schildpad
kroop over den vloer; de vreemdste dieren kon men op
haar bovenkamer ontmoeten; ja, het gebeurde dat eene
geit huppelend den bezoeker te gemoet kwam, die de trap
trachtte te bestijgen. Zij was eene groote vriendin van
bloemen en vogels, maar ook van boeken en van alles
wat oud was en vreemd. Zij had daar bepaald verstand
van en wist soms allerlei rariteiten op te diepen, maar
het lag dan holderdebolder door elkaar. En als zij een
kop thee presenteerde of een stuk Limburgsche vla!...
maar hierover durf ik niet uit te weiden. Is het niet zoo,
van de dooden iets onaardigs te zeggen gaat ons nog moei-
lijker af dan van de levenden. De levenden zien ons niet
en hooren ons niet wanneer wij in hunne afwezigheid over
hen spreken. Maar de dooden zijn voor ons overal tegen-
woordig. Zij leven en zien ons uit de heerlijkheid aan;
ook is al het gebrekkige afgelegd en wij zien hen hemelsch
en verheerlijkt. Zij zien ons en hooren ons; wij stellen ons
dat niet anders voor; het is oneerbiedig en onreligieus
iets aardsch en onvolmaakts van hen te gedenken, daar
immers het goddelijk licht de aardsche duisternis heeft
vervangen. Maar bovendien, onze Maastrichtsche vriendin
was innerlijk zoo goed en liefdevol, zoo geloovig en fijnge-
voelend. Al hare schaduwzijden betroffen slechts het uitwen-
dige en haar omgeving. Hoe gul, hoe mededeelzaam was zij;
het leste en beste zou zij weggegeven hebben. De armen
hadden haar lief en zij hield van ieder die aan iets be-
hoefte had of in nood verkeerde. Elkeen sprak van „de

miss"; zoo werd zij genoemd, onze miss Abington. Iedereen
kende haar. Roomsch en onroomsch hield van haar. Op
haar verjaardagen was zij door tal van vrienden en vrien-
dinnen omringd. Bij een zoodanige gelegenheid gaf ik
haar het volgende versje, dat ik onder mijne papieren
terugvind:

Boven Leijser op den wal
Prijkt een schat van bloemen;
Maar een geurt er bovenal,
Die ik u moet noemen.

Engelsch ziet die bloem er uit,
'k Moet het aanstonds weten;
'k Denk Victoria regia
Zal zij zijn geheeten.

Neen, Victoria is het niet,
Wel haar onderdaantje;
't Is het trotsche zonlicht niet,
Eer het lieve maantje.

In uitheemsche stroomen niet
Wou zij zich vermelen;
Neen, maar hier op Limburgs grond
Kwam zij ons verblijen.

Jaren lang reeds bloeit deez' plant
In 't Maastrichtsche potje,
En zij zag reeds menigmaal
't Vastenavondzotje.

'k wou toch dat ik 't raden kon
Hoe ik haar mag noemen;
Wel het is Miss Abington,
Bloem, die ik wil roemen.

Waarom glanst Miss Abington,
En voorwaar niet karig,
Deelt zij lekkere vladen uit?
Wel ze is heden jarig.

Maar nu zij vandaag verjaart
Moogt gij 't allen weten,
Dat voortaan Miss Immortel
Zij zal zijn geheeten.

En heeft elk hier door haar hulp
Engelsch leeren spreken,
Wil haar, Heer! voor 't Englenland,
Voor uw hemel kweeken.

Zoo schertste ik en zij nam het goed op en wij waren vroolijk op haar geboortedag. Ook was zij trouw in de kerk te vinden. Heb God lief boven alles en uwen naaste als u zelve, zie, dat hield zij steeds voor oogen en dat bracht zij in beoefening.

Maar ik zou het voornaamste nog vergeten, dat waarom het mij eigenlijk hier te doen is, nl. hoe ik met haar in kennis kwam. Nu dat gebeurde door die aardbeving op dien 18^{den} November. Alsof het gisteren was, zoo duidelijk staat alles mij nog voor den geest. Het was reeds vrij laat; ik zat te lezen en juist kwam mijne vrouw, die den volgenden dag haar verjaardag zou vieren de kamer binnen met de lamp in de hand, mij aanmanende om naar bed te gaan. En zie, daar op eens werden wij iets gewaar wat ons letterlijk aan het bekende woord uit de Handelingen der Apostelen herinnerde. „Daar geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid als van een geweldigen gedrevenen wind en vervulde het geheele huis waar zij zaten.” De deuren openen zich, de voorwerpen aan den wand gingen heen en weder, alles kraakte geheimzinnig en een rollend, rommelend gedruisch werd gedurende enkele seconden steeds voller en sterker om spoedig weder weg te sterven. Ik sprong op en wij keken elkander angstig aan. Wij bewoonden een gedeelte van het bekende Statenhuys, waar tijdens de generaliteitstoestanden de Hollandsche regeeringspersonen resideerden en dat nu partikulier eigendom, in kwartieren volgens Limburgsche gewoonte verhuurd werd. De familie

Graafland woonde beneden ons en de zoon des huizes kwam onthutst naar boven, vragende wat wij deden. Ik dacht aan dynamiet of iets dergelijks, waarvan wij in die dagen dikwijls lazen; doch dit kon niet zijn in ons vreedzame vaderland. Op straat vernam men spoedig dat allen, die nog niet ter ruste waren hetzelfde hadden ondervonden en het kon niets anders geweest zijn dan eene aardbeving, voor de Limburgers minder vreemd dan voor ons Hollanders. „Ach, die arme Miss,” hoorde ik uit veler mond. Wat was het dan? Haar vader was in die week gestorven en nog niet begraven. Wat een ontzettend gevoel moest zij wel hebben in hare eenzame kamer, alleen met het lijk van haar vader! En zoo was het ook. Onbeschrijfelijk was haar angst geweest in dien nacht, in die omstandigheden. En zoo heb ik haar opgezocht, haar getroost, met haar gebeden. En van dat oogenblik af zijn wij vrienden geworden en kwam zij schier dagelijks bij ons, en eens in de week hadden wij voortaan geregeld jaren lang een Engelschen avond en las zij met ons Dickens en andere schrijvers, maar toch meestal Dickens, haar vriend en den onzen.

Toen wij naar Brussel vertrokken en later naar Nijmegen kwam zij ons jaarlijks een bezoek brengen en altijd had zij voor mij een boek of iets vreemds, waarin zij wist dat ik belang stelde. En toen zij gestorven was, bleek het dat zij ook aan ons had gedacht in hare pooverheid. Mijne vrouw ontving eenige stukken antiek porcelein en ik een kist vol oude boeken, Engelsche tijdschriften en dergelijken, die ik netjes heb laten inbinden en die ik meermalen in handen neem denkende aan Miss Abington. Meer dan eens heb ik op haar graf gestaan, want vrienden hebben er voor gezorgd, dat zij een zerk kreeg en een opschrift op den steen, waaronder zij rust en haar vader.

13 Sept. van dit jaar 1903 preekte ik weer eens in Maas-tricht. Zaterdag avonds wandelde ik door de percée van Wijk, waar nog al Protestanten wonen; en daarom nu

weleens de geuzenhoek genoemd en over de oude Maasbrug, en ik hoorde opnieuw het ruischen van het water door de steenen bogen beneden mij. Ik bleef een wijle in gepeins staan luisteren. Ach, dacht ik, wat er ook verandere en verdwijne, de natuur gaat ernstig en onverdroten haar gang. De Jeker stort haar schuimend water in de Maas en de Maas spoedt zich onstuimig naar lager gelegen deelen van ons lieve vaderland, en dat geschiedt dag en nacht, jaar in jaar uit, eeuw in eeuw uit. Toen zag ik zijwaarts links naar de bekende kamer op den wal, eens de kamer van Miss Abington en ik ging peinzend verder tot mevrouw Graafland mij vriendelijk ontving in datzelfde oude Statenhuis, en moederlijk herbergde, hetgeen zij zoo dikwijls heeft gedaan. De wereld heeft vele verweesden. Zij zijn niet slechts op Neerbosch te vinden. De Neerbosche weezen zijn de meest verweesden niet. Er zijn er die meer verlaten zijn. Onder alle standen, in allerlei kringen, in velerlei omstandigheden en in elken leeftijd. Denk aan onze Miss Abington. Uit haar vaderland, het land harer jeugd; zonder moeder, bij het lijk van haar vader in een stormachtigen nacht, in een aardbeving en dan alleen, en dan niet jong meer. Ach, er is zoo veel diepe verlatenheid, zoo veel eenzame smart, zoo veel zieleleed. Men zou een weezenstudie kunnen maken en ze onder vele rubrieken kunnen brengen, de tallooze weezen, die er in de wereld zijn.

Mijne vrouw teekende eens naar eene gravure uit een tijdschrift een meisje alleen naast een bundel, al haar hebben en hou'en bevattend, op een harde bank in een waggon gezeten. Het meisje kijkt, staart uit het raam in de verre verte en de trein snelt voort, waarheen, wie zal het zeggen. Ik schreef er onder:

Zij doet de groote reis alleen,
Herdenkt verlaten Heffijkheên,
En staart in 't onbekend verschiet,

Ervaart: beneden is het niet.
Zwijg Gode stil: draag lijdzaam 't kruis,
Eens opent zich het Vaderhuis.

De teekening met het versje hangt in de kamer onzer oudste dochter. Zij is niet eenzaam, niet verlaten, zoomin als de drie overige kinderen. Wij zijn allen nog samen. Maar zal het altijd zoo zijn? O, dat ieder toch zijne voorrechten waardeere, want wat onderscheidt ons. Is niet alles, alles genade? En hoevele eenzamen en achtergelatenen zijn er. Hoevele verlatenen. Tevens ijlt alles rondom ons voort, voort in duizelingwekkende vaart. Voorzien wij ons van een lantaarn en laat ons gaan zoeken in den nacht des levens; laat ons stilstaan en luisteren of wij geen angstkreten hooren. Laat ons zorgen dat wij zelf rustig zijn en vertrouwen wekkend, zelf kustlichten aan het zeestrand en reddingsbooten om weezen en weduwen, verlorenen en verlatenen op te nemen, te koesteren en te vertroosten. De aarde beeft en de arme aardbewoners beven mede. Dit kan goed zijn. God schudt hen wakker. Leggen wij onze kalme hand in de hunne; zien wij hen aan met diepe, zachte, moedgevende oogen en laat het blijken, dat wij gezondenen zijn des Vaders, broeders en zusters des Heeren, zelf gezaligd door genade en nu gesterkt, geroepen en verkoren om in de liefde te wandelen.

Kerkwaarts.

Jesaja 56 : 7.

Als zes dagen zijn verstreken,
Doorgewerkt met en lust vlijt,
En de rustdag aan komt breken,
Wordt des christen hart verblijd,
Als hij hoort het klokgebrom,
Dat hem roept naar 't heiligdom.

Zondagsmorgens lang te slapen,
Niet te denken aan den Heer,
Maar te geeuwen en te gapen,
Strekt niet tot uws Scheppers eer.
't Past u dan met psalmgeklank
Hem te brengen lof en dank.

Zalig, die nog jong van jaren
's Zondags in des Heeren huis
Met de saamgevloeide scharen
Meezingt aan den voet van 't kruis;
En in 's levens avondstond
God nog looft met hart en mond.

N.

J. v. H.

KERKWAARTS.

Ds. Moulijn.

Sommige menschen vergeet men nooit, terwijl wij anderen na korte, ja zelfs na langere kennismaking, dadelijk kwijt zijn.

Daar zijn natuurlijk vele redenen voor aan te geven, en wellicht ook niet weinige uitzonderingen op bij te brengen.

Maar daar hebben wij het nu niet over.

Onder de menschen, die ik niet vergeten kan en nooit vergeten zal, behoort de man, wiens beeltenis ge hier voor U ziet.

Dat is Jacob Moulijn, geboren te Rotterdam en later bestemd om achter de tafel der wisselaars te zitten.

Doch dit ging niet.

In Jacob Moulijn zat 'n dominee.

En die is in hem ook op den voorgrond getreden.

Acht jaren nadat hij de kantoorkruk vaarwel zeide, besteeg de 27-jarige jonkman den kansel.

Tot Predikant der Ned. Hervormde Kerk werd de proponent Moulijn den 9den Maart 1862 bevestigd, en Gouderak was goed af met den ijverigen Pastor, die als leerling en geestverwant van Professor Doedes met groote nauwgezetheid zijn gemeente de Heilige Schriften des Nieuwen Testaments verklaarde.

Slechts kort mocht de eerste standplaats zich echter in het bezit van Ds. Moulijn verheugen, want te Amerongen zette hij in 1864 zijn dienstwerk voort.

En ook daar is, al bleef hij er niet langer dan vier jaren, de trouwe catecheet niet vergeten.

Ja, eenmaal zal het openbaar worden, hoevele harten deze ernstige getuige van Jezus Christus, die wars was van

† Ds. J^B. MOULIJN.

vormendienst en menschenehagerij, op deze beide plaatsen deed ontvlammen in heilige geestdrift voor het Evangelie en de zaak des Heeren.

Doch te Weesp, waar Ds. Moulijn in 1868 kwam, daar ligt het zwaartepunt van zijn arbeid.

Elf jaren mocht die gemeente zich in het bezit van dezen prediker van geloof en bekeering verheugen; elf jaren, waarin zeer veel werd opgebouwd, nadat het modernisme langen tijd veel had bedorven; elf jaren waarin gezaaid is wat later werd gemaaid, ook op het gebied van Christelijk onderwijs.

Voorwaar, Weesp had Ds. Moulijn hartelijk lief, den herder die in de stad en in het Carspel veel en gaarne werd gezien, ook bij hen, die in menig opzicht anders dachten dan hij.

Dit is zeker, velen daar herinneren zich nog de bezielende prediking en nauwkeurig uitgewerkte bijbellezingen, waarmee Ds. Moulijn gewoon was op te treden voor zijn gemeente.

En daarbij bleef het niet.

Deze vroolijke prediker van Gods genade deed ook ernstig huisbezoek.

Ik was nog een jongen, en wist nauwkeuriger het aantal ruitjes in de kerkramen achter den preekstoel van Weesp's schoone kerk op te geven, dan de punten van Dominee's preek, maar toch herinner ik mij, dat het mij meermalen pakte wat hij zei, dat ik onder zijn gehoor den lust heb ontvangen om ook Dominee te worden, en dat ik nimmer vergeet, wat hij in een catechismuspreek eenmaal zei over de reinheid der zeden, en de heiligheid van het huwelijk.

Zóó preekte Ds. J. Moulijn.

Ja, nog zie ik hem bij mijn vader en moeder, op huisbezoek, zitten in die kleine zijkamer van de onvergetelijke ouderlijke woning op de Nieuwstad. Dan zweeg de blijde schaterlach, en riep de herdersstem tot beslist kiezen, tot geduldig lijden, tot geloovig hopen.

Zóó deed Ds. J. Moulijn huisbezoek.

En in den omgang..... overal stond de deur voor hem open, en toch had hij niets van een allemansvrind: het was een karakter van metaal, met een fijn besnaarde ziel, die veel Lofgezag liet hooren.

En in huis..... het was er levendig, en hij wandelde met hartelijke liefde in het midden van vrouw en negen kinderen, altijd vertrouwend op de almacht van Gods liefde, en gedurig roemende in de uitkomsten door 's Heeren Vaderhand.

Zóó leefde Ds. J. Moulijn.

De Zondagsschoolarbeid te Weesp dagteekent van zijn komst, en ik weet nog alsof het gisteren was, dat Mej. Haas, Mej. Prins, en eindelijk Ds. Moulijn, ons les gaf. Ja, die hebben alle drie veel gedaan voor veler vorming: thans rusten ze van hunne werken, en zijn bij Vader thuis.

Ds. J. Moulijn is gestorven den 7den December 1902.

Maar niet te Weesp, waar hij velen leidde op den levensweg. Misschien heeft hij zelf wel eens gedacht daar zijn graf te vinden, en misschien hadden velen daar het ook wel verwacht in vroegere jaren. Maar Gods wegen waren ook met dezen dienstknecht anders dan der menschen wegen.

Nadat hij den herdersstaf aan den Vechoever had neergelegd, gaf de Opperherder hem dien nog 23 jaren lang te Nijmegen in handen. En ook daar heeft deze prediker, die het roemen van Gods barmhartigheden nooit moede werd, zijn plaats niet nutteloos beslagen.

Ds. Moulijn, zoo zei mij pas nog iemand die het weten kan, liep nooit hard van stapel en ontvonkte schier nooit dadelijk voor de een of andere zaak in hooge geestdrift, maar als hij tot de overtuiging was gekomen, dat hij er aan meê moest doen, dan was hij, vooral in de dagen

zijner kracht, een man van stavast, een strijder zonder vrees, vooral tegen hen, die twee heeren wilden dienen en daarom maar matig ingenomen waren met zijn preeken, een werker van meer dan acht uren per dag.

Nu dat weten de Hervormden te Nijmegen ook wel, Classis en Ring zullen het niet vergeten en bij de Nederlandsche Zondagsschoolvereniging blijft deze Voorzitter van vele jaren in zegenend aandenken.

Maar daarmee is nog niet alles gezegd, nog lang niet alles gezegd.

Of wij hier dan wilden ophalen wat de vrouw verliest in haar man, de kinderen in den vader, de vrienden in den vriend?

Neen, want het is er ons volstrekt niet om te doen alles wat wij weten van dezen groote in Israel te zeggen: Moulijn was geen man voor loftuitingen en uitgebreide grafchriften.

Doch dit moet mij nog uit de pen: Neerbosch' Directie vergeet niet den invloed door Ds. J. Moulijn geoefend, gedurende de vele jaren dat hij hier de oudere weezen onderwees in de geloofs- en zedeleer, en dat gedeelte van de Kerkgeschiedenis, dat de erfgenamen der gezegende Reformatie behooren te kennen; Neerbosch' Bestuur vergeet niet en is dankbaar dat Ds. J. Moulijn, doordat hij de Weezen voorbereidde tot de openbare belijdenis des geloofs, langen tijd mede heeft gestuurd in de juiste richting: *Naar Boven*; en Neerbosch' Weezen, al zijn er nu velen van tot in Amerika, in Zuid-Afrika, neen, zij zullen geenszins ontkennen, dat Ds. J. Moulijn een gezegenden invloed oefende op de vorming van hun karakter, op het maken van hun levensprogram, op hun keuze tusschen goed en kwaad, op de aan te nemen verhouding tegenover den Bijbel, het gebed, de Avondmaalstafel, de Overheid, en het meest op het geloof in en de hartelijke overgave aan den Heere Jezus Christus.

Gods vertroosting en mogen uwe sterkte zijn, bedroefde Mevrouw Moulijn, zonen en dochteren van den man, wiens naam bij ons in hooge eere blijft, en Hij leere ons belijden als het moet, gelijk uw man, en te sterven, als het zoover komt, als uw vader.

R. I. P.

S.

Zondag.

I.

Wees gegroet, o blijde scheemring,
Dier gewenschte Sabbatdag!
Uit den hemel daalt gij neder,
Liefde brengt Ge en diep ontzag.

't Is, als draagt het uchtendwindje
Englenzangen met zich meê —
't Is, als deelt de gansche schepping
In uw onvolprezen vreê.

Blijdschap doet de ziele juichen
Die uw blijde komst verbeidt,
En de tranen zijn vergeten,
Gistren nog door smart geschreid.

Als Gods Engel treedt gij nader
En Gij zegent Berg en Dal;
Veld en Woud begroet Gij teeder,
Zegen brengt Gij overal.

't Is of alles schooner bloeie
 Waar Ge uw treden nederzet,
 Zelfs de madeliefjes geuren
 Op hun needrig varenbed.

't Vooglenheir verheft zijn vreugde
 In een blij en teeder lied,
 En de Zefiers ruischen mede:
 God vergeet zijn schepslen niet!

Al wat ademt, juicht en jubelt,
 Ook de mensch verheft zijn beê:
 Kom, o kom nu, Dag van zegen,
 Deel ons weer uw ruste meê!

II.

Wees gegroet, o blijde scheemring
 Van den dierbren Sabbatdag!
 Uit den hemel daalt gij neder,
 Liefde brengt ge en diep ontzag.

Zoete ruste brengt Gij mede,
 Rust voor 't moede menschenkind,
 Dat bij 't daaglijks rustloos zwoegen
 Luttel vreugdebloemen vindt.

Zorg en moeiten toeven immer,
 Arbeid roept ons keer op keer;
 Slechts als wij Uw komst aanschouwen
 Werpen wij die kluisters neer.

't Is of hooger hemelweelde
 't Blij gestemde harte boeit,
 En het dankbaar: „Abba, Vader!”
 Diep-gevoeld, het hart ontvloeit.

Gade en kroost, den werkman dierbaar,
 Wordt nu dubble min gewijd,
 Aller harten kloppen vroolijk,
 Als des levens Lentetijd.

Nieuwe kracht wordt ons gegeven,
 Levensvreugde en levenslust,
 En de ziel, verjongd, herboren,
 Wordt zich hooger heil bewust.

't Is of teedre liefdekoorden,
 Saamgesnoerd door Hooger hand,
 Nauwer ons aan 't leven boeien
 En aan 't Hemelsch Vaderland.

Daal, o daal dan telkens weder,
 Sabbat zoo vol heilgenot!
 Vredeweeker, Liefdebode,
 Die ons nader brengt tot God!

Als Gij neerdaalt uit den hemel,
 Juicht de schepping blij te moe,
 En het arme, zwoegend menschdom
 Brengt u dankbaar hulde toe.

BLADVULLING.

De twee misdadigers op Golgotha, welk met Jezus gekruisigd zijn, stellen op ontroerende wijze de scheiding voor, welke het kruis te weeg brengt. Er zijn op aarde twee klassen van menschen, die het eeuwige leven deelachtig zijn en die het niet zien. Niet de zonde scheidt hen, in dat opzicht zijn allen gelijk; neen het kruis scheidt hen.

REDT HEN DIE TER DOOD GEGREPEN ZIJN.

Redt hen die ter dood gegrepen zijn.

Daar gaan ze, die mannen van kracht en van moed,
Die zonen der golven, met staal in hun bloed,
Met spieren van ijzer, maar teeder van hart,
Zoo teêr dat hun meelij het doodsgevaar tart,
Vooruit door de branding, trots golfslag en wind,
Eer de afgrond den hulploozen scheepeling verslindt.

„Te helpen, te redden uit nijpenden nood,
„Verlossen die armen, gegrepen ter dood!”
Dat denkbeeld bezielt hen, die hoop vuurt hen aan,
En doet hen den strijd met de waat'ren bestaan;
Wat nood hen bespring', wat gevaar hen ook wacht;
Zij laten niet af tot hun taak is volbracht!

En de Christen hoort een stemme:
„Kinderen des Koninkrijks,
„Gij, verlost uit dieper nooden,
„Volgt hen na, doet desgelijks!
„Redt ze, die ter dood gegrepen
„Wanklen naar een snel verderf;
„Voert hen met des Geestes krachten
„Tot des Heeren veilig erf!”

B. T. K.

Winter.

't Is winter. De ijskorst dreigt den stroom
Te smeden in zijn boeien;
Al smaller, langs steeds breeder zoom
Moet worst'lend 't water vloeien.

't Is winter. Huilend giert de wind
Langs velden, bosschen, daken,
En doet in toorn, het sterk gebindt'
Der bouwmanswoning kraken.

't Is winter. Doodsch is 't heinde en veer
En dor naar winters wijze;
Het hongrig wintervoog'lenheer
Roept krassend om zijn spijsje.

't Is winter. 't Sneeuwkleed wit en kil,
Dekt als een lijkwâ de aarde;
Een reuzenkerkhof, stom en stil,
Werd heel de zomergaarde.

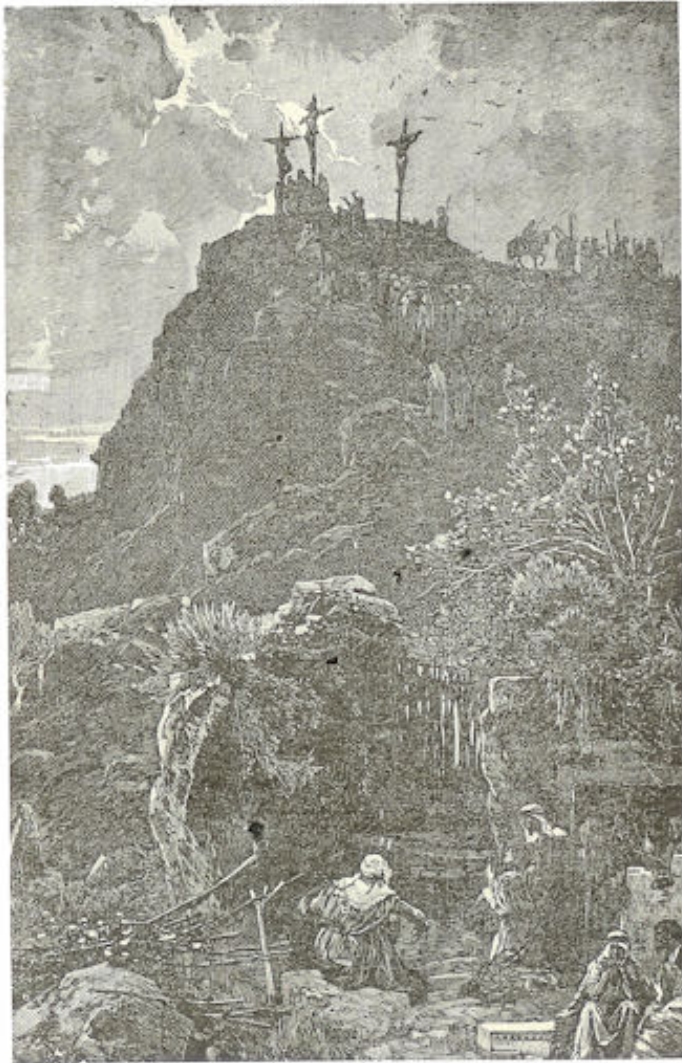
't Is winter. Maar Gods wondermacht
Behoedt 't verstervend leven,
En zal, na langen winternacht,
Een blijde lent' hergeven!

B. T. K.

WINTER.

De Psalm van Calvarië.

CALVARIË.

Aandoenlijk is het wat de hoofdschedelplaats ons predikt. Neen, wie op Goeden Vrijdag naar het Evangelie des kruises luisteren kan met de blijde zekerheid in 't hart: het is alles volbracht, volbracht ook voor mij, behoeft nog volstrekt niet tot de weekhartigen te behooren om dan stillekens een traan weg te pinken uit het oog.

Dat zesde kruiswoord toch is beteekenisvol. Geen lied is zoo diep, zoo goddelijk, zoo blijvend van waarde, als de Psalm van Calvarië.

Let maar op zijne goddelijke heerlijkheid. Ach, wanneer dit zeggen van den stervenden Heiland niets meer beteekent, dan wat eene moderne uitlegkunde er van gemaakt heeft: het is gedaan met mij — de vijanden hebben mijn werk vernietigd — nu gaat de hoop mijner volgelingen in bloedroode nevelen onder . . . waarom zouden wij dan jubelen op dezen dag?

En als wij in dat zesde kruiswoord van Jezus niets anders mogen beluisteren dan den juichtoon van een armen lijder, die in den dood zucht: „gelukkig, het is afgelopen — goddank, dat de laatste teug uit mijn lijdensbeker gedronken [is]” — waarom dan gesproken en hoog opgegeven van een *goeden* Vrijdag?

Maar neen, geen klacht vol teleurstelling, en ook geen juichkreet over het welkom einde van een onwillig betreden weg, verneemt ons oor hier.

Het is volbracht. . . . dat is de meest klassieke Psalm, die ooit gezongen werd; een Psalm, waarvan het voorspel in den hemel is afgespeeld, en in welks melodie de kerk van alle eeuwen zich blijft verlustigen.

Wat toch is volbracht? — *De prijs der voldoening is*

betaald. Wij kennen de sombere bladzijde van onzen Bijbel, waar ons het zondig doen en laten van het eerste menschenpaar wordt meegedeeld. Ja, wij ervaren het ook allen, dat de erfenis van Eden ons eene natuur bezorgde, die, onwedergeboren, geneigd is om Gods geboden met gedachten, woorden en werken te overtreden, en ons als doodschuldigen en doemwaardigen bij den heiligen God te boek stelde. Dan, Godlof op de Adventsprediking van Eden: „Adam, waar zijt gij?” volgde Efrata's zang, volgde ook Calvarië's Psalm. Jezus Christus is in de menschheid ingetreden, onder de wet gegaan. De tweede Adam kwam om den hemel weer op aarde, de aarde weer in den hemel te brengen. Vandaar ook dat schandhout op Golgotha: *onze* schande, *onze* straf nam Hij op Zich. Vandaar ook dat Hij dat kruis kiest tot zijn stervenspeluw, waaraan het in den dood verbleekte aangezicht neerzinkt: *onze* schuld, de bezoldiging voor *onze* zonden droeg Hij.

Het is volbracht! O juich dan vrij, kerk des Heeren: Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons.

De Psalm van Calvarië geeft veel juichensstof. Hij vertolkt ons bovendien dat *de macht der zonde verbroken is*. Zing bij tijden uw treurzang, mijn lezer, over de onbeduidendheid van uwe kracht. Bloos vrij over uwe gedurige struikelingen. Schaam er u diep over, dat ge honderdmaal aan uwen Koning beloofd hebt Hem op den voet te zullen volgen, en dat ge toch al te dikwijls op een afstand van Hem leeft. Vrees voor het gebrek aan kloekheid en frischheid in uw getuigenis. Klaag er over, dat ge zoo weinig licht geeft in de wereld, en dan nog zoo dikwijls *half, kunst- en valsch* licht. Maar gij behoeft niet te wanhopen aan uzelfen bij het kruis. Dit leere ons wel steeds meer onze diepe afhankelijkheid te gevoelen; het weve ons het kleed van ootmoed om de leden, waarin het: „Hij alles — ik niets” een kenmerk van echtheid is; het stemme ons

tot een aanhoudend gebed om den Heiligen Geest, die in ons al het onreine verteert en al het onheilige omverwerpt.

Doch luister ook gedurig met vernieuwden ernst naar den Psalm van Calvarië: Het *is* volbracht. Neen, de zonde die u nog vervolgt, die u telkens bij de ziel opkruipt, zal u niet, zal u nooit meer verdoemen. Er is geene verdoemenis voor degenen, die in Christus Jezus zijn. Gij hebt als een vernederd zondaar met de hand des geloofs de vergeving uwer zonden uit Christus' genadehand aangenomen, gij hebt u geheel en oprecht aan Hem overgegeven voor leven en sterven . . . jubel vrij, gij zondigt; zeker, maar slaaf der zoude zijt gij niet meer.

Met Hem gekruisigd en met Hem opgestaan zijt gij van Hem, die al den Zijnen troostvol verzekert: Ik leef en gij zult leven. Daarom boven uw zelfaanklacht uit, worde door u de levenspsalm gezongen: Ik leef, ik leef, doch niet meer ik, Christus leeft in mij. Want ik ben verzekerd, dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch macht, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch eenig ander schepsel mij zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, mijnen Heer.

Inderdaad, wie den Psalm van Calvarië in zijne goddelijke heerlijkheid verstaat, heeft niet alleen een goeden Vrijdag, maar goede dagen en goede jaren — ook een goede toekomst. Immers, *de schrik des doods is overwonnen*, sinds Jezus Christus zichzelf heeft overgegeven tot in den dood des kruises. Ja, wij begrijpen het, kind dezer wereld, waarom uw vreugdezangen verstommen, wanneer gij denkt aan den dag, dat de groote zwarte wagen voor uw huis zal stilstaan. De werkelijkheid, dat uw hand, die nu op allerlei deuren klopt, om nieuwe verstrooiing en afleiding, eenmaal, wie weet hoe spoedig, verstijfd ter neder ligt in de groeve der vertering, achtervolgt u als een akelig spooksel. De ijzige dood! . . . Ziet, die schrik is voor ons weggenomen. Wij zullen sterven, gewis! Maar wie gereinigd is door het

bloed des kruises, heeft een anderen kijk op dood en eeuwigheid, dan de harten, die nog voortleven met de zonden en ongerechtigheden van een verbeuzeld leven.

Gij, o zondaar, vreest voor de toekomst, omdat gij u niet hebt laten verzoenen met uwen God, wij gaan voort en roepen het dankend uit: de dood komt, maar heeft aan mij niets! Gij gaat uw Rechter tegemoet, wij onzen Redder. Gij moet zelf uwe zonden, heel uw verzondigd leven verantwoorden, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Die zal zorgen voor een ongehinderd behouden worden van allen; die in Hem gelooven. Gij siddert reeds bij de gedachte aan de nadering van den dood; wij zullen voortgaan en stamelend alom laten hooren, dat wij iets verstaan van 't zesde kruiswoord.

Dat vrij dan eens al 'taardsche mij begeve!

Als mijn bezwijkend hart den laatsten vijand vreest,
O Christus Gods! Spreek dan tot mijne ziel: „Ik leve
En Ik ben dood geweest.”

S.

Ik ga niet met hem mede.

Wie tijd en vlijt
Der zonde wijd'
En 't breede pad betrede,
Al volgt hem daar
Een groote schaar, —
Ik ga niet met hem mede.

Wie licht en kracht
Alleen verwacht
Van zijne zwakke rede,
En naar het woord
Van God niet hoort, —
Ik ga niet met hem mede.

Wie met den schijn
Van vroom te zijn,
Bedrieg'lijk zich omkleede
Hoewel 't gewaad
Hem niet verraadt, —
Ik ga niet met hem mede.

Wie in zijn trots,
Den Christus Gods
Kan missen tot zijn vrede,
En 't levensbrood
Met Hem verstoot, —
Ik ga niet met hem mede.

Wie met den mond
Zijn leer verkondt,
Maar niet bij elke schrede
Hem volgt, en vraagt
Wat Hem behaagt, —
Ik ga niet met hem mede!

Wie 't hart niet bloedt,
Hoe de euvelmoed
Zijne eer met voeten trede,
En andermaal
Hem kruis' en smaal', —
Ik ga niet met hem mede.

Wie met verdacht,
Op ketterjacht
De wapens scherp' en smede,
En 't zaad verspreid'
Van bitterheid, —
Ik ga niet met hem mede!

Maar wie gelooft
Met hart en hoofd,
En waakt in den gebede,
In liefde leeft
En 't kwaad weerstreeft,
Met dezen ga ik mede.

AAN DEN EINDPAAL.

Aan den eindpaal.

Wij blikken terug op het jaar, dat vervloog,
Op 't jaar met zijn vreugde en zijn smarten;
Op moeiten en zorgen van allerlei aard,
Op zegen voor huizen en harten.

Wij blikken omhoog tot dien God, Die 't ons gaf,
Van nieuws ons Zijn liefde openbaarde.
Hij was het, Die kracht schonk en vrede en ook troost,
Naar lichaam en ziel ons bewaarde.

Wij blikken vooruit in 't onzeker verschiet
En vragen: wat zal het ons brengen?
Geen nood voor den mensch, die in Christus gelooft:
Wat goed is, God zal 't hem gehengen.

O God, onze Heer, die tot hiertoe ons bracht,
Wij blijven onszelf U betrouwen.
Bij 't denken aan U zwijgt van zelf elke klacht;
Wie steunt op Uw trouw, op Uw liefde en Uw macht,
Zal nimmer die keuze berouwen.

Laat jaren dan voortgaan en eeuwen daarbij,
Wij hebben een Koning daarboven;
Den Heer, Die een schild is voor elk, die Hem vreest,
Die is en zal zijn die Hij ook is geweest
Komt, laat ons Hem leven, Hem loven!

S.

C. L. v. D. B.

Het avondpijpje.

 at smaakt mij 't avondpijpje zoet,
 Als 't dagwerk is volbracht,
 En 't Westen praalt met gouden gloed
 Bij 't naadren van den nacht!

Ik spoed mij naar den heuveltop
 Waar niets mijn rust verstoort,
 En zoek een malsche graszoo op,
 Waar 't uitzicht mij bekoort.

En 't is mij, of de hemelvreë
 Die heel natuur omhult,
 Mijn ziele neigt tot dank en beë,
 En hart en zin vervult!

Ik jaag geen wuften rijkdom na,
 Maar arbeid voor mijn brood —
 Mijn vrouw zwoegt mede vroeg en spä;
 Mijn kindren worden groot!

Gezondheid is de grootste schat,
 Ons daaglijks toebedeeld;
 De liefde 's huwlijks grootste schat,
 Wat mij het meeste streelt!

En toeft er 's avonds, als ik keer,
 Geen feestonthaal voor mij:
 Het avondpijpje smaakt mij meer
 Dan keur van lekkernij!

F. H. v. L.

INHOUD.

	Blz.
Kalender	3
Zons- en maansverduisteringen	28
Tijdrekeningen	28
Israëlietische feestdagen	28
Christelijke feestdagen	29
Verjaardagen van het Koninklijk Huis	29
Lijst van Paasch- en Pinkstertijden in de eerstvolgende jaren	29
Opgave der jaarmarkten	30
Weekmarkten	47
Posterijen	51
Telegraphie	56
Internationaal verkeer.	58
Buitenlandsch munten.	59
Renterekening	60
Zegel	61
Handelspapier	61
Thermometerschalen	61
Tuinkalender.	62
Reglement tot opnemng van kinderen in de Weesinrichting te Neerbosch	66
Naamlijst der weezen, die een handwerk leeren	71
Verslag van den weezenarbeid te Neerbosch over het boek- jaar 1902/1903.	73

MENGELWERK.

	Blz.
Bij het begin, door S.	83
Gods goedheid, door J. v. H.	105
Een zonderlinge brief of wat één enkel woord vermag, door J. D. v. A.	106
Kent gij den schat? door C. v. K. C.Ez.	109
De Kerstboom, door v. K.	113
Daniël voor Belsazar, door D.	118
Een eenvoudige, door v. d. S.	122
Bij den ingang, door A. T.	124
Hoe ik een wees leerde kennen te Maastricht, door A. Pijnacker Hordijk.	126
Kerkwaarts, door J. v. H.	137
Ds. Moulijn, door S.	139
Zondag, door F. H. v. L.	143
Redt hen die ter dood gegrepen zijn, door B. t. K.	147
Winter, door B. t. K.	149
De Psalm van Calvarië, door S.	151
Ik ga niet met hem mede, door N. A.	154
Aan den eindpaal, door C. L. v. d. B.	157
Het avondpöppje, door F. H. v. L.	158

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Averbosch.

	Ing.	Geb.
Rijkskinderen. Een verhaal uit de Nieuwe Wereld. Naar het Engelsch (Under the southern cross)	f 1.50	f 1.90
Valeria of Keizerin en Slavin. Uit den vreemde vertaald en van een inleiding voorzien door J. P. G. WESTHOFF	„ 0.75	„ 1.—
SHELDON, CHARLES M., In Zijne voetstap- pen, of Wat zou Jezus doen	„ 1.60	„ 1.90
ARCOCK, D., Hubert Bohun. Eene geschie- denis uit Boheme. Met illustratiën	„ 1.50	„ 1.90
HENRI, God is liefde of „Kiest u, wien gij dienen zult.“ 2 ^{de} druk	„ 0.75	„ 1.—
Zadok's kleindochter, of De leidingen Gods met een verstooten kind. Uit het Duitsch door P. W. A. KORTE	„ 1.—	„ 1.30
BUREN, H. E., Na lijden, verblijden, of Gehoorzamende de stemme Zijns Woords. Een verhaal tijdens Leidens beleg	„ 1.25	„ 1.60
FRANEL, MARIE S., Madeleine of Groot- vaders boek. Geschiedenis voor de Jeugd. 3 ^{de} druk	„ 0.80	„ 1.10
ARCOCK, D., In de woestijn. Verhaal uit het leven der Protestanten in Frank- rijk voor de Revolutie. Vrij bewerkt door E. J. VERBENDAAL	„ 0.75	„ 1.—
LUSLJE, EMMA, Glancia. De Grieksche Slavin. Een verhaal uit de eerste Christengemeente ten tijde van Pan- tus. 3 ^{de} druk	„ 1.25	„ 1.60
—, De halve Maan en het Kruis of Het ontstaan van het Mohammeda- nisme. Een geschiedkundig verhaal. Uit het Duitsch door H. J. K. Met een woord van aanbeveling van J. P. G. WESTHOFF	„ 1.50	„ 1.90
Marcella. Eene Diacones uit het oude Rome. Uit den vreemde vertaald en van eene inleiding voorzien door Ds. J. P. G. WESTHOFF	„ 0.75	„ 1.—
MORGAN, MRS. HUNT, Elvira of De macht van het Evangelie. 2 ^{de} druk	„ 1.—	„ 1.30

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Neerbosch.

	Ing.	Geb.
Tom Heriot. Zijne lotgevallen en ongelukken. Een boek voor jongens. 2 ^{de} druk.	f 0.90	f 1.10
KEUNING, J., De oed op het graf. Een verhaal uit de geschiedenis der Hervorming in Spanje.	„ 0.60	
DISSELHOFF, JULIUS, De groote Oorlog tusschen Frankrijk en Duitschland. 5 ^{de} druk.	„ 0.40	
De Zeeroover van Helgoland of het recht zonder God. Een historisch verhaal uit de XVI ^{de} eeuw.	„ 0.60	„ 0.85
MEER, VAN DER, Louis Dalton. Oorspronkelijk verhaal.	„ 1.75	„ 2.25
NOTTEN, J. W. A., De Ernst des levens.	„ 0.60	„ 0.90
STERN, A., Fabiola. Een verhaal uit de vervolgingstijden der eerste Christenen.	„ 1.25	„ 1.60
SWAN, ANNIE S., John Maitland. Een familiegeschiedenis, door MARTA.	„ 1.60	„ 1.90
A. L. O. E., Dora's Vergissing of Israëls Tabernakel. Een verhaal uit het Engelsch, door A. VAN OS.	„ 0.75	„ 1.—
LIEFDE, J. L. F. DE, De Ondste. Een oorspronkelijk verhaal.	„ 1.90	„ 2.40
Alkmaars Victorie of Keizer en Keurvorst.	„ 0.60	„ 0.85
GIBBERN, AGNES, De kleine handlangster des Heeren.	„ 0.90	„ 1.20
GOES, J. J., Er zij liebt. Een verhaal uit het Thüringerwald ten tijde der Hervorming.	„ 1.—	„ 1.30
Zonder getuigen. Uit het leven eener dienstbode. 2e druk. Met geïll. omslag.	„ 0.35	
ZWART, A. C. DE, Vernederd en verhoogd.	„ 0.30	
WIERSMA, J. H., Stemmen van één klank.	„ 1.—	„ 1.30
LINSCHOTEN, J. H. VAN, Mathilde of de Dochter van een kermiskomediant. Uit het leven. Naar het Eng. van MEYR, WALTON. 3 ^{de} druk.	„ 0.75	„ 1.—
SWAN, ANNIE, Langs verschillende wegen of De Tweeling-broeders.	„ 1.90	„ 2.40
KOETSVELD CEZ., C. VAN, In den strijd des levens.	„ 1.—	„ 1.30
—, Martha. Verhaal voor Jongelieden.	„ 0.35	

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Neerbosch.

	Ing.	Geb.
GRUBBS, E., „Hoe staan de effcienten?" Een verhaal voor het volk.	f 0.50	
—, Jan Malaban. Eene geschiedenis voor het volk. 2 ^{de} druk.	„ 0.50	f 0.75
—, Jan van Dalen of De zegen des geloofs. 3 ^{de} druk.	„ 1.—	„ 1.30
—, Het land van Wiejewanie. Vertelling voor knapen en meisjes.	„ 0.50	
—, Moeders Schatteboud. Vertelling voor Jongelieden. Met muziekstuk.	„ 0.65	„ 0.90
—, Mofie. Een verhaal. 3 ^{de} druk.	„ 1.20	„ 1.50
—, Twee Zwervelingen of Jood en Christen. Een verhaal voor Jongelieden. 3 ^{de} druk. Met karakteristieke platen.	„ 0.90	„ 1.20
LINSCHOTEN, J. H. VAN, De zoon van den Reidsnijder. Eene historische schets uit den tijd van het martelaarschap der Republiek.	„ 1.20	„ 1.50
LUCAS, ANNIE, Binnen ijzeren muren. 2e druk.	„ 1.25	„ 1.60
—, Leonie of Licht uit Duisternis. Een verhaal uit den Fransch-Duitschen Oorlog. Naar het Engelsch.	„ 1.—	„ 1.30
—, Wenzels's Erfenis of Getrouw tot in den dood. Een verhaal uit Boheme. 2 ^{de} druk.	„ 1.50	„ 1.90
KOETSVELD CEZ., C. VAN, In één bundel. Een zestal novellen.	„ 1.—	„ 1.30
HARDENBERG, A., Bloemlezing uit zijn geschriften.	„ 0.70	
—, Jonker Radolf, een ridder van het Compromis. Een verhaal uit het begin van den 80-jarigen oorlog.	„ 0.80	„ 1.10
Siegfried uit het Bloemendalsche bosch of Het blonde en zwarte Malineken. Naar het Hoogduitsch van ADELHEID VON ROTENBERG.	„ 0.40	
Magdalena of Een voorval uit het leven in Canada. Een boeiend verhaal voor Jong en Oud.	„ 0.60	„ 0.90

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Neerbosch.

	Ing.	Geb.
KORTSVEED O'EZN., C. VAN, Moeders zegen	f 0.20	
LINSCHOTEN, J. H. VAN, Geschiedenis van den kleinen Prits	" 0.25	
LODENSTIJN, JOH. VAN, Bloemlezing uit zijne geschriften	" 0.25	
PEKA, Paradiso, Een Kerstspreekje voor grooten en kleinen	" 0.30	
SCHILL, ERNST, Om de vrijheid des geloofs, Een vertelling uit Z. Rusland.	" 1.—	f 1.30
A. L. O. E., Sophia Claymore of liefde en Vertrouwen, Met geill. omsl. en pl.	" 0.25	
Anna of 's Levens strijd, Naar het Deensch.	" 0.75	" 1.—
KIEVLET, W. H., De Sneeuwstorm, Eene vertelling	" 0.50	
— —, De Gewelven van Arendsburg, Met geillustr. omslag en 3 gelith. plaatjes	" 0.75	" 1.—
KLOPPERS, P. J., De jonge Tamboer, Een verhaal uit den tijd van Napoleon I.	" 0.60	
YOUNGE, Ch. M., De slaven van Sabinus, Jood en Heiden, Uit het Engelsch.	" 1.—	" 1.30
Rijk in God en rijk in goud of De overburen, Eene Amerikaansche Novelle, Vrij naar het Engelsch, 2de druk	" 1.—	" 1.30
WART DE CHARRIBBE, C., Schuld en Verzooning	" 1.20	" 1.50
GOES, J., Bloemlezing uit zijn geschriften, Met portret	" 1.—	
HARDENBERG, A., Antoine Perrier, Een historisch verhaal uit den opstand in de Cevennen	" 0.60	" 0.85
STRETTON, HESRA, Cassy of De kleine pelgrim met den kleinen last, 6de druk	" 0.60	
WILDEBOER, MEV., Grietje en haar Paaschlam, Een verhaal voor Meisjes, 3de druk	" 0.25	
— —, Ware blijdschap of rust na strijd	" 0.60	
WHATELY, MISS E. J., Mabels Ervaringen	" 0.35	
BUNYAN, JOHN, Des Pelgrims reizc van deze wereld naar de toekomstige, Opnieuw vertaald door J. L. PIERSON, Met 12 plaatjes, 3de druk	" 0.65	" 0.95

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Neerbosch.

	Ing.	Geb.
BUNYAN, Des Pelgrims reizc van deze wereld naar de toekomstige, 2de deel, 2de druk, Christinnereis, Vertaald door J. L. PIERSON, Met Plaatjes	f 0.65	f 0.95
Bovenstaande 2 werkjes worden ook geleverd in een band gebonden tegen den prijs van f 1.75 per Exemplaar.		
John Bunyan, Naar zijn leven en uit zijne geschriften beschouwd, Vrij naar het Engelsch bewerkt	" 0.75	" 1.—
SCHNELLER, LUDW., Kent gij het land? Beelden en tafereelen uit het Beloofde Land, tot opheldering der H. Schrift, Met een woord vooraf van J. P. G. WESTHOFF, Ev. Luth. Pred. te Amsterdam, 4de druk	" 1.90	" 2.50
SCHNELLER, LUDWIC, Kent gij Hem? Een levensbeeld van den Heiland, aan de hand der Evangelien en in het licht van het Beloofde Land, Met een voorwoord van J. P. G. Westhoff, 2de dr.	" 1.90	" 2.50
SERGEON, C. H., Het genezende Woord, Toespraak onder het tekstmotto: „Hij zond Zijn Woord en heelde hen”	" 0.15	
— —, Laat uw licht schijnen of Sermoeuen in kartsen, Uit het Engelsch door C. S. ADAMA VAN SCHEUTEMA, 2de druk, Met een groote menigte illustratiën	" 1.—	" 1.30
VOORHOEVE, H. C., Psalmen voor den Zondag, 1e deel, Geschenk voor oud en jong	" 0.90	" 1.20
— —, Psalmen voor den Zondag, 2e, 3e en 4e deel, Geschenk voor oud en jong	" 0.90	" 1.20
ALEXANDER, VINET, Overdenkingen, door H. C. VOORHOEVE, Naar het Fransch	" 0.60	" 0.85
LINDEKLOOT, JOH. VAN 't, Eenige gedachten over Amerikaansche Toestanden	" 0.40	
ADAMA VAN SCHEUTEMA, C. S., Charles Haddon Spurgeon, 3e dr, Met portret	" 0.90	" 1.20
MOODY, D. L., De Bijbel in de praktijk	" 0.90	" 1.20
HOFMEIJER, N. J., Blikken in den Bijbel, Een honderdtal korte toespraken	" 2.40	" 2.90

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Aerbosch.

	ing.	Ges.
FAURE, L. H. F. A., De arbeid der gemeentediácones, inzonderheid op het platteland.	f 0.15	
VLEGER, A. DE, De Hollandsche Zending in Egypte. Met een voorbericht van Dr. J. H. GUNNING. Bevatende 2 portretten en een 3-tal illustr.	„ 0.30	
ZEGERS, J. L., Diákonen en Diákonenarbeid.	„ 0.25	
MEYER, A., Dja-Ogot of De eersteling der Batakken 5 ^{de} druk.	„ 0.10	
SCHREIDER, Dr. H. G., „Foto”. Een bezoek in Paramaribo. Met een inleidend woord van P. VAN WERK JR., Pred. te Amsterdam.	„ 1.25	
LINDENHOFF, JOH. VAN 'T, Eenige gedachten over Ziekenbezoek	„ 0.25	
Joseph Rabinowitsch, de beweging onder de Joden in Rusland, een merkwaardig teeken des tijds. Uitgegeven door de Nederl. Vereeniging voor Israël.	„ 0.50	
Verslag der Driedaagsche Samenkomsten, in de Weezenkapel te Noerbosch, ter bespreking van verschillende Christel. belangen; gehouden 15—17 September 1891.	„ 0.15	
KONINK, H. H., Der weezen Gedenkboek. De Geschiedenis der Weesinrichting.	„ 0.50	
De Koerier van den Keizer. Avonturen van een jongen Duitscher in Mexico. Eene vertelling. Uit het Duitsch, door D. J. Een echt jongensboek.	„ 0.90	f 1.20
BONK, Dr. JOH. V., Eenige wenken voor allen, die werkzaam zijn in het werk der tw. Zending; vooral ten dienste van Chr. Jongelingsvereenigingen.	„ 0.35	
DOSKER, Rev. NICH. H., De Holl. Gereel. Kerk in America. Nagelaten handschrift. Met portret.	„ 1.25	„ 1.60
BUDGE, FRANCIS ANNE, Stevan Grellet. Het leven van een Zending.	„ 0.50	
In Memoriam. MEYER, VAN 'T LINDENHOFF—SIPMAN.	„ 1.—	

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Aerbosch.

	ing.	Ges.
DAVID, V. D., Een geheiligd leven. Uit het Engelsch door v. H. 2 ^{de} druk.	f 0.75	f 1.—
MURRAY, Dr. ANDREW, De volle Pinksterzegen of Het éene noodige.		„ 0.75
Aanteekeningen over het gebied des Heeren. Met een voorwoord van J. C. KNOTTENBUS, Predikant der Ned. Herv. Gem. te 's Gravenhage.	„ 0.30	
MOODY, Dr. L., Bijbelsche Karakters.	„ 0.75	„ 1.—
KÄHLER, M., Het sterven van onzen Heer en Heiland, in het licht Zijner prediking en van Zijn leven.	„ 0.25	
GUNNING JIJZ., Dr. J. H., De roeping onzer Kerk tegenover Israël. Referaat gehouden op het Kerkelijk Congres te Amsterdam.	„ 0.75	
VINEY, A., De eenzaamheid den Evangeliedienaar aanbevolen. Vertaald door H. C. VOORDEVE, 2 ^{de} druk.	„ 0.25	
HOOE, J. M. J., Gedachten en opmerkingen op Godsdienstig en zedelijk gebied.	„ 0.40	
Wat zegt Gods wet tot kinderen? Voor Zondagschool en Huisgezin, door de Schrijfster van „Het Onze Vader”.	„ 0.15	
Zie opwaarts. Eenige gedachten naar aanleiding van den Hemel en de Engelen.	„ 0.15	
Zending H. van Dijken. Zijn loven en arbeid op Halmheira, door M. J. VAN BAARDE, Zending te Duma.	„ 0.30	
LINDENHOFF, J. VAN 'T, Menschen die ik gekend heb.	„ 0.25	
KOOY, F. VAN, Bijbelsche Geschiedenissen. Ten dienste van Jongelieden.	„ 0.90	
TJIBONSHA, J., De geschiedenis der Zending, tot op den tijd der Hervorming.	„ 0.75	
JESSE, (C.), Handboek bij het Godsdienst-onderrwijs; 4 ^{de} verbeterde en bijgewerkte druk.	„ 1.60	„ 1.90
ADANA VAN SCHILTEMA, C. S., Der kinderen deel. Toespraken in de Kinderkerk.	„ 1.—	

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Aarbosch.

	log.	Geb.
FAURE, L. H. F. A., De arbeid der gemeentediácones, inzonderheid op het platteland.	/ 0.15	
VLEGER, A. DR., De Hollandsche Zending in Egypte. Met een voorbericht van Dr. J. H. GUNNING. Bevatende 2 portretten en een 3-tal illustr.	„ 0.30	
ZIEGERS, J. L., Drakonen en Diakonenarbeid.	„ 0.25	
MEYER, A., Dja-Ogor of De eersteling der Batakkers 5 ^{de} druk.	„ 0.10	
SCHREIER, DS. H. G., „Foto”. Een bezoek in Paramaribo. Met een inleidend woord van P. VAN WIJK JR., Pred. te Amsterdam.	„ 1.25	
LINDENHOUT, JOH. VAN 't, Eenige gedachten over Ziekenbezoek.	„ 0.25	
Joseph Bahinowitsch, de beweging onder de Joden in Rusland, een merkwaardig teeken des tijds. Uitgegeven door de Nederl. Vereeniging voor Israël.	„ 0.30	
Verslag der Driedaagsche Samenkomsten, in de Weezenkapel te Aarbosch, ter bespreking van verschillende Christel. belangen; gehouden 15—17 September 1891.	„ 0.15	
KORPKEB, E. H., Der weezen Gedenkboek. De Geschiedenis der Weesinrichting.	„ 0.50	
De Koerier van den Keizer. Avonturen van een jongen Duitscher in Mexico. Eene vertelling. Uit het Duitsch, door D. J. Een echt jongensboek.	„ 0.90	/ 1.20
BERK, DS. JOHN V., Eenige wenken voor allen, die werkzaam zijn in het werk der Iuw. Zending; vooral ten dienste van Chr. Jongelingsverenigingen.	„ 0.35	
BOSKER, Rev. NICH. H., De Holl. Geref. Kerk in Amerika. Nagelaten handschrift. Met portret.	„ 1.25	„ 1.60
BUDGE, FRANCIS ANNE, Steven Grellet. Het leven van een Zending.	„ 0.50	
In Memoriam, MEYER, VAN 't LINDENHOUT—SIPMAN.	„ 1.—	

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Aarbosch.

	log.	Geb.
DAVID, V. D., Een geheiligd leven. Uit het Engelsch door v. H. 2 ^{de} druk.	/ 0.75	/ 1.—
MURRAY, DR. ANDREW, De volle Pinksterzegen of Het éene noodige.		„ 0.75
Aantekeningen over het gebed des Heeren. Met een voorwoord van J. C. KNOFFENBERG, Predikant der Ned. Herv. Gem. te 's-Gravenhage.	„ 0.30	
MOODY, D. L., Bijbelsche Karakters.	„ 0.75	„ 1.—
KÄHLER, M., Het sterven van onzen Heer en Holland, in het licht Zijner prediking en van Zijn leven.	„ 0.25	
GUNNING JHZ., DR. J. H., De roeping onzer Kerk tegenover Israël. Referaat gehouden op het Kerkelijk Congres te Amsterdam.	„ 0.75	
VINER, A., De eenzaamheid den Evangeliedienaar aanbevolen. Vertaald door H. C. VOORHOEVE, 2 ^{de} druk.	„ 0.25	
HOOE, J. M. J., Gedachten en opmerkingen op Godsdienstig en zedelijk gebied.	„ 0.40	
Wat zegt Gods wet tot kinderen? Voor Zondagsschool en Huisgezin, door de Schrijfster van „Het Onze Vader”.	„ 0.15	
Zie opwaarts. Eenige gedachten naar aanleiding van den Hemel en de Engelen.	„ 0.15	
Zending H. van Dijken. Zijn leven en arbeid op Bahmaheira, door M. J. VAN BAARDA, Zending te Duma.	„ 0.30	
LINDENHOUT, J. VAN 't, Menschen die ik gekend heb.	„ 0.25	
KOOY, P. VAN, Bijbelsche Geschiedenissen. Ten dienste van Jongelieden.	„ 0.90	
TIMMERMAN, J., De geschiedenis der Zending, tot op den tijd der Hervorming.	„ 0.75	
JESSE, (C.), Handboek bij het Godsdienst-onderwijs. 4 ^{de} verbeterde en bijgewerkte druk.	„ 1.60	„ 1.90
ADAMA VAN SCHIELEMA, C. S., Der kinderen deel. Toespraken in de Kinderkerk.	„ 1.—	

Uitgaven van de drukkerij der Weesinrichting te Akerbosch.

	Ing.	Ref.
Mooi. Anneke en andere verhalen. 2e druk.	f 0.75	f 1.00
Mijntje van den Essebeem. 3e druk .	" 1.—	" 1.30
Na vijf en twintig jaren. Levensherinneringen. 5de druk	" 1.30	" 1.75
Onbekende Martelaren	" 1.—	" 1.30
Philantropia	" 1.—	" 1.30
Uit de Portefeuille. Kleine schetsen uit eigen levenservaring	" 1.25	" 1.60
't Was maar een Boerenkummel. Een verhaal uit de Betuwe. 5de druk	" 1.—	" 1.30
Gebedsverhooringen in den Weezenarbeid.	" 0.25	
Het ontstaan der Weesinrichting	" 0.40	

 Zie verder onzen uitgebreiden **CATALOGUS** van **BOEK-** en **MUZIEKUITGAVEN**, welke op aanvraag gaarne **GRATIS** en **FRANCO** wordt toegezonden.

Uitgave van de drukkerij der Weesinrichting te Akerbosch.

Abonneert u op:

DE VRIEND DES HUIZES.

Geïllustreerd Tijdschrift voor het Huisgezin.

Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—

Dit is een der meest gezochte Tijdschriften in ons land, het telt zijn lezers reeds bij duizenden. En dit is niet te verwonderen, want niet alleen bestaat de inhoud uit de meest boeiende en degelijke verhalen en is die overigens zoo afwisselend en belangrijk mogelijk, maar ook voor de uitvoering worden zorg noch kosten gespaard. Prachtige platen versieren steeds elke aflevering, welke geregeld uit 64 bladzijden druks bestaat, zoodat de intekenaars aan het eind van den jaargang een boekwerk bezitten van circa 800 bladzijden in royaal 8° formaat, met minstens 100 groote en kleine illustratiën.

Halle. Meij. A. van Have, geb. Smits.
Hardevijk. Meij. M. Abblak.
Harlingen. Meij. A. Klein, Voorstraat.
Hattum. Bar^o. Van Heemstra, geb. Bar^o. van Wassenae.
Heesrade. Meij. Klein, geb. Wagenaar.
Heer-Arendskloek. Mevr. Keers.
Heerkerk. Mevr. Kainstent, geb. Van Dijk.
Heerenveen. Mevr. v. d. Mouden-Klinkenberg.
Heinoord. Mevr. Hidding.
Helou. Meij. C. C. de Visser, Smits.
Heino. Bar^o. van Dalem, geb. Westenberg.
Heider. Meij. Zedins.
Hilkevoetshuis. Mevr. Bekker, geb. Moon van den Berg.
Helmond. Mevr. Everts, geb. Hulbijn Vuraten.
Hellendoorn. Mevr. Groothengel-Ledebauer.
Hemmen. Bar^o. Van Lijnden van Hemmen.
Hongelo (Gelder.) Mevr. Pierson, geb. Schot.
Horlogerboek h. Meij. de Milt.
Horssen. Mevr. Westerman Halshin-Heestde.
Heusden. Mevr. Laatsman.
Hilversum. Meij. M. G. de Vries, Talma Torontaan 50.
Hooffplaat (Zee.) Meij. Jacobs.
Hoorn. Mevr. De Liefde, geb. Overbeek.
Hummelo. Mevr. Goossen van der Velden.
Kampen. Mevr. Zalsman, geb. Van der Ven.
Katwijk a/Z. Mevr. wed. Smij, geb. Beschoor.
Klundert. Mevr. Verhagen, geb. Van der Made.
Kampen a/d. Lek. Mevr. Zeetere, geb. Degens.
Laag-Keppel. Meij. C. W. Kautmann.
Laren (Geld.) Bar^o. Van der Bosch van Verwolde.
Laren (Utrecht.) Mevr. Hôte, geb. Van der Goss.
Leeuwarden. Mevr. Van der Hoek.
Te Huus, Voorstreek 38.
Lemmer. Mevr. De Zoete, geb. Munnika.
Liden. Mevr. v. d. Mandaren, Plantage 113.
Te Huus Oude Vest 91.
Lynt. Mevr. Verhage, geb. Van de Wall.
Luchem. Mevr. Steenbeek, geb. Clement.
Luustuin. Meij. Haasen.
Lopik. Mevr. De Zoete, geb. Nonhebel.
Luuden. Mevr. De Kamfort, geb. Bar^o. Van Hardenbroek.
Maasland. Meij. W. A. van Heel.
Maasland. Mevr. Kalma, geb. Seters.
Maasbühl. Mevr. Engelberts, geb. Quarles van Ufford.
Maklum. Meij. Zwolsman.
Meerssen. Bar^o. Van Heeckeren.
Mieren. Meij. Michaels.
Mepfl. Meij. Vink, geb. Lansing.
Middelburg. Mevr. Verheyden.
Te Huus, St. Jansstraat F 51.
Mimertsga. Mevr. De Vries, geb. Eessinga.
Molenwaaggraaf. Mevr. Strahouwer.
Monder. Meij. Heij.
Monnikendam. Mevr. A. Rines.
Nederhorne. Bar^o. Van Nagel van Nedechemert.

Nieuw-Lekkerland. Mevrouw Hulshof, geb. v. Rijn.
Names-Pekela. Meij. A. M. Feijser.
Noordwolde. Mevr. v. d. Held.
Noordwijk. Meij. Parlovel, geb. Van Egmoud.
Nanen. Meij. Begeman.
Nunspeet. Mevr. Müller, geb. Dijkfors.
Nicholsche. Mevr. Kousboom-Willenssen.
Nijkerk. Mevr. Middelkoop.
Nijmegen. Mevr. Van Hoogenhuzen.
Te Huus, Bloemestraat 131.
Nieuw-Kuijs, geb. Voorhoeve. Mevr. Kuijs, geb. Voorhoeve.
Nieuw-Koning. Mevr. Gunning, geb. Koning.
Oldebroek. Mevr. v. d. Wetters.
Oosterbeek. Mevr. Van Lindouk.
Oud-Beijerland. Meij. A. van der Sluis.
Oud-Charlois. Mevr. de Klark-Altena.
Oop bij Nijmegen. Mevr. v. Oosterzee-Krause.
Overschie. Meij. wed. Van Rennes, geb. Van Schie.
Overssen. Mevr. Bijleveld, geb. Van der Vliet.
Poortvliet. Mevr. Krijger.
Pannerd. Mevr. Van der Floer.
Radde. Mevr. Boonstra-Heringa.
Paltershock. Meij. J. Sieber.
Renswoude. Bar^o. Laets van Amerongen, Villa Overbosch.
Ressen. Mevr. Eersen.
Rhoon. Meij. M. G. Schepman.
Rotterdam. Mevr. Van Herwerden-Stoffens-Camvenburg's eiland.
Te Huus, Opper 158.
Roozendaal (N.-H.). Mevr. Scholten van Aschat.
Rijnsburg. Mevr. Van Druiten.
Sappemeer. Meij. Krijper.
Schagen N.-H. Mevr. Petrusz-Ramming.
Schermula. Meij. Yriehug.
Scherpenzeel (Geld.) Meij. J. I. Wetter.
Scheerdingen. Mevr. Lee, geb. Maas.
Schiedam. Mevr. Van den Broek, geb. Philipse.
Schoonhoven. Mevr. Conrad.
Schoonveerd. Mevr. Cladder.
Seroukerke. Mevr. Waardenburg.
Sexbierum. Mevr. Mijer, geb. Felia.
Sittard. Meij. A. Hofer.
Sliedrecht. Mevr. Ten Kate.
Sluis. Meij. Heunquin.
Spannum. Mevr. Schuurmans Stekhoven.
Stadskanaal. Meij. P. Compagn.
Staphorst. Bar^o. Van Dedem.
Stavoren. Mevr. Groeneweg.
Steenwijk. Mevr. Eykman.
St. Oedenrode. Meij. E. Langkamp, geb. Walhoff.
Strijen en Sas. Mevr. Ruifsch van Duijteren.
Terheyden (N. D.). Mevr. Hopster.
Terhove (Fr.). Mevr. Dornsoffen.
Tholen. Mevr. Van Dijk.
Tiel. Mevr. Koomans, geb. Drost.
Tienhoven en omstreken. Mevr. Van Herwerden.

Tilburg. Mevr. Binnema.
Tjummawon. Mej. Zijlstra, geb. Vogel.
Utrecht. Mej. A. Nuyven.
Utrecht. **Te Huis**, Oude gracht bij de Smeeburg 137.
Vaassen. Mevr. Gezelschap.
Vlaardingén. Mevr. Van 't Hooft, geb. Stutterheim.
Vandam. Mevr. Hinzinga, geb. Schutjéga.
Velje. Mevr. wed. Hakke, geb. Van Voorthuizen.
Velsen. Mevr. Van d. Iden.
Venda. Mej. Binsheime.
Veer. Mevr. Weylandt, geb. Cramer.
Vinkbeven. Mevr. Hoogh, geb. Krull.
Vlissingen. Mej. Bonvin.
Voorsehóten. Mej. Du Pée.
Voorhuizen. Mej. Van den Boeg.
Vollenhóden. Mevr. Koss.
Voorburg. Mej. A. Arps, Hoekweg.
Vorden. Mevr. Gordes, geb. Brandt.
Waardebúrg. Mevr. Westerman, Holsteijn.
Wandel en Draandel. Mevr. Schouwen - Janssen.
Wansveld. Mevr. Van Barada, geb. Reekleben.
Wassenaar. Mej. Mollenkamp.
Wasp. Mej. A. H. van Hanten, over de Luth. Kerk.
Werkendam. Mevr. De Klerk, geb. Sigmónd.
Westbroek. Mevr. Van Kempen.
Wijp. Mej. M. Crommelin.
Wischoten. Mej. Van Bergen, Beensterstraat.
Wirdon. Mej. H. Hoekstra.
Wiss. Mevr. Nofel - Hoyers.
Woerden. Mevr. v. Loeuwen - Hansum.
Worrum. Mej. E. Mann.
Wijk-bij-Duursled. Mevr. Thieme, geb. Bakker.
Wijngaarden. Mej. J. H. Van Tongeren - Geerlings.
Wijndén. Mej. H. B. Tjaden, geb. Kländermans.
Wischmonde. Mej. Willems.
Zaandam. Mej. W. Huijgens.
Zeist. Jonkvr. Barre H. van Lijden.
Zellén. Mevr. De Planque.
Zelven. Mej. Sjoers.
Zevenbergen. Mevr. Koelmaen, geb. Van Klaveren.
Zutphen. Mevr. v. Baarda.
Zwammerdam. Mevr. Bemmink Bolt.
Zwartslus. Mevr. Casmier, geb. Knóttnerus.
Zwolle. Mevr. Hessels.
Zwijndrecht. Mevr. Vliegertbart, geb. Van Pelt.

NEDERLANDSCH INDIE.

Batavia. Pension Vrouwenhand, Passer Bahree Oost.
Depok. Mevr. De Graaf, geb. Kooman.
Meester Cornelis. Mevr. Albers, geb. Van der Linden.
Waltewerden. Mevr. Klomp, geb. Schellink.

WEST-INDIË.

Curacao. Mej. Van den Brink.